

Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Πάτρας

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΑΝΑ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΓΑΛΙΑΤΣΑΤΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΚΑΠΕΡΩΝΗ ΟΥΡΑΝΙΑ

ΠΑΤΡΑ - Ακαδ. Έτος 2007 -08

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- ΠΕΡΙΛΗΨΗ

- 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- 2. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΙΣΛΑΜΙΣΜΟΥ

- 2.1 Η ίδρυση του ισλαμισμού

- 2.2 Η ζωή και η διδασκαλία του Μωάμεθ

- 2.3 Βασικές αρχές του Ισλαμισμού

- 2.4 Μνημεία του Ισλαμισμού

- 3. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑΪΣΜΟΥ

- 3.1 Εβραϊκός λαός

- 3.2 βασικές αρχές Ιουδαϊσμού

- 3.3 Η Πρωτεύουσα του Ισραήλ

- 3.4 Ο ναός του Σολομώντα

- 3.5 Η ιερή πόλη των Εβραίων

- 4. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΙΝΔΟΥΙΣΜΟΥ

- 4.1 Ινδουισμός η τέταρτη μεγαλύτερη θρησκεία

- 4.2 Η εννοιολογικός όρος Ινδός

- 4.4 Λατρεύτηκες τοποθεσίες της Ινδίας

- 5. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ

- 5.1 η εξάπλωση του Χριστιανισμού

- 5.2 Η ζωή του Χριστού

- 5.3 Οι Ιερά Βιβλία του Χριστιανισμού**
- 5.4 Μνημεία και τόποι λατρείας του Χριστιανισμού**
 - 5.4.1 Η μοναστηριακή ζωή του Άγιου Όρους**
 - 5.4.2 Οι μονές του Άγιού Όρους**
 - 5.4.3 Η Ιερά μονή της Μεγίστης Λαύρας**
 - 5.4.4 Η Ιερά μονή Βατοπεδίου**
 - 5.4.5 Η Ιερά Μονή Ιβήρων**
 - 5.4.6 Η Ιερά Μονή Χιλανδαρίου**
 - 5.4.7 Η Ιερά Μονή Διονυσίου**
 - 5.4.8 Η Ιερά Μονή Κουτλουμουσίου**
 - 5.4.9 Η Ιερά Μονή Παντοκράτορος**
 - 5.4.10 Η Ιερά Μονή Ξηροποτάμου**
 - 5.4.11 Η Ιερά Μονή Ζωγράφου**
 - 5.4.12 Η Ιερά Μονή Δοχειαρίου**
 - 5.4.13 Η Ιερά Μονή Καρακάλλου**
 - 5.4.14 Η Ιερά Μονή Φιλοθέου**
 - 5.4.15 Η Ιερά Μονή Αγίου Παύλου**
 - 5.4.16 Η Ιερά Μονή Ξενοφώντος**
 - 5.4.17 Η Ιερά Μονή Γρηγορίου**
 - 5.4.18 Η Ιερά Μονή Εσφιγμένου**
 - 5.4.19 Η Ιερά Μονή του Αγίου Παντελεήμονος**
 - 5.4.20 Η Ιερά Μονή Κωνσταμονίτου**
 - 5.4.21 Το Βήμα του Αποστόλου Παύλου**
 - 5.4.21.α Η Ζωή του Απόστολου Παύλου**
 - 5.4.22 Μετέωρα**
 - 5.4.23 η Μονή του Αγίου Νικολάου του Αναπαυσά**
 - 5.4.24 Το Μοναστήρι του Αγίου στεφάνου**
 - 5.4.25 Η Μονή της Μεταμορφώσεως**

- 5.4.26 Μονή Ρουσάνου**
- 5.4.27 Μονή της Αγίας Τριάδας**
- 5.4.28 Μονή Βαρλαάμ**
- 5.4.29 Η Εκατονταπυλιανή της Πάρου**
- 5.4.30 Η Ιερή μονή της Αποκάλυψης στη Πάτμο**
- 5.4.31 Η Μεγαλόχαρη της Τήνου**
- 5.4.32 Η Ιερά μονή του Αγίου Γερασίμου**
- 5.4.33 Η Ιερά μονή του Αγίου Διονύσου**
- 5.4.34 Η Ιερά μονή του Αγίου Σπυρίδωνα**
- 5.4.35 Η μονή της Αγίας Λαύρας**
- 5.4.36 η Ιερά Μονή του Μ. Σπηλαίου**
- 5.4.37 Η εκκλησία του Αγίου Ανδρέα**
- 5.4.38 ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΤΡΥΠΗΤΗ**
- 5.4.39 οι μονές της Κύπρου**
- 5.4.40 Η Ιερά Μονή Κύκκου**

- **6. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΒΟΥΔΙΣΜΟΥ**

- 6.1 Τόποι Λατρείας του Βουδισμού**

- **7. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΙΣΜΟΥ**

- 7.1 Αρχές του Καθολικισμού**

- 7.2 Τόποι λατρείας του Καθολικισμού**

- **8. ΕΠΙΛΟΓΟΣ**

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρακάτω εργασία έχει ως σκοπό της την εισαγωγή σε μια πολύ σημαντική μορφή του τουρισμού, τον θρησκευτικό τουρισμό ανά τον κόσμο. Θα ερευνήσουμε τους διαφορετικούς τρόπους και τους ποικιλόμορφους τρόπους έκφρασης της λατρείας των πιστών ανάμεσα στις πέντε μεγαλύτερες Θρησκείες που υπάρχουν στη Γη. Η εργασία αποτελείται από 8 κεφάλαια. Παρακάτω ακολουθεί σύντομη περιγραφή τους:

Το **κεφάλαιο 1**, το οποίο αποτελεί το **εισαγωγικό μέρος** της εργασίας. Περιέχει την εννοιολογική σημασία του γενικού όρου *τουρισμός* και συγκεκριμένα μια σύντομη αναφορά στη ιδιαίτερη μορφή του *θρησκευτικού τουρισμού* μέσα από διαδρομή του στο χρόνο.

Το **κεφάλαιο 2**, περιγράφει την θρησκεία του **Ισλαμισμού**, από πιο μέρος του κόσμου ξεκίνησε ποιος ήταν ο πρωτεργάτης της και ποιοι ιεροί χώροι - μνημεία συγκεντρώνουν την προσοχή των προσκυνητών της θρησκείας αυτής.

Το **κεφάλαιο 3**, αναφέρει την θρησκεία του **Ιουδαϊσμού** καθώς και τον ιδρυτή της. Ωστόσο Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στους Άγιους τόπους ευλαβικής προσκύνησης των πιστών του Ιουδαϊσμού.

Το **κεφάλαιο 4**, αναλύει την πολυπληθής θρησκεία του **Ινδουισμού**. Ειδικότερα τους ιερούς τόπους λατρείας που επισκέπτονται οι προσκυνητές του Ινδουισμού.

Το **κεφάλαιο 5**, περιγράφει την μονοθεϊστική θρησκεία του **Χριστιανισμού**. Η οποία υπάρχει σαν βασική θρησκεία σε πολλά έθνη όπως είναι η Ρωσία, η Ρουμανία, η Βουλγαρία, η Ελλάδα, η Σερβία και η Ουκρανία. Ακόμα

ερευνούνται τα μνημεία, οι εκκλησίες και οι ποικίλοι ιεροί τόποι που τιμούν οι πιστοί του Χριστιανισμού.

Στο **κεφάλαιο 6**, περιγράφεται η θρησκεία του **Βουδισμού**. δίνεται σημασία στο κύριο εκφραστή της ο οποίος ονομάστηκε Βούδας που σημαίνει «πεφωτισμένος». Ακόμα αναλύονται οι ιεροί τόποι που προσελκύουν το ενδιαφέρον των προσκυνητών για να εκφράσουν την θρησκεία τους.

Στο **κεφάλαιο 7**, ερευνάτε η θρησκεία του **Καθολικισμού**. Η οποία είναι συνέπεια του σχίσματος με το Χριστιανισμό. Βασικό επίκεντρο είναι η Ρώμη. Η οποία συγκεντρώνει και το μεγαλύτερο αριθμό επισκεπτών σε όλη τη διάρκεια του χρόνου.

Το **κεφάλαιο 8**, αποτελεί τον **Επίλογο** της εργασίας όπου δίνεται η συμπερασματική άποψη του συγγραφέα κ προτείνονται κάποιες λύσεις για την βελτίωση και την εξέλιξη του θρησκευτικού τουρισμού.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η λέξη τουρισμός προέρχεται από το ουσιαστικό « tour » που σημαίνει ταξίδι. Οι ταξιδιώτες είτε μόνοι είτε σαν ομάδα χρονολογούνται από τους αρχαίους ακόμα χρόνους, σημάδι ότι ήταν πρωταρχική ανάγκη του ανθρώπου. Ο θρησκευτικός τουρισμός είναι επίσης μια από τις παλαιότερες μορφές του τουρισμού που συναντάται ακόμα και σήμερα. Από την εποχή ακόμα της Αρχαίας Ελλάδας για παράδειγμα οι άνθρωποι ταξίδευαν για να παραστούν στους Ολυμπιακούς Αγώνες ή για να τιμήσουν τους θεούς τους σε σημαντικούς για εκείνους τόπους λατρείας.

Ακόμα στην Αρχαία Ελλάδα σημαντικό ρόλο έπαιζε και το μαντείο των Δελφών αφού ένας μεγάλος αριθμός ατόμων το επισκέπτονταν ετησίως. Έπειτα ακόμα και στην λατινική λογοτεχνία συχνά αναφέρονταν περίοδοι ανάπαυσης κατά τις οποίες μεγαλοαστοί ασχολούνταν με άλλες δραστηριότητες εκτός της δουλειάς. Αυτές οι περίοδοι ονομάζονταν « otia » και ήταν συχνό φαινόμενο κατά τη διάρκεια τους οι Ρωμαίοι να επισκέπτονται τόπους με συγκεκριμένες κλιματολογικές συνθήκες όπως η Πομπηία.

Ο Μεσαίωνας σηματοδεύτηκε από ταξίδια και προσκυνήματα σε ιερούς τόπους. Αυτή είναι και η περίοδος

κατά την οποία ο θρησκευτικός τουρισμός έγινε δημοφιλής από τον τρόπο που μετακινούνται οι προσκυνητές και από τις στάσεις που έκαναν κατά τη διάρκεια του ταξιδιού στις οποίες μικροέμποροι πουλούσαν ενθύμια. Οι πιο διαδεδομένοι προορισμοί εκείνη την περίοδο ήταν το “Santiago de Compostela” και η Ρώμη. Στα μεσαιωνικά χρόνια οι προσκυνητές ήταν ένα συλλογικό φαινόμενο που

ήταν κρίσιμο για τον Χριστιανικό κόσμο. Οι προσκυνητές θεωρούνταν ιδιαίτερα πνευματικοί και έχριζαν μεγάλης εκτίμησης στην κοινωνία. Αυτά τα άτομα αποσκοπούσαν στο να ελευθερώσουν τους εαυτούς τους από τα βάρη της συμβατικής ζωής και να φτάσουν σε ένα άλλο πνευματικό επίπεδο. Όταν επέστρεφαν στους τόπους κατοικίας τους αντιμετώπιζονταν με μεγάλο θαυμασμό και εκτίμηση. Ενώ στα μετέπειτα χρόνια αποσκοπούσαν κυρίως σε λόγους υγείας και να ζητήσουν κάτι από το Θεό τον οποίο λάτρευαν.

Τον 17^ο αιώνα αυτοί οι οποίοι ταξίδευαν για τουριστικούς λόγους έδιναν έμφαση κυρίως στην αναζήτηση της αλήθειας, αλλά η πραγματική αλλαγή στην φύση του τουρισμού ήρθε τον επόμενο αιώνα. Με τη μείωση των ωρών εργασίας, οι άνθρωποι είχαν πιο ελεύθερο χρόνο για διασκέδαση και με την άνθιση των γραμμάτων και των τεχνών ο πολιτισμικός τουρισμός έγινε δημοφιλής. Για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα ο θρησκευτικός τουρισμός είχε παραγκωνισθεί αλλά στις μέρες μας οι παλαιοί χώροι προσκυνήματος έχουν αρχίσει πάλι να προσελκύουν κόσμο. Η διαφορά των παλαιών προσκυνητών με τους καινούργιους είναι ότι σήμερα οι προσκυνητές είναι επίσης και τουρίστες αναψυχής. Αυτό το γεγονός σημαίνει ότι ο σύγχρονος άνθρωπος προσπαθεί να ξαναβρεί τις ρίζες του και να επιστρέψει σε παλαιά έθιμα, ήθη και αρχές. Ο σύγχρονος προσκυνητής εκτός από ιερούς θρησκευτικούς τόπους ή τόπους λατρείας μπορεί επίσης να επισκεφτεί και τόπους που δεν έχουν καμία σχέση απολύτως με κάποια θρησκεία αλλά πρόσωπα σημαντικά για εκείνους, τους τόπους που εκείνα είναι θαμμένα ή τους τόπους που έζησαν. Οι προσκυνητές επίσης αποτελούν πολύ σημαντικό παράγοντα για την οικονομία ενός τόπου. Με τις οικονομικές συνεισφορές τους συμβάλουν στην καλή διατήρηση και ευημερία του τόπου αυτού. Αυτό το γεγονός ήταν και το έναυσμα για την περισυλλογή ή και καμιά φορά την κατασκευή κειμηλίων από τους τόπους αυτούς, τα οποία πωλούνται ως ενθύμια στους προσκυνητές ώστε να αυξηθούν τα έσοδα μιας εκκλησίας ή ενός τόπου προσκυνήματος (1).

Ο θρησκευτικός τουρισμός μπορεί να ωφελήσει τον άνθρωπο με δύο τρόπους, αρχικά με το να επιτρέπει στους πιστούς της κάθε θρησκείας να επισκέπτεται και να λατρεύει τους Αγίους της, καθώς και να επιτρέπει την πολιτισμική πρόσβαση και άλλων ανθρώπων εκτός από αυτούς που πιστεύουν στη συγκεκριμένη θρησκεία, στην ιερή τέχνη, σε θαυμάσιους ναούς, σε καλαίσθητες εικόνες και τεχνουργήματα που μπορεί να παρουσιάζουν επίσης και αρχαιολογική σημασία. Επιπρόσθετα επιτρέποντας στους ανθρώπους να εντρυφήσουν πάνω σε διαφορετικές θρησκείες διευρύνονται τα ερεθίσματα τους και η κριτική τους σκέψη, και κατανοούν τις διαφορετικές πολιτισμικές υποδομές του κάθε λαού μειώνοντας έτσι και τον ρατσισμό. Ανά τον κόσμο υπάρχουν πολυάριθμες θρησκείες και χιλιάδες τόποι λατρείας. Οι πιο σημαντικές και πιο δημοφιλείς είναι ο Χριστιανισμός, ο Ισλαμισμός, ο Ινδουισμός, ο Ιουδαϊσμός, ο Βουδισμός και ο Καθολικισμός (2).

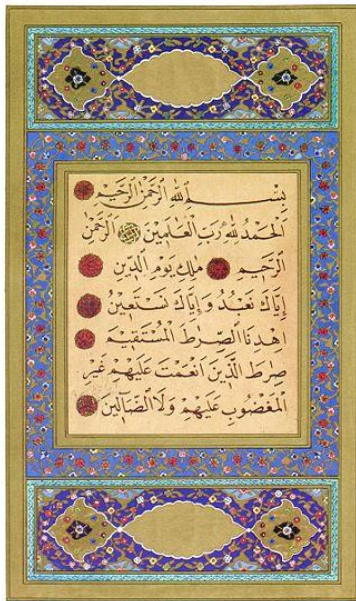
(1) [ΤΣΑΡΤΑΣ, ΠΑΡΙΣ,1996, «Τουρίστες, ταξίδια, τόποι: Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις στον τουρισμό » Εκδόσεις Εξάντας, Αθήνα]

(2) [H. DE GLASENAPP, 1975, «Παγκοσμίως Ιστορία των Θρησκειών» Εκδόσεις βιβλιοαθηναϊκή, Αθήνα]

2. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΙΣΛΑΜΙΣΜΟΥ

2.1 Η ίδρυση του ισλαμισμού

Ισλάμ σημαίνει «εγκατάλειψη στο θεό, υποταγή στη θέληση του θεού». Έτσι ονόμασε ο Μωάμεθ την χωρίς εικόνες μορφή του αραβικού μονοθεϊσμού που ίδρυσε και που επρόκειτο να γίνει η πιο νέα από τις μεγάλες θρησκείες του κόσμου. Η φιλοσοφία του Ισλαμισμού στηρίζεται κυρίως σε ένα και μόνο άτομο, τον Μωάμεθ (3).

(3) [H. DE GLASENAPP, «Παγκοσμίως Ιστορία των Θρησκειών» Εκδόσεις βιβλιοαθηναϊκή, Αθήνα]

2.2 Η ζωή και η διδασκαλία του Μωάμεθ

Γεννήθηκε το 570 μ.Χ. και μεγάλωσε υιοθετημένος από μια άλλη οικογένεια μετά το θάνατο των γονιών του. Καθώς μεγάλωνε δυσαρεστούταν όλο και περισσότερο από τον πολυθεϊσμό και αποφάσισε να πιστέψει σε ένα Θεό τον Αλλάχ. Στα 40 του χρόνια ξεκίνησε να έχει οράματα, τα οποία τα αποστήθιζε και στη συνέχεια τα δίδασκε στους πιστούς του. Κατά τη διάρκεια των οραμάτων αυτών ο Μωάμεθ λάμβανε «μηνύματα» από τον Αλλάχ. Τα οράματα αυτά στις μέρες μας είναι καταγεγραμμένα στο Κοράνι. Ο Μωάμεθ συνέχιζε να έχει αυτά τα οράματα μέχρι και το θάνατό του το 632 μ.Χ. Η καινούργια αυτή θρησκεία που ιδρύθηκε από τον Μωάμεθ δεν ήταν ευρέως αποδεκτή στη γενέτειρα του τη Μέκκα, για αυτό το λόγο αυτός και οι οπαδοί του μετακινήθηκαν στη Μεδίνα, που σημαίνει η πόλη του Προφήτη. Αυτή η

μετακίνηση ονομάζεται «Hijirat» και ουσιαστικά σημαδεύει το κάθε έτος και είναι και η αρχική ημέρα των Μουσουλμανικών ημερολογίων. Αρχικά, ο Μωάμεθ αποδεχόταν και τους χριστιανούς και τους εβραίους αλλά αφού αυτοί αρνήθηκαν να κατανοήσουν αυτά που δίδασκε άλλαξε το κέντρο της διδασκαλίας του από τα Ιεροσόλυμα στη Μέκκα. Μετά από αυτό, το Ισλάμ διαδόθηκε γρήγορα. Όταν πέθανε ο Μωάμεθ δεν όρισε τον διάδοχο του κι έτσι ορίστηκε ως διάδοχος του ένας από τους πρώτους που τον πίστεψε αλλά και αυτός πέθανε μετά από δύο έτη. Λόγω της μετέπειτα διαμάχης για τον νέο ορισμό διαδόχου του οι Μουσουλμάνοι χωρίστηκαν σε δύο παρατάξεις: τους «Sunnis» και τους «Sufis». Οι «Sunnis» συνεχίζουν μέχρι και σήμερα να είναι η

πλειοψηφία των Μωαμεθανών ενώ οι περισσότεροι «Sufis» πλέον κατοικούν στο Ιράν. Ο εθνικισμός στην Σαουδική Αραβία μετά την ανάδειξη του Ισραήλ σε μία σημαντική δύναμη ήταν αυτός που κράτησε το Ισλάμ δυνατό. Μετά από

καταγραφή το 2007 η Ινδία ήταν το σπίτι 147 εκατομμυρίων μουσουλμάνων και είναι η τρίτη πιο πολυπληθής χώρα σε μουσουλμάνους μετά από την Ινδονησία (270 εκατομμύρια) και το Πακιστάν (160 εκατομμύρια) και κατοικούν συνήθως τις περιοχές: Bihar, Assom, West Bengal, Kerala και Uttar Praddesh (4).

(4) [H. DE GLASENAPP, «Παγκοσμίως Ιστορία των Θρησκειών» Εκδόσεις βιβλιοαθηναϊκή, Αθήνα]

2.3 Βασικές αρχές του Ισλαμισμού

Τα βασικά πιστεύω του Ισλάμ είναι το καθήκον και η πίστη και το βασικό βιβλίο είναι το Κοράνι του οποίου πιστεύω είναι τα λόγια του Θεού που ειπώθηκαν από τον άγγελο Γαβριήλ στον Μωάμεθ. Αποτελείται από 114 παραγράφους οι οποίες αρχίζουν από τη μεγαλύτερη και καταλήγουν στη μικρότερη. Υπάρχουν πέντε βασικές αρχές που πρέπει να έχει κάθε

μουσουλμάνος: αρχικά, να δέχεται ότι υπάρχει μόνο ένας θεός, ο Αλλάχ και ο Μωάμεθ ο προφήτης του, θα πρέπει να προσεύχεται πέντε φορές τη μέρα προς την κατεύθυνση της Μέκκα, θα πρέπει ακόμα να δωρίσει το ένα τέταρτο της περιουσίας του σε αυτούς που έχουν ανάγκη. Ακόμα για έναν μήνα θα πρέπει να νηστέψει κατά την περίοδο του Ραμαζανιού δείχνοντας έτσι την αφοσίωση του στο θεό και την αυτοκυριαρχία που έχει στο σώμα του. Τέλος, κάθε μουσουλμάνος οφείλει να κάνει ένα προσκύνημα στη Μέκκα τουλάχιστον μια φορά στη ζωή του αν και εφόσον έχει τα μέσα για να το κάνει και είναι πολύ σημαντικό προκειμένου να «κερδίσει» την σωτηρία του. Το προσκύνημα αυτό περιλαμβάνει φυσικά διάφορες τελετές και τελετουργικά και πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια της εβδομάδας του «Hajj» (5).

(5) [H. DE GLASENAPP, «Παγκοσμίως Ιστορία των Θρησκειών» Εκδόσεις βιβλιοαθηναϊκή, Αθήνα]

2.4 Μνημεία του Ισλαμισμού

Η Μέκκα είναι ένα από τα σημαντικότερα μνημεία του Ισλαμισμού. Είναι μια πόλη με πληθυσμό 1.294.167 (όπως καταμετρήθηκε το 2004). Η πόλη είναι

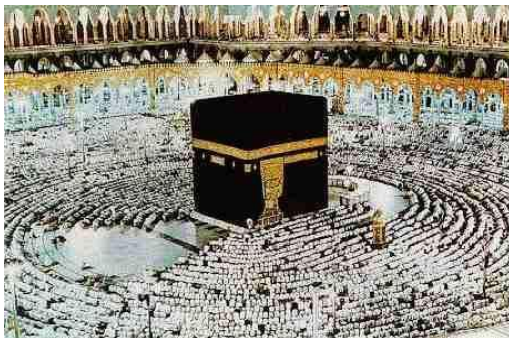

τοποθετημένη στην κοιλάδα του Αβραάμ, 227 μέτρα πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας και σε απόσταση 80 χιλιομέτρων από την Ερυθρά θάλασσα και η είσοδος της είναι απαγορευμένη στους μη μουσουλμάνους. Στο κέντρο της βρίσκεται ο ιερός ναός της Masjid-ul-Haram ο οποίος περιτριγυρίζεται από χιλιάδες σπίτια και δρόμους που οδηγούν σε αυτό . κατασκευάστηκε για πρώτη φορά πριν από 1400 χρόνια αλλά επεκτάθηκε πάρα πολύ τα τελευταία 40 χρόνια η έκταση που καταλαμβάνει τώρα είναι 360000 τετραγωνικά μέτρα και μπορούν να μπουν μέσα στο ναό 330000 προσκυνητές έχει 95 πύλες και από αυτές οι πέντε είναι οι κύριες είσοδοι, οι μιναρέδες του

φτάνουν τα 95 μέτρα από τη γη. Τα παραδοσιακά κτίσματα που περιστοιχίζουν το ναό είναι πετρόχτιστα και δεν ξεπερνούν τους δύο ή τρεις ορόφους. Οι περισσότεροι άνθρωποι μένουν στο κέντρο της ενώ δουλεύουν στα περίχωρα απασχολούμενοι από την τοπική βιομηχανία γνωστή και ως «Hajj» βιομηχανία. Κατά τη διάρκεια όλου του χρόνου προσκυνητές καταφθάνουν στην πόλη για να πραγματοποιήσουν τις τελετές του «Umrah» ενώ την τελευταία εβδομάδα του «Dhull-Hijjah» περίπου 4 εκατομμύρια μουσουλμάνοι φθάνουν στην πόλη προκειμένου να γιορτάσουν το «Hajj». Η Μέκκα είναι όμως μόνο ένα από τα τρία ιερά μνημεία των μουσουλμάνων. Ένα πολύ

σημαντικό μνημείο είναι η «Kaaba» το οποίο είναι ένα αρχαίο πέτρινο κτίσμα με διαστάσεις (6x6x6) κατασκευάστηκε πριν από 3000 χρόνια από τον προφήτη Αβραάμ και το γιο προς το οποίο στρέφονται όλοι οι μουσουλμάνοι από όποια μεριά της γης και αν βρίσκονται και προσεύχονται. Όλοι οι προσκυνητές είναι υποχρεωμένοι να βαδίσουν 7 φορές γύρω από αυτό με τη φορά του ρολογιού

κάνοντας έτσι ένα τελετουργικό ονομαζόμενο ως «Tawaf». Πολλοί πιστεύουν ότι το μνημείο αυτό χτίστηκε από τον Αβραάμ και τον γιο του Ισμαήλ γύρω στο 2000 π.χ. Σύγχρονοι ιστορικοί λένε ότι μέσα στην «Kaaba» βρίσκονταν 360 είδωλα θεών από όλα τα αραβικά κράτη πριν από την επικράτηση του μουσουλμανισμού γύρω στον 7^ο αιώνα(7).

(7) [Peters, Francis E. (1994). «*The Hajj: The Muslim Pilgrimage to Mecca and the Holy Places*». Princeton University Press.]

Ένα ακόμα σημαντικό μνημείο του Μωαμεθανισμού είναι και το πηγάδι του «Zamzam» το οποίο πιστεύεται ότι αποκαλύφθηκε στη γυναίκα του Αβραάμ

όταν εκείνη έψαχνε απεγνωσμένα για νερό για τον γιο της. Η Μέκκα είναι τοποθετημένη σε μια ζεστή και ξηρή πεδιάδα και δεν υπάρχουν άλλες πηγές πόσιμου νερού. Πιστεύεται ακόμα ότι καταπραΰνει δίψα και πείνα καθώς είναι θεϊκά ευλογημένο. Όλοι οι προσκυνητές προσπαθούν να πιουν από το πηγάδι αυτό ενώ είναι πολλοί εκείνοι οι οποίοι βουτούν ακόμα και τα ρούχα τους σε αυτό προκειμένου να προστατευτούν από το κακό κατά η διάρκεια της ζωής τους αλλά και στο θάνατο τους(8).

(8)[Sir Richard Francis Burton: A Pilgrimage to Mecca, (1853) διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση: <http://en.wikipedia.org/wiki/Mekka>]

Η πόλη έχει αναπτυχθεί σημαντικά κατά την διάρκεια του 20^{ου} και 21^{ου} αιώνα ενώ κάθε χρόνο αυξάνεται και ο αριθμός των προσκυνητών που την επισκέπτονται. Χιλιάδες άνθρωποι απασχολούνται κάθε χρόνο για την προετοιμασία του «Hajj» και για την επάνδρωση τουριστικών καταστημάτων

και ξενοδοχείων για την καλή εξυπηρέτηση των επισκεπτών. Αυτοί οι εργάτες σαφώς έχουν αυξήσει τη ζήτηση για στέγαση και υπηρεσίες με αποτέλεσμα η σημερινή εικόνα της πόλης να είναι γεμάτη με ουρανοξύστες, λεωφόρους ταχείας κυκλοφορίας και εμπορικά κέντρα. Η οικονομία της Μέκκας λοιπόν στηρίζεται εξ'ολοκλήρου στα λεφτά τα οποία ξοδεύουν οι άνθρωποι που την επισκέπτονται κατά το «Hajj». Το ποσό το οποίο λαμβάνει η κυβέρνηση ξεπερνά τα 100 εκατομμύρια δολάρια ενώ ξοδεύουν

μόλις 50 εκατομμύρια για την προετοιμασία με τα κέρδη αυτά να προέρχονται μόνο από τους ανθρώπους οι οποίοι είναι μουσουλμάνοι καθώς πιστοί από άλλες θρησκείες αποκλείονται τόσο από τους ετήσιους αυτούς εορτασμούς όσο και από την πόλη γενικότερα δια νόμου. Παρόμοιες προφυλάξεις παίρνονται και στα τοπικά αεροδρόμια γεγονός που κάνει την πόλη της Μέκκας ακόμα πιο

γοητευτική στα μάτια των Δυτικών. Μερικοί έχουν ακόμα και μεταμφιεστεί ως Μουσουλμάνοι προκειμένου να βιώσουν την εμπειρία του «Hajj» και της ιδιαίτερης πνευματικής κατάστασης στην οποία βρίσκονται οι μουσουλμάνοι κατά την περίοδο αυτή. Όντας λοιπόν μια τόσο ποθητή πόλη τόσο για την γεωλογική της τοποθεσία όσο και για θρησκευτικούς λόγους, η Μέκκα έγινε πολλές φορές το επίκεντρο πολέμων και διαμαχών με τους πιο πρόσφατους το 1979 όπου 200 ισλαμιστές προέλαυναν στην πόλη για δύο εβδομάδες καταστρέφοντας μνημεία και σκοτώνοντας χιλιάδες πολίτες. Ένα ακόμα μνημείο των μουσουλμάνων βρίσκεται στη πόλη Bozujerd δυτικά του Ιράν είναι ένας τάφος με σπάνια αρχιτεκτονική ο οποίος ονομάζεται Imamzadeh Jafar. Ο οποίος κατασκευάστηκε κατά τη διάρκεια της εποχής Seljuk (900-1000 M.X.) και βρίσκεται στη μέση παλαιού ενός νεκροταφείου. Άλλα μνημεία με παρόμοια αρχιτεκτονική μπορεί να συναντήσει κάποιος αν επισκεφτεί την πόλη Shoosh που βρίσκεται νοτιοδυτικά του Ιράν εκεί βρίσκεται το Danial Nabi (9).

(9) [Winder, R.B. "Mekka - The Modern City." Encyclopaedia of Islam. Edited by: P. Bearman , Th. Bianquis , C.E. Bosworth , E. van Donzel and W.P. Heinrichs. Brill, 2008. Brill Online. 06 June 2008, διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση: <http://en.wikipedia.org/wiki/Mekka>]

3. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑΪΣΜΟΥ

3.1 Εβραϊκός λαός

Στα βιβλία της παλαιάς διαθήκης περιγράφονται οι υπεράριθμοι αγώνες του

Εβραϊκού λαού. Έπειτα από τη θριαμβευτική έξοδό τους από την Αιγυπτιακή αιχμαλωσία με επικεφαλή τον Μωυσή περιπλανήθηκαν ανάμεσα στην έρημο για 40 ολόκληρα χρόνια πριν εισέλθουν στη γη της επαγγελίας. Είχαν πολλές συγκρούσεις με τους γειτονικούς τους λαούς αλλά παρ’

όλα αυτά κατάφεραν να διατηρήσουν ένα αυτόνομο κράτος με κέντρο τα Ιεροσόλυμα. (10)

(10) [Παλαιά Διαθήκη, κεφάλαιο Έξοδος, διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση: <http://www.bibles.gr/exodos.htm>]

3.2 Βασικές Αρχές Ιουδαϊσμού

Ο ιουδαϊσμός είναι μια μονοθεϊστική θρησκεία η οποία πιστεύει ότι ο κόσμος δημιουργήθηκε από μια μοναδική θεϊκή δύναμη και όλα τα πλάσματα μέσα σε αυτόν τον κόσμο έχουν το καθένα το σκοπό και προορισμό τους. Σύμφωνα με τη διδασκαλία του ιουδαϊσμού ο λόγος του θεού για τον άνθρωπο αποκαλύφθηκε στον Μωυσή στο όρος «Σινά». Ο λόγος αυτός αποτελούνταν από κάποιες εντολές σύμφωνα με τις οποίες ο άνθρωπος έπρεπε να ζήσει και ήταν το δώρο του θεού προς τον άνθρωπο προκειμένου να μπορέσει να ζήσει σύμφωνα με τη θέληση του. Οι Εβραίοι ακόμα και στις μέρες μας είναι «υποχρεωμένοι» να ζουν σύμφωνα με αυτές τις εντολές. «Μετά από την τελευταία καταγραφή του 2007 ο εβραϊκός πληθυσμός εκτιμάται ότι είναι 13,2 εκατομμύρια και το 41% αυτού ζει στο Ισραήλ» (11).

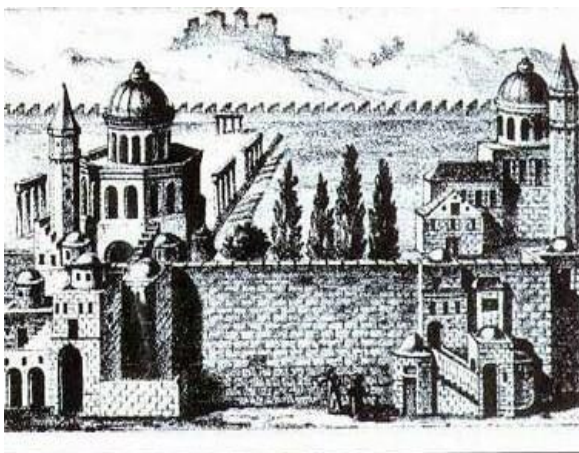
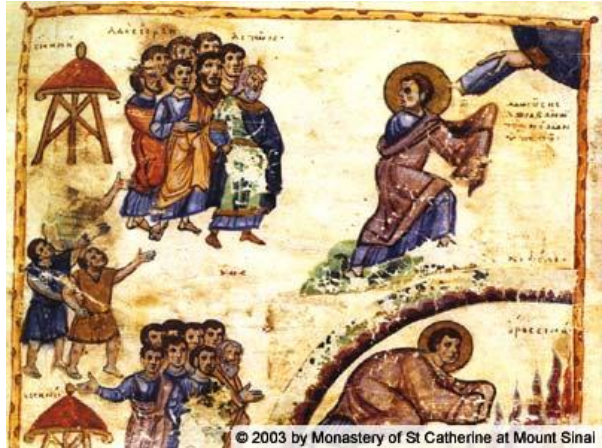
(11)[Anshel Pfeffer (2008), ανταποκριτής της Haaretz διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση: <http://www.haaretz.com/hasen/spages/942009.html>, τελευταία ενημέρωση 06/01/2008]

Ο ιουδαϊσμός χωρίζεται σε τρία παρακλάδια: τους Ορθόδοξους, που συνεχίζουν να πιστεύουν αυστηρά στις παραδόσεις και τους νόμους του ιουδαϊσμού, τους καθολικούς και τους προτεστάντες.(12)

(12) [διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση:<http://en.wikipedia.org/wiki/Judaism>]

3.3 Η Πρωτεύουσα του Ισραήλ

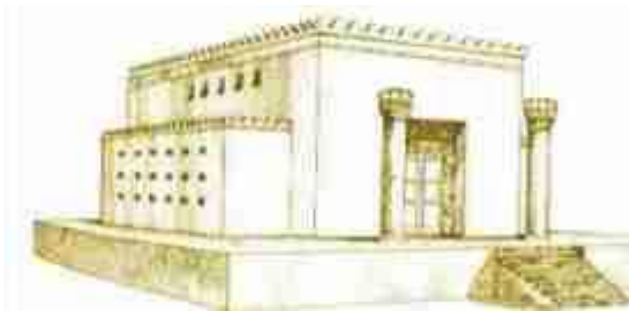
Η Ιερουσαλήμ είναι η πρωτεύουσα και η μεγαλύτερη πόλη του Ισραήλ τόσο σε πληθυσμό όσο και σε έκταση με 172000 πολίτες να διαμένουν σε 126 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Βρίσκεται στα ιουδαϊκά βουνά ανάμεσα στην Μεσόγειο και το νότιο κομμάτι της Νεκράς θάλασσας. Η πόλη έχει πλούσια ιστορία που χρονολογείται από την τέταρτη χιλιετία π.Χ κάνοντας την μία από πιο παλιές πόλεις στον κόσμο. Ιερουσαλήμ θεωρείται η πιο ιερή πόλη των Ιουδαίων από τον 10^ο αιώνα π.Χ. Η πόλη επίσης περιέχει έναν σημαντικό αριθμό αρχαίων χριστιανικών τοποθεσιών και επίσης θεωρείται ως η τρίτη πιο

Chotel Maarbi, or West Wall.

σημαντική πόλη για το Ισλάμ. Η περιφρουρημένη από τείχη περιοχή της Ιερουσαλήμ που περιέκλειε ολόκληρη την πόλη μέχρι το 1860 τώρα καλείται Παλαιά Πόλη και έχει προστεθεί από το 1982 στη λίστα με τις παγκόσμιες κληρονομίες υπό κίνδυνο. Η παλαιά

πόλη έχει χωριστεί σε τέσσερα μέρη επονομαζόμενα ως το τέταρτο των Ιουδαίων, το τέταρτο των Μουσουλμάνων, το τέταρτο των Αρμενίων και το τέταρτο των χριστιανών. Παρ' όλη τη μικρή της έκταση (μόλις 0,9 τετραγωνικά χιλιόμετρα), η παλιά πόλη περιέχει πολλά σημαντικά μέρη. Η μοντέρνα Ιερουσαλήμ έχει αναπτυχθεί γύρω από την Παλαιά Πόλη και έχει δυτικοποιηθεί κατά πολύ πολιτισμικά. Ο αραβικός πληθυσμός της πόλης κατοικεί στο νότιο, ανατολικό και βόρειο μέρος ενώ οι Εβραίοι κατοικούν το δυτικό. Στις μέρες μας η Ιερουσαλήμ είναι το κέντρο των διαμαχών μεταξύ των Ισραηλινών και των Παλαιστινίων διότι οι Παλαιστίνιοι επιζητούν να διαλυθεί ένα κομμάτι της ως πρωτεύουσα του πιθανού παλαιστινιακού κράτους. Συνεπώς η ιδέα μιας ενωμένης Ιερουσαλήμ είναι ακόμα υπό αμφισβήτηση και όλα τα ξένα κράτη

διατηρούν τα προξενεία τους στο Τελ-Αβίβ.(13)

(13) [διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση:

<http://en.wikipedia.org/wiki/Jerusalem>

em]

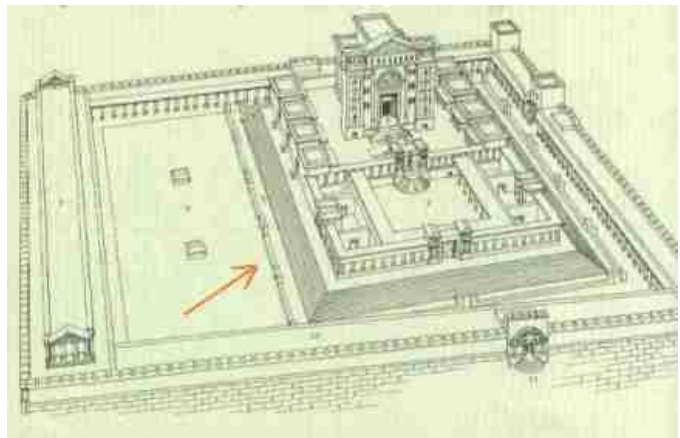
3.4 Ο ναός του Σολομώντα

Σύμφωνα με την εβραϊκή βίβλο, ο Δαβίδ εγκαταστάθηκε στην πόλη μέχρι το 970 π.Χ όταν ο γιος του Σολομώντα έγινε βασιλιάς του Ισραήλ. Μέσα στην επόμενη δεκαετία ο Σολομών άρχισε να χτίζει τον περίφημο ιερό ναό του στο όρος «Moriah» μέσα στην πόλη. Αυτός ο ναός στην συνέχεια έγινε πολύ σημαντικός τόσο για τους Εβραίους όσο και για τους Χριστιανούς ως ο τόπος που φυλασσόταν η κιβωτός με τις εντολές του θεού. Οι επόμενοι τέσσερις αιώνες μέχρι και την καταστροφή του ιερού ναού του Σολομώντα το 586 π.Χ ονομάζονται ως η περίοδος του πρώτου ναού. Μετά τον θάνατο του Σολομώντα το κράτος άρχισε να διασπάται ενώ η ολοκληρωτική του κατάλυση και η

καταστροφή του πρώτου ναού ήρθε το 586 π.Χ όταν οι Βαβυλώνιοι εισέβαλαν στο κράτος. Το 583 π.Χ επιτράπη ξανά στους Ιουδαίους να χτίσουν την κατεστραμμένη πόλη τους και έτσι επιτεύχθηκε και η ανέγερση του δεύτερου ναού. Αργότερα πέρασε στα χέρια των Ελλήνων, των Πτολεμαίων κι έπειτα το 152 π.Χ επήλθε πάλι στα χέρια των Ιουδαίων αλλά όχι για πολύ διότι την κατέλαβε μια νέα δύναμη, οι Ρωμαίοι, κι έπειτα οι Βυζαντινοί που κατείχαν την εξουσία μέχρι το 638μ.Χ οπότε και την κατέλαβαν οι Άραβες. Στη συνέχεια ακολούθησαν και άλλοι κατακτητές μέχρι το 1917 μ.Χ οπότε και η Βρετανία μαζί με την λεγεώνα των ξένων βοηθά τους Ιουδαίους να εδραιώσουν έναν καινούριο εβραϊκό κράτος. Αυτή όμως η περίοδος ειρήνης διακόπηκε το 1967 από τον πόλεμο των Παλαιστινίων με τους Ιορδανούς, διαμάχες των οποίων είναι ακόμα και στις μέρες μας υπό εξέλιξη. Η Ιερουσαλήμ δεν είναι τυχαία τόσο περιζήτητη πόλη από τόσους λαούς. Τόσο η γεωγραφική της θέση όσο και το καλό μεσογειακό κλίμα της την καθιστούν μια πόλη εξαιρετικής σημασίας.(14)

(14) [διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση:

[http://en.wikipedia.org/wiki/Solomon_\(ancient\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Solomon_(ancient)) τελευταία ενημέρωση 24/11/2008]

3.5 Η ιερή πόλη των Εβραίων

Η Ιερουσαλήμ είναι επίσης πολύ σημαντική για τις τρεις μονοθεϊστικές θρησκείες των Αράβων, των χριστιανών και των Εβραίων καθώς διαθέτει (σύμφωνα με το στατιστικό ημερολόγιο του 2000) 1207 συναγωγές, 158 εκκλησίες και 73 τζαμιά κι επομένως είναι πολύ δύσκολο να διατηρηθεί μια ισορροπία. Η Ιερουσαλήμ είναι ο ιερότερος τόπος για τους Εβραίους από τον 10^ο αιώνα π.Χ ως ο τόπος που χτίστηκε ο πρώτος και ο δεύτερος ναός και

αναφέρεται στην Βίβλο 632 φορές. Σήμερα ο πιο ιερός τόπος για αυτούς είναι το μόνο απομεινάρι του δεύτερου ναού, το δυτικό τείχος, ενώ όλες οι συναγωγές ανά τον κόσμο είναι χτισμένες να κοιτούν προς την Ιερουσαλήμ. Για τους χριστιανούς είναι σημαντική όχι μόνο για τον ρόλο της στην παλαιά διαθήκη αλλά και ως πατρίδα του Ιησού Χριστού και ο τόπος του θανάτου του (Γολγοθάς) και ο τόπος επίσης που ο Χριστός πραγματοποίησε τον Μυστικό

Δείπνο του. Ο Γολγοθάς είναι μια μικρή διαδρομή κατά μήκος της πόλης και λόγω της σημασίας του τον επισκέπτονται χριστιανοί τα τελευταία 2000 χρόνια. Σύμφωνα με την παράδοση του Ισλάμ η Ιερουσαλήμ είναι η τρίτη ιερότερη τοποθεσία για αυτούς και αυτό διότι λέγεται

ότι στο όρος των ελαιών ο Μωάμεθ συνάντησε τους προηγούμενους προφήτες του Ισλάμ. Στην Ιερουσαλήμ βρίσκονται δύο από τα ιερότερα μνημεία του Ισλάμ: το «Al-A-qa» και το «Dome of the rock». Η οικονομία της στηρίζεται σχεδόν ολοκληρωτικά από θρησκευτικούς επισκέπτες με το δυτικό τείχος και την παλαιά πόλη να είναι τα πιο δημοφιλή μέρη ενώ όλα τα κτίσματα είναι από πέτρα ώστε να διατηρούν την αυθεντικότητά τους. Αυτό το γεγονός υποδεικνύει τη σημαντικότητα του θρησκευτικού τουρισμού στην Ιερουσαλήμ καθώς συνεχώς κατασκευάζονται καταλύματα, εστιατόρια για να φιλοξενήσουν τους επισκέπτες και αεροδρόμια για να μεταφέρουν τα 9 εκατομμύρια των επισκεπτών ετησίως. Ακόμα υπάρχουν τακτικά μέσα μεταφοράς (λεωφορεία και τρένα) για την μετακίνησή τους μέσα στην πόλη κάνοντας την έναν ακόμα πιο ελκυστικό προορισμό για εκείνους που επιλέγουν να την επισκεφτούν(15).

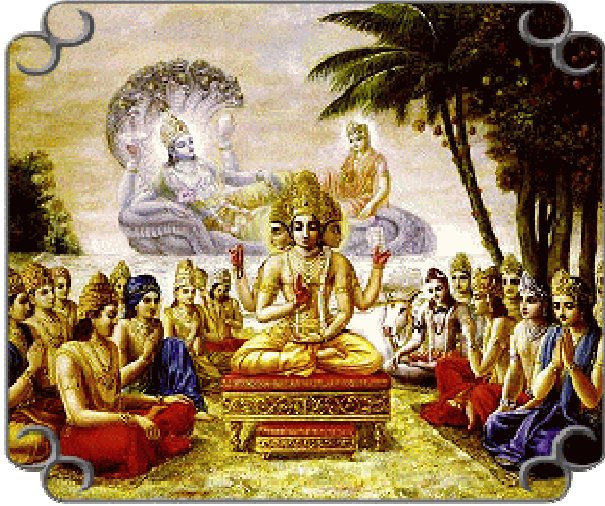
(15) [διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση:

<http://en.wikipedia.org/wiki/Jerusalem>, τελευταία ενημέρωση 24/11/2008]

4. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΙΝΔΟΥΙΣΜΟΥ

4.1 Ινδουισμός η τέταρτη μεγαλύτερη θρησκεία

Ο Ινδουισμός συναντάται περισσότερο στην Ινδία και στον γηγενή πληθυσμό της. Ο Ινδουισμός είναι μια από τις

πιο αρχαίες και τις πιο πολυμορφικές θρησκείες καθώς επίσης και μια από τις τρεις πιο πολυπληθείς του κόσμου. Ο Ινδουισμός στην Ινδία έχει περίπου 900 εκατομμύρια οπαδούς από το ένα δις που ζουν στο στη δημοκρατία της Ινδίας. Όμως ινδουιστές υπάρχουν και στο Νεπάλ, το Μπαγκλαντές, το

Πακιστάν, τη Σιγκαπούρη, τη Μαλαισία, τη Σρι Λάνκα, το Μπουτάν και το Μπαλί της Ινδονησίας. Το Νεπάλ μάλιστα, είναι το μοναδικό κράτος στον κόσμο, το οποίο έχει ως επίσημη θρησκεία του τον Ινδουισμό. Ο Ινδουισμός αντίθετα από τις δυτικές θρησκείες είναι θρησκεία πολυθεϊστική και αποτελείται από περισσότερες από 300 εκατομμύρια θεότητες. Ο όρος "Ινδουισμός" χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά γύρω στο 1830 από Ευρωπαίους μελετητές. Με τον όρο αυτό ορίζονται ο πολιτισμός και οι θρησκείες που αναπτύχθηκαν στην περιοχή της ινδικής υποήπειρου -που εκτείνεται από την κοιλάδα του ποταμού Ινδού, έως τον Ινδικό ωκεανό-, κατά τη διάρκεια περίπου των τελευταίων 3000 χρόνων. Οι ίδιοι οι Ινδοί για να περιγράψουν τη θρησκεία τους χρησιμοποιούν τον όρο "σανατάνα ντάρμα", που σημαίνει: ο αιώνιος νόμος.(16)

(16) [διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση:

http://exandas.ert.gr/archive/india/linkNo3_01.asp]

4.2 Η εννοιολογικός όρος Ινδός

Περισσότεροι από τα 9/10 των Ινδών υποστηρίζουν ότι η θρησκεία παίζει ένα ρόλο κλειδί στη ζωή τους. Παρ' όλο που οι γάμοι από ανθρώπους με διαφορετικές θρησκείες δεν είναι σύνηθες φαινόμενο γίνονται αποδεκτοί από την κοινωνία. Επιπλέον οι πολίτες είναι ελεύθεροι να λατρεύουν οποιαδήποτε θρησκεία ενώ ακόμα και η κυβέρνηση τους απαρτίζεται από άτομα διαφορετικών θρησκειών. Ο όρος Ινδός προέρχεται από την λέξη «Jindhu» που

σημαίνει ένας άνθρωπος από την περιοχή του ποταμού «Jindhu». Ινδία, στη Γκόα και στην Kerala. Ο Βουδισμός είναι μη μονοθεϊστική θρησκεία η οποία απαντάται συνήθως στις παρακάτω περιοχές της Ινδίας: το Landakh, το Jammu, το Kashmir και το Sikkim. Στην Ινδία ζουν περίπου 12 εκατομμύρια βουδιστές. Ο Jainism είναι και αυτός μία μη μονοθεϊστική θρησκεία η οποία χρονολογείται από την

εποχή του χαλκού στην Ινδία. Οι πιστοί της συνθέτουν το 0,4% του πληθυσμού της χώρας και είναι συγκεντρωμένοι στο Gujarat στην Kornataka στο Maharashtra και το Ραζαστάν. Ο Σιχισμός εμφανίστηκε τον 16^ο αιώνα προερχόμενος από την διδασκαλία του Nanak και 9 άλλων γκουρού. Από το 2001 υπήρχαν 19,2 εκατομμύρια Jinx στην Ινδία. Το πνευματικό σπίτι του Σιήχ είναι το Punjab και το μόνο μέρος όπου οι Σιήχ είναι η θρησκευτική πλειοψηφία. Επιπρόσθετα ένα μεγάλο μέρος των Σιήχ διαμένουν στο Νέο Δελχί και στη Haryana ενώ ακόμα υπάρχουν πολλές φυλετικές θρησκείες στην Ινδία όπως οι Donhi-Polo και οι Mahima. Μια μικρή κοινότητα Εβραίων ζουν στην Kerala και τη Maharashtra και περίπου το 2% των Ινδών είναι άθεοι. (17)

(17) [διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση: <http://en.wikipedia.org/wiki/india>, τελευταία ενημέρωση 24/11/08]

4.3 Οι λατρευτικές συνήθειες των Ινδών

Η θρησκεία στην Ινδία παίζει πολύ σημαντικό ρόλο στη ζωή των Ινδών.

Τελετουργίες και άλλες θρησκευτικές δραστηριότητες είναι ένα μεγάλο κομμάτι της καθημερινότητας των Ινδών και είναι εξαιρετικής σημασίας και για την κοινωνική ζωή τους. Η πλειοψηφία των τελετών αυτών γίνεται στα σπίτια τους πράγμα που διαφέρει από θρησκεία σε θρησκεία. Οι πιο αφοσιωμένοι Ινδουιστές πραγματοποιούν καθημερινά λατρευτικές προσευχές κατά την αυγή μετά το μπάνιο τους διαβάζοντας προσευχές από θρησκευτικά έγγραφα

τοποθετώντας φαγητό μπροστά από εικόνες και είδωλα.

Αξίζει επίσης να σημειώσουμε ότι πριν από αυτές τις τελετές οι άνθρωποι είναι βρώμικοι ενώ κατά την διάρκεια καθαρίζονται για να ξεπλύνουν τις αμαρτίες τους.

Επιπρόσθετα οι διαιτητικές τους συνήθειες πολλές φορές εξαρτώνται από τις θρησκείες τους και γι αυτό το ένα τρίτο των Ινδών είναι χορτοφάγοι ενώ όλοι οι Ινδουιστές απαγορεύεται να φάνε μοσχαρίσιο κρέας. Περιστάσεις όπως οι γεννήσεις, οι γάμοι και οι θάνατοι είναι πολύ σημαντικοί. **(18)**

(18) [διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση: <http://en.wikipedia.org/wiki/india>, τελευταία ενημέρωση 24/11/08]

4.4 Λατρεύτηκες τοποθεσίες της Ινδίας

Η Ινδία φιλοξενεί πολλές θρησκευτικές τοποθεσίες από πολλές θρησκείες. Οι Ινδουιστές αναγνωρίζουν ως ιερές τοποθεσίες το Allahabad, το Haridwar, το Varanaji και το Urindavan, ενώ μερικοί από τους σημαντικότερους ναούς τους

είναι ο ναός Tirumala Venkatejwara και τον Vaishno Devi. Στις περιοχές που βρίσκονται κοντά στα Ιμαλάια όπως το Badrinath, το Kedarnath και το Gangotri τέσσερα χρόνια πραγματοποιείται ένα φεστιβάλ ονόματι Chow Dham και το Kukbh Mela και είναι δύο από τις ιερότερες δραστηριότητες των Ινδουιστών. Ανάμεσα στα οχτώ πιο ιερά μνημεία του τα επτά είναι στην Ινδία. Το Bodh

Gaya, το Sarnath και το Kushinagar είναι μέρη πολύ σημαντικά για τη ζωή του βουδιστή ενώ στους πρόποδες των Ιμαλαΐων έχουν κτιστεί μοναστήρια όπως το Rumtek και το Dharamsala. Οι Μωαμεθανοί θεωρούν ως ιερούς τόπους το Dargah Sharcet της Khuara ενώ πολλοί ισλαμικοί προσκυνητές

επισκέπτονται το Jama Majid στο Δελχί και το Haji Ali Dargah στο Μουμπαί. Για τους Σιχ ο ιερότερος ναός είναι ο Χρυσός Ναός του Amritsar και ο ναός του Λοτού για τους βουδιστές. Πόλος έλξης πολλών προσκυνητών είναι επίσης και τα διάφορα φεστιβάλ που γίνονται κατά την διάρκεια του έτους στην Ινδία και υπολογίζεται ότι δεκάδες εκατομμύρια ανθρώπων είτε γηγενών είτε τουριστών τα επισκέπτονται.

Μερικά από αυτά είναι το Diwalli, το Ganesh Chaturthi, το Holi, το Durgaraja, το Ugadi, το Dussehra και το Sankanthi, ενώ χιλιάδες μουσουλμάνοι επισκέπτονται το Eid-ul-Adra και το Fud-ul-Fitr. Τα φεστιβάλ αυτά είναι πολύ σημαντικά τόσο για τους πιστούς όσο και για τον

τόπο που πραγματοποιούνται καθώς η συνέλευση του κόσμου είναι πολύ μεγάλη και αναλόγως μεγάλη είναι και η εισροή χρημάτων στις τοπικές αυτές

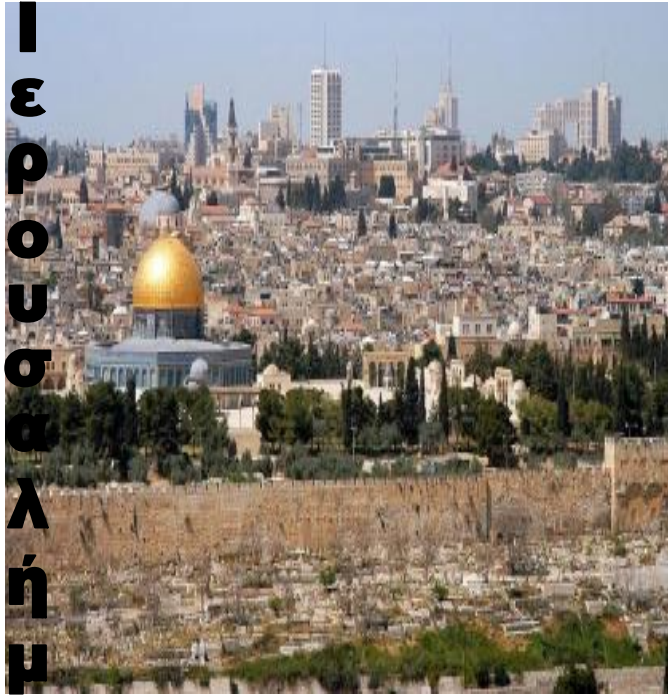
κοινωνίες αφού σε αυτούς τους τόπους φιλοξενείται ένας πακτωλός επισκεπτών και ωφελούνται επίσης πολλοί μικροέμποροι των τοποθεσιών αυτών. Ένας ακόμα λόγος για να επισκεφθεί κάποιος την Ινδία εκτός από την ιδιαίτερη και πολύπλευρη θρησκευτική διάσταση της είναι και η πολύχρονη ιστορία της που χρονολογείται από το 2300 π.Χ καθώς και τα μουσεία της στα οποία φιλοξενούνται τεχνουργήματα υψηλής ιστορικής αξίας. Η Ινδία είναι μια χώρα μοναδική, πολυπολιτισμική και εξαιρετικής σημασίας για τουρίστες ανά τον κόσμο είτε αυτοί την επισκέπτονται για θρησκευτικούς σκοπούς προκειμένου να δουν από κοντά μερικούς από τους πιο όμορφους και πλουμιστούς ναούς, είτε για να παραστούν στα διάσημα θρησκευτικά φεστιβάλ της, είτε για την μοναδική ιστορία της. **(19)**

(19) [διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση: <http://en.wikipedia.org/wiki/india>, τελευταία ενημέρωση 24/11/08]

5. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ

5.1 Η εξάπλωση του Χριστιανισμού

Η θρησκεία του χριστιανισμού βασίζεται στις διδασκαλίες του Χριστού, ενός

Ιουδαίου ο οποίος έζησε την ζωή του στην Ρωμαϊκή επαρχία της Παλαιστίνης. Τα ρωμαϊκά επικοινωνιακά δίκτυα επέτρεψαν στον χριστιανισμό να εξαπλωθεί εξαιρετικά γρήγορα σε όλη την υπόλοιπη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία, στην συνέχεια στην υπόλοιπη Ευρώπη και τελικά σε όλο τον κόσμο. Όσο περνούσε ο καιρός ο χριστιανισμός χωρίστηκε σε τρία

μεγάλα παρακλάδια. Ο ρωμαϊκός καθολικισμός είναι ο διάδοχος της θρησκείας που εδραιώθηκε στην Ρώμη μετά τον θάνατο του Χριστού. Τον 4^ο αιώνα μ.Χ ο ρωμαϊκός καθολικισμός χωρίστηκε, και διαμορφώθηκε ο Ορθόδοξος Χριστιανισμός. Ο διαχωρισμός αυτός ήταν αρχικά πολιτικό ζήτημα λόγω του διαχωρισμού της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας σε δυτικές και ανατολικές επαρχίες. Οι δύο αυτές εκκλησίες επίσημα χωρίστηκαν το 1054(20).

(20) [H. DE GLASENAPP, 1975, «Παγκοσμίως Ιστορία των Θρησκειών» Εκδόσεις βιβλιοαθηναϊκή, Αθήνα]

Ο χριστιανισμός απαντάται σε περισσότερα έθνη και μερικά από αυτά είναι η Ρωσία, η Ελλάδα, η Ρουμανία, η Βουλγαρία, η Ουκρανία και η Αρμενία. Το τελευταίο παρακλάδι του Χριστιανισμού ήταν οι Προτεστάντες οι οποίοι αποσπάστηκαν από την καθολική εκκλησία τον 16^ο και 17^ο αιώνα. Αυτό το κίνημα έγινε πολύ γνωστό στη Σκανδιναβία και στην Αγγλία. Ενώ με την

πορεία των χρόνων οι Προτεστάντες διαχωρίστηκαν σε ακόμα περισσότερα παρακλάδια όπως είναι οι Μεθοδιστές, οι Βαπτιστές, οι Λουθηριανοί κα. (21)

(21)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση:

<http://en.wikipedia.org/wiki/Christianity>, τελευταία ενημέρωση,24/11/08]

5.2 Η ζωή του Χριστού

Οι βασικές αρχές του Χριστιανισμού βασίζονται στον μονοθεϊσμό, δηλαδή πιστεύουν σε έναν θεό, ενώ ένα βασικό πρόσωπο είναι και ο Χριστός ο οποίος ήταν ένας Ιουδαίος που ήρθε στον κόσμο από μια παρθένο ονόματι Μαρία. Η γέννηση του γιορτάζεται με την γιορτή των Χριστουγέννων με ύμνους και δώρα. Πιστεύεται ότι ο Ιησούς δεν ήταν απλά ένας άνθρωπος αλλά ο γιος του θεού και ότι έζησε την ζωή του αναμάρτητος. Κατά την διάρκεια της ζωής του ο Ιησούς πραγματοποίησε πολλά θαύματα και μίλησε σε πολλούς ανθρώπους για τον ουράνιο πατέρα του. Συνελήφθη από τις Ρωμαϊκές αρχές γιατί υποστήριζε ότι ήταν ο Υιός του θεού και

κρεμάστηκε σε έναν ξύλινο σταυρό στην ηλικία των 33 χρονών. Οι χριστιανοί πιστεύουν ότι το μαρτύριο και ο θάνατος του πάνω στον σταυρό όπου αυτός ο αναμάρτητος άνθρωπος άντεξε τον πόνο για τις αμαρτίες όλης της

ανθρωπότητας και εξαιτίας αυτού του γεγονότος η σωτηρία είναι εφικτή για τον καθένα που πιστεύει σε αυτόν. Αυτή η πράξη αυτοθυσίας γιορτάζεται το Πάσχα. Μετά τον θάνατο του πιστεύεται ότι αναστήθηκε από τον τάφο του και εμφανίστηκε στους πιστούς του στη γη και τους περιέγραψε το Βασίλειο του Πατέρα του στο οποίο θα πήγαινε. Επίσης υποσχέθηκε στους πιστούς του ότι θα

επέστρεφε μια μέρα για να τους πάρει όλους τους στον παράδεισο να απολαύσουν την αιώνια ζωή με την παρουσία του θεού. Οι χριστιανοί μπορούν να διαβάσουν για τη ζωή του Χριστού καθώς και των προγόνων του στο μόνο ιερό χριστιανικό βιβλίο, την Βίβλο. (22)

(22)[H. DE GLASENAPP, «Παγκοσμίως Ιστορία των Θρησκειών» Εκδόσεις βιβλαιοαθηναϊκή, Αθήνα]

5.3 Τα Ιερά Βιβλία του Χριστιανισμού

Η Βίβλος αποτελείται από δύο μέρη: την Παλαιά Διαθήκη η οποία είναι επίσης ιερή για τους Εβραίους και για τους Μουσουλμάνους και την Καινή Διαθήκη. Η Παλαιά Διαθήκη αφηγείται την ζωή των Ιουδαίων και άλλων που έζησαν πριν από τον Χριστό στους οποίους είχε

υποσχεθεί ένας σωτήρας από τον θεό και οι οποίοι τον περίμεναν. Αυτό το βιβλίο περιέχει πολλές ιστορίες για πολλούς ανθρώπους που επιδείκνυαν την πίστη τους στον θεό και επίσης έχει και άλλες πληροφορίες όπως ιστορικού περιεχομένου για την περιοχή αυτή και για την εποχή γενικότερα. Η Καινή

Διαθήκη είναι μοναδική για τον Χριστιανισμό για τις πληροφορίες που έχει για τον Ιησού και πως εκείνος επηρέασε τον κόσμο. Οι χριστιανοί πιστεύουν ότι ο Ιησούς ήταν εκείνος ο οποίος προβλεπόταν στην Παλαιά Διαθήκη ως Μεσσίας και γι αυτό αντί να περιμένουν να έρθει στον κόσμο ο Σωτήρας εκείνος, περιμένουν την επιστροφή του Ιησού ώστε να τους πάρει στο βασίλειο του Πατέρα του, πράξη που ονομάζεται Δευτέρα Παρουσία.

5.4 Μνημεία και τόποι λατρείας του Χριστιανισμού

Μερικά από τα ιερότερα μνημεία του Χριστιανισμού είναι βασικά τα Ιεροσόλυμα καθώς είναι ο τόπος που γεννήθηκε, έζησε, πέθανε και ετάφη ο Χριστός με ακόμα πιο ιδιαίτερης σημασίας το μονοπάτι του Γολγοθά το οποίο φαίνεται να διάβηκε καθ'οδόν για την σταύρωσή του, την Βηθλεέμ όπου και γεννήθηκε, το όρος των Ελαιών όπου και έκανε την διδασκαλία του. Μερικά από τα πιο διάσημα μνημεία του Χριστιανισμού βρίσκονται στην Ελλάδα καθώς εκείνα τα χρόνια η Ελλάδα ήταν τόπος που επισκέπτονταν συχνά όλοι οι Απόστολοι (μαθητές του Ιησού). Τα μνημεία της ελληνικής ορθοδοξίας είναι αναπόσπαστο τμήμα της εθνικής κληρονομιάς και αποτελούν αξιόλογο πόλο έλξης επισκεπτών. Οι βυζαντινές και οι μεταβυζαντινές εκκλησίες με την αξιόλογη εικονογράφησή τους, τα ψηφιδωτά, τις τοιχογραφίες και τις σπάνιες εικόνες τους, οι επιβλητικοί καθεδρικοί ναοί, τα ξωκλήσια και τα προσκυνήματα της υπαίθρου, τα μοναστήρια, τα μετόχια και οι σκήτες, η μοναδική μοναστική πολιτεία του Αγίου Όρους και τα μοναστήρια των Μετεώρων (Θεσσαλία), μαρτυρούν την επίμονη προσήλωση στις παραδόσεις και τη στενή και μακραίωνα διασύνδεση της τέχνης με τη θρησκευτική λατρεία. Τα μοναστήρια είναι στενά συνδεδεμένα με την ιστορία και την παράδοση της Ελλάδας. Ως μοναστήρι χαρακτηρίζεται το σύνολο των οικημάτων μέσα στα οποία διαβιούν μοναχοί ή γενικότερα τα μέλη μιας θρησκευτικής κοινότητας. Οι μονές απαρτίζονται συνήθως από ένα κεντρικό ναό (το λεγόμενο Καθολικό), παρεκκλήσια, τα κελλιά των μοναχών, ξενώνες, την τράπεζα (τραπεζαρία), το μαγειρείο, τη βιβλιοθήκη κ.α. Ο θεσμός του μοναχισμού πρωτοεμφανίστηκε τον 4ο αι. μ.Χ. με τους αναχωρητές (ή ασκητές) στην έρημο της Αιγύπτου, και γρήγορα εξαπλώθηκε σε άλλες περιοχές της τότε βυζαντινής αυτοκρατορίας. Η μεγάλη ακμή του από τον 10ο αι. μ.Χ. συνδυάστηκε με την ίδρυση πολλών μοναστηριών. **(23)**[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.gnto.gr>]

5.4.1 Οι η μοναστηριακή ζωή του Αγίου Όρους

Η μεγαλύτερη μοναστηριακή κοινότητα στον ελληνικό χώρο βρίσκεται στο Άγιο Όρος, το γνωστό και ως περιβόλι της Παναγίας. Οι πρώτοι μοναχοί εγκαταστάθηκαν εκεί τον 3ο αι. μ.Χ. Το πρώτο κοινόβιο όμως ιδρύθηκε τον 10ο αι., όταν ο Όσιος Αθανάσιος ο Αθωνίτης θεμελίωσε τη Μονή Μεγίστης Λαύρας, η οποία διατηρεί έκτοτε πρωτεύουσα θέση μεταξύ των άλλων αθωνικών ιδρυμάτων. Η ιδιαιτερότητα του Αγίου Όρους έγκειται στο ότι αποτελεί αυτοδιοίκητο τμήμα του ελληνικού κράτους, υπαγόμενο πολιτικά στο Υπουργείο Εξωτερικών και θρησκευτικά στην δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου της Κωνσταντινούπολης. Και οι είκοσι αθωνικές μονές λειτουργούν κοινοβιακά, επιβάλλουν δηλαδή κοινή λειτουργία, προσευχή, στέγη, σίτιση και εργασία στους μοναχούς. Οι τελευταίοι εκλέγουν και τον επικεφαλής της κάθε μονής, τον Ηγούμενο, που διατηρεί το τίτλο του διαβίου. Πλήθος κειμηλίων (χειρόγραφα, ιστορικά έγγραφα, χρυσόβουλα, φορητές

εικόνες κ.ά.) έχουν θησαυριστεί στις μονές του Αγίου Όρους, το οποίο αποτελεί ακόμη άβατο για το γυναικείο πληθυσμό. Εκτός αυτών όμως και τα ίδια τα μοναστήρια αποτελούν πολιτιστικά μνημεία μοναδικά, όχι μόνο για την Ορθοδοξία και την Ελλάδα, αλλά για

ολόκληρο τον κόσμο. (24)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.gnto.gr>]

5.4.2 Οι μονές του Αγίου Όρους

Το Άγιο Όρος βρίσκεται στο τρίτο πόδι της Χερσονήσου της Χαλκιδικής και καταλαμβάνει μια περιοχή των 335.637 χιλιομέτρων. Παρόλο που συνδέεται με τη στεριά μπορεί επίσης να προσεγγιστεί και με πλοίο. Ο αριθμός των επισκεπτών είναι περιορισμένος. Μπορούν να μπουν στο Άγιο Όρος μόνο όσοι έχουν ειδική άδεια και μόνο οι άνδρες άνω των 18 ετών που είναι Ορθόδοξοι χριστιανοί μπορούν να εισέλθουν ή να μείνουν στο Άγιο Όρος. Σε απογραφή που έγινε το 2001 το Άγιο Όρος κατοικούταν από 2262 κατοίκους. Το Άγιο Όρος περιλαμβάνει είκοσι αυτοδιοικούμενες μονές: την Μεγάλη Λαύρα, το Βατοπαίδι, το Ιβήρων, την Χιλανδρίου, τον Παντοκράτορα, την μονή Διονυσίου, την μονή Ξηροποτάμου, την μονή Ζωγράφου, τη μονή Καρακάλλου, τη μονή Δοχειαρείου, τη μονή Φιλοθέου, τη μονή Σίμωνος Πέτρα, τη μονή Αγίου Παύλου, τη μονή Σταυρονικήτα, τη μονή Ξενοφώντος, τη μονή Εσφιγμένου, τη μονή Αγίου Παντελεήμονος και τη μονή Κωσταμονίτου. Σύμφωνα με τον Χριστιανισμό η Παρθένος Μαρία ταξίδευε με τον Ιωάννη τον Ευαγγελιστή προς την Κύπρο και προσάραξε στο όρος Άθως, από όπου μαγεύτηκε και τον ονόμασε παράδεισο επί της γης. Το Άγιο Όρος όμως άρχισε να κατοικείται από μοναχούς τον 3^ο αιώνα. Ήταν πολύ σημαντικό και κατά τη βυζαντινή εποχή ενώ ακόμα και υπό τον ζυγό των Οθωμανών το Άγιο Όρος κατάφερε να διατηρήσει την αυτοδυναμία του μέχρι τις μέρες μας αφού σύμφωνα με τις συνθήκες της Λωζάνης και των Σεβρών, απλά ανήκει γεωγραφικά στην Ελλάδα ενώ έχει ονομαστεί και μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς. Φτάνοντας κανείς στο Άγιο Όρος μπορεί να θαυμάσει εκτός από το μαγευτικό τοπίο, και τα αρχαία χριστιανικά κείμενα, εξαιρετικές εικόνες, ιερά κειμήλια κ.α. Εκεί μπορεί να φτάσει κανείς είτε με το αυτοκίνητο του είτε με πλοίο που προσαράζει στο λιμάνι του Δαφνίου και από εκεί θα

χρησιμοποιήσει ειδικά ταξί με οδηγούς καλόγερους για να προσεγγίσει τις μονές. (25)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.gnto.gr>]

5.4.3 Η Ιερά μονή της Μεγίστης Λαύρας

Η Ιερά μονή της Μεγίστης Λαύρας είναι η μεγαλύτερη και η πρώτη στην ιεραρχία μονή του Αγίου Όρους. Χτίστηκε από τον Όσιο Αθανάσιο τον Αθωνίτη το 963 με χρήματα που προσέφεραν οι Αυτοκράτορες Νικηφόρος Φωκάς και Ιωάννης Τσιμισκής. Για δέκα περίπου αιώνες διατηρούσε την πρώτη θέση ανάμεσα στις υπόλοιπες μονές του Αγίου Όρους. Λόγω του πλούτου και των κειμηλίων που είχε στην κατοχή της (χειρόγραφα, ιστορικά έγγραφα, χρυσόβουλα, φορητές εικόνες κ.λ.π). Το καθολικό της μονής είναι το πρώτο που χτίστηκε στο Άγιο Όρος και σύμφωνα με αυτό φτιάχτηκαν τα καθολικά και των υπολοίπων μονών. Αρχικά τιμόταν στη γιορτή του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου αλλά σήμερα τιμάται στη μνήμη του Οσίου Αθανασίου του Αθωνίτη στις 5 Ιουλίου. Εκεί υπάρχουν σπάνιες τοιχογραφίες του κρητικού ζωγράφου Θεοφάνη το (1535). Το καθολικό συμπεριλαμβάνει δύο μεγάλα παρεκκλήσια, των αγίων

σαράντα μαρτύρων(οπού βρίσκεται ο τάφος του Μ. Αθανασίου) και του Αγίου Νικολάου. Στα κειμήλια της μονής μεταξύ άλλων λείψανα καθώς και το ραβδί του Αγίου Αθανασίου, ο σάκος και το στέμμα του αυτοκράτορα Νικηφόρου Φωκά, διάφορες πολύτιμες εικόνες, ευαγγέλια, λείψανα

πολλών Αγίων κ.α. στη βιβλιοθήκη φυλάσσονται 2.200 κώδικες (470 περγαμηνές), 50 ειλητάρια από μεμβράνη και 10.000 έντυπα(26). (26)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.mountathos.gr/>]

5.4.4 Η Ιερά μονή Βατοπεδίου

Η μονή Βατοπεδίου κατέχει την δεύτερη θέση μεταξύ των μονών του Αγίου Όρους, είναι ιδιόρρυθμη και κατοικούνταν από 50 μοναχούς (1990). Βρίσκεται στα βορειοανατολικά της χερσονήσου του Άθω. Χτίστηκε το 972 και κτήτορές της ήταν οι μοναχοί Αθανάσιος, Αντώνιος και Νικόλαος, όλοι μαθητές του Αγίου Αθανασίου Αθωνίτη. Η ανέγερση των σημερινών κτισμάτων έγινε στα χρόνια του αυτοκράτορα Μανουήλ Α΄ Κομνηνού. Έχει τη μορφή μικρής μεσαιωνικής πολιτείας καθώς διαθέτει πολλές πτέρυγες, πύργους, τρούλους κλπ. Το καθολικό, αφιερωμένο στην Κοίμηση της Θεοτόκου, χτίστηκε στα τέλη του 10ου αι. σύμφωνα με την Αθωνική αρχιτεκτονική. Σώζονται μικρά δείγματα από ψηφιδωτή διακόσμηση του ναού. Τον 12 αι. έγινε τοιχογράφηση και το 1312 ανατοιχογραφήθηκε σε πολλά σημεία. Εκτός από το καθολικό η μονή διαθέτει 19 παρεκκλήσια εντός και εκτός των τειχών. Το σκευοφυλάκιο της μονής είναι πλουσιότατο: φυλάσσονται ένα τεμάχιο Τιμίου Ξύλου, η Ζώνη της Παναγίας, μέρος του καλάμου, στο οποίο είχε στερεωθεί ο σπόγγος με το ξύδι κ.α. Η βιβλιοθήκη της διαθέτει ανεκτίμητους θησαυρούς. Μεταξύ άλλων 1.700 χειρόγραφα και περισσότερα από 10.000 έντυπα βιβλία(27). (27)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.mountathos.gr/>]

5.4.5 Η Ιερά Μονή Ιβήρων

Η Ιερά Μονή Ιβήρων ιδρύθηκε προς το τέλος του 10ου αιώνα από τον άγιο Ιωάννη τον Ίβηρα λίγο μετά την ίδρυση της Μεγίστης Λαύρας και της Βατοπεδίου. Ο άγιος Ιωάννης μόνασε κοντά στον άγιο Αθανάσιο και σύντομα ήλθαν και άλλοι Ίβηρες. Ανάμεσά τους ήταν και ο γυναικάδελφός του Ιωάννης Τορνίκιος. Ο Ιωάννης Τορνίκιος ως μοναχός κλήθηκε από τον αυτοκράτορα του Βυζαντίου Βασίλειο Β΄ και μαζί κατέστειλαν την ανταρσία του στρατηγού

Βάρδα του Σκληρού. Από τα λάφυρα και τις αυτοκρατορικές δωρεές διευρύνθηκε η παλαιότερη μονή του Κλήμεντος και δημιουργήθηκε η μονή των Ιβήρων. Ο άγιος Ιωάννης και ο κατά σάρκα γιος του άγιος Ευθύμιος -συνκτίτορας της μονής και μετέπειτα ηγούμενος-, αναδείχθηκαν σε φωτιστές των Ιβηριτών. Στη μονή των Ιβήρων είναι εγκατεστημένη η εφέστια εικόνα του

Αγίου Όρους, η Παναγία η Πορταΐτισσα. Το 1651 αντίγραφο της εικόνας στάλθηκε στην Μόσχα κατόπιν επιθυμίας της τσαρικής οικογένειας. Οι εκεί θαυματουργίες της Παναγίας βοήθησαν στη συγκέντρωση χρημάτων, ενώ στη μονή παρεχωρήθη και το μοναστήρι του αγίου Νικολάου στη Μόσχα. Η Ιβήρων δοκίμασε τη λαίλαπα της φωτιάς το 1740 και το 1845. Αλλά η πυρκαγιά που κυριολεκτικά αποτέφρωσε τη μονή ήταν αυτή του 1865. Στα χρόνια της Επανάστασης η μονή δωρίζει τους θησαυρούς για τον Αγώνα, ενώ στο χώρο της έμεινε και ο εθνομάρτυρας Γρηγόριος Ε΄. Ο τελευταίος Ίβηρας μοναχός κοιμήθηκε το 1955. Το μοναστήρι κατέχει την τρίτη θέση στην ιεραρχία των μονών και από το 1990 αποτελεί κοινόβιο. Το Καθολικό είναι αφιερωμένο στην Κοίμηση της Θεοτόκου. Ο αρχικός του πυρήνας χτίστηκε προς το τέλος του 10ου αιώνα, ακολούθησε μια μετασκευή στις αρχές του 11ου και

ανοικοδομήθηκε το 1513. Γνωστά κειμήλια του Καθολικού είναι η περίφημη λεμονιά -αργυρή επτάφωτη λυχνία- και η πόρτα από τον εξωνάρθηκα στη λιτή φτιαγμένη από άργυρο και έβενο. Άλλοι γνωστοί θυμαυροί της μονής είναι ο λεγόμενος σάκος του Ιωάννη Τσιμισκή, η αρχιερατική στολή του πατριάρχη Διονυσίου Δ', το μέγα ευαγγέλιο (δώρο του Πέτρου του μεγάλου), σκεύη, άμφια και κεντητά, καθώς και τίμια λείψανα τουλάχιστον από 150 αγίους. Στη βιβλιοθήκη της Ιβήρων περιέχονται πάνω από 2,000 χειρόγραφα και 15 λειτουργικά ειλητάρια, και πάνω από 20,000 βιβλία, με σπουδαία αρχέτυπα και παλαίτυπα. Στη μονή που ανέδειξε αγίους και λογίους ανήκουν η σκήτη του Τιμίου Προδρόμου, 11 Καθίσματα, και 26 Κελλιά. Το μοναστήρι διαθέτει 16 παρεκκλήσια και 10 εξωκκλήσια. Σήμερα αριθμεί περί τους 30 μοναχούς(28). (28)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.mountathos.gr/>]

5.4.6 Η Ιερά Μονή Χιλανδαρίου

Η Ιερά Μονή Χιλανδαρίου είναι κτισμένη στη βορειανατολική πλευρά του Άθω. Κάποιοι υποστηρίζουν ότι η ονομασία της μονής πιθανότατα προέρχεται

από τον ιδρυτή παλαιότερου μονυδρίου στον εκεί χώρο, ενώ άλλοι δέχονται την ετυμολογία της λέξης από το βυζαντινό πλοίο "χελάνδιο". Το μοναστήρι όπως σήμερα μας είναι γνωστό, ιδρύθηκε τον 12ο αιώνα από τον ηγεμόνα της Σερβίας Στέφανο Νεμάνια και τον γιο του Ράστικο, τους μετέπειτα μοναχούς Συμεών και Σάββα, που είναι ίσως και οι λαοφιλέστεροι άγιοι της Σερβίας. Το Χελανδάρι αρχικά ανήκε στη μονή Βατοπεδίου, αλλά

παραχωρήθηκε στους αγίους Σάββα και Συμεών και το 1198 με χρυσόβουλλο ο αυτοκράτορας Αλέξιος Γ΄ επικύρωσε τη σερβική κατοχή της μονής. Σταδιακά προσαρτήθηκαν στα όρια του Χελανδαρίου πολλές άλλες μικρότερες ιστορικές μονές, όπως του Ζυγού, του Αγίου Βασιλείου, της Κομίτισσας, του Κάλυκα, των Παπαρνικίων, του Ομολογητού, της Στροβηλαίας και άλλες. Το Χελανδάρι συμπαραστάθηκε ενεργά στους εθνικούς αγώνες των Ελλήνων και στους δυο παγκόσμιους πολέμους. Το Καθολικό του μοναστηριού είναι αφιερωμένο στα Εισόδια της Θεοτόκου και κτίστηκε τον 14ο αιώνα. Οι έξοχες αγιογραφίες που φέρει επιζωγραφήθηκαν στις αρχές του 19ου αιώνα. Επίσης, πίσω από το νεώτερο ξυλόγλυπτο τέμπλο υπάρχει το παλαιότερο μαρμάρινο τέμπλο του Καθολικού. Η φιάλη της μονής είναι έργο του 18ου αιώνα, ενώ η τράπεζά της είναι τόσο παλαιά όσο και το Καθολικό. Η μονή κατέχει την τετάρτη θέση στην ιεραρχία των μονών. Διαθέτει 11 παρεκκλήσια και 2 εξωκκλήσια, καθώς και 17 Κελλιά, 15 εκ των οποίων βρίσκονται στις Καρυές. Από τα μετόχια της μονής σήμερα σώζονται τρία: της Κομίτισσας, της Ζωοδόχου Πηγής κοντά στην Ιερισσό, και του Αγίου Νικολάου στη Σωζόπολη της Χαλκιδικής. Ανάμεσα στα πολλά κειμήλια της μονής ξεχωρίζουν η ασημένια λάρνακα του αγίου Συμεών με το κλήμα, οι καρποί του οποίου έχουν λύσει τη στειρότητα πολλών γυναικών, οι θαυματουργές εικόνες της Παναγίας της Τριχερούσας, της Οδηγήτριας και της Αβραμιώτισσας. Επίσης, ξεχωρίζουν κάποια κεντητά άμφια και υφάσματα, δυο σταυροί με Τίμιο Ξύλο, το δίπτυχο με τις 24 μικρογραφίες, το καλάμι και το σάβανο του Χριστού και πολυθρόνες κοσμημένες με φίλντισι. Στη βιβλιοθήκη του μοναστηριού περιέχονται 181 ελληνικοί και 809 σλαβικοί κώδικες, τουλάχιστον 20,000 έντυπα βιβλία εκ των οποίων 3,000 είναι ελληνικά, καθώς επίσης και 400 έγγραφα διαφόρων γλωσσών. Στη μονή σήμερα κατοικούν 22 μοναχοί(29). (29)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.mountathos.gr/>]

5.4.7 Η Ιερά Μονή Διονυσίου

Η Ιερά Μονή Διονυσίου γνωστή ως "Νέα Πέτρα" είναι κτισμένη πάνω σε στενό και απόκρημνο βράχο σε ύψος 80 μέτρων από τη θάλασσα, μεταξύ των μονών Γρηγορίου και Αγίου Παύλου. Κτίτορας της μονής είναι ο όσιος Διονύσιος από

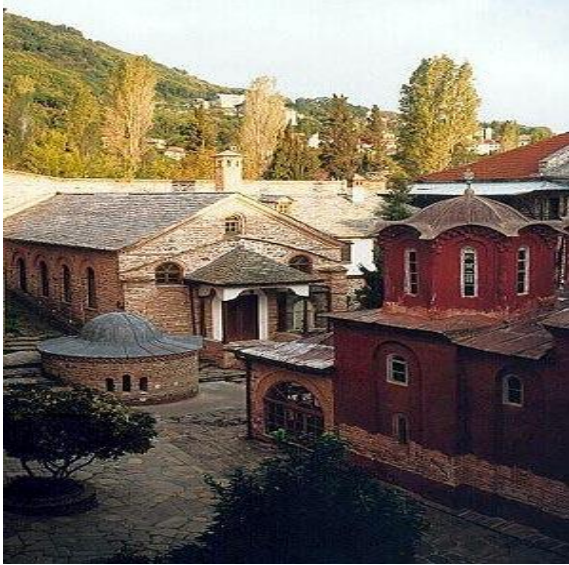
την Κορυσό της Καστοριάς, ο οποίος με πολλές δυσκολίες και κόπους κατόρθωσε να συγκεντρώσει τα απαραίτητα για την ανέγερση του μοναστηριού, στο δεύτερο μισό του 14ου αιώνα. Σ' αυτή του την προσπάθεια ευγενικός χορηγός στάθηκε ο Αλέξιος Γ'

Κομνηνός, αυτοκράτορας της Τραπεζούντας, παρακινούμενος και από τον μητροπολίτη της πόλης Θεοδόσιο που ήταν αυτάδελφος του οσίου. Την πολιτική αυτή της δαψιλής χορηγίας προς τη μονή συνέχισαν οι Παλαιολόγοι και αργότερα πολλοί ηγεμόνες της Μολδοβλαχίας. Ο πατριάρχης Αντώνιος Δ' το 1389 με σιγιλλιώδες γράμμα ανακηρύσει τη μονή πατριαρχική και κατ' αυτό τον τρόπο προσδίδει αυτόνομη οντότητα. Με τη Διονυσίου συνδέεται και η σπουδαία προσωπικότητα του αγίου Νήφωνα, πατριάρχη ΚΠόλεως, ο οποίος στα μέσα του 15ου αιώνα εκάρη μοναχός της και μετά από πολλούς αγώνες επέστρεψε και πάλι στη μονή της μετανοίας του. Στις αρχές του 16ου αιώνα οι Μολδαβοί Ράδουλος και ο διάδοχός του Νεάγκκος Βασσαράβας κτίζουν το υδραγωγείο και τον πύργο του μοναστηριού. Το 1539 μια πυρκαγιά, ίσως η μοναδική τόσο ισχυρή στην ιστορία της μονής, αποτέφρωσε ικανό μέρος των κτισμάτων της, που όμως σύντομα ανακαινίσθηκαν και αναπληρώθηκαν. Τον 16ο και 18ο αιώνα η μονή λόγω οικονομικών δυσχερειών μετατράπηκε σε ιδιόρρυθμο, αλλά στις αρχές του 19ου αιώνα θα επιστρέψει οριστικά στο

κοινοβιακό σύστημα. Το Καθολικό της μονής, αφιερωμένο στο Γενέσιο του Τιμίου Προδρόμου, οικοδομήθηκε μαζί με τη μονή αλλά μια πυρκαγιά το 1534 το κατέστρεψε. Ο νέος ναός είναι αυτός που ανοικοδομήθηκε αμέσως μετά τη χρονιά το 1540. Οι τοιχογραφίες του Καθολικού φαίνεται πως έγιναν από τον εκπρόσωπο της Κρητικής σχολής Τζώρτζη περί το 1546. Αξιόλογο είναι το επιχρυσωμένο τέμπλο του ναού και οι τοιχογραφίες της Αποκάλυψης, η αρχαιότερη πλήρης εικαστική έκφραση της Αποκάλυψης στον Ορθόδοξο χώρο. Στη Διονυσίου βρίσκεται η θαυματουργή εικόνα της Παναγίας των Χαιρετισμών ή του Ακαθίστου. Στο μοναστήρι υπάγονται 7 Κελλιά και αρκετά Καθίσματα. Επίσης διαθέτει 8 παρεκκλήσια και 6 εξωκκλήσια. Στη Διονυσίου ανήκει και το μετόχι Μονοξυλίτης, το οποίο στα μέσα του 17ου αιώνα της μετεβιβάσθη από τη Λαύρα. Η Διονυσίου κατέχει την πέμπτη θέση στην ιεραρχία των μονών. Στα κειμήλια της μονής αριθμούνται πολλά λείψανα αγίων, με πιο σημαντικά τη δεξιά του τιμίου Προδρόμου και τα τίμια λείψανα του αγίου Νήφωνα. Άλλα σημαντικά κειμήλια είναι μια ανάγλυφη παράσταση της Σταύρωσης σε ελεφαντοστό, έργο του 10ου αιώνα, κεντητά, σκεύη και άμφια. Στη βιβλιοθήκη της μονής βρίσκονται θυσαυρισμένα 1,100 χειρόγραφα, κάποια από αυτά εικονογραφημένα, και πάνω από 15,000 βιβλία με πολύτιμα αρχέτυπα και παλαίτυπα. Η μονή ανέδειξε στον αιώνα μας ασκητικές μορφές και λόγιους και σήμερα αριθμεί περί τους 50 μοναχούς. **(30)**. **(30)**[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.mountathos.gr/>]

5.4.8 Η Ιερά Μονή Κουτλουμουσίου

Η Ιερά Μονή Κουτλουμουσίου είναι κτισμένη κοντά στις Καρυές και είναι

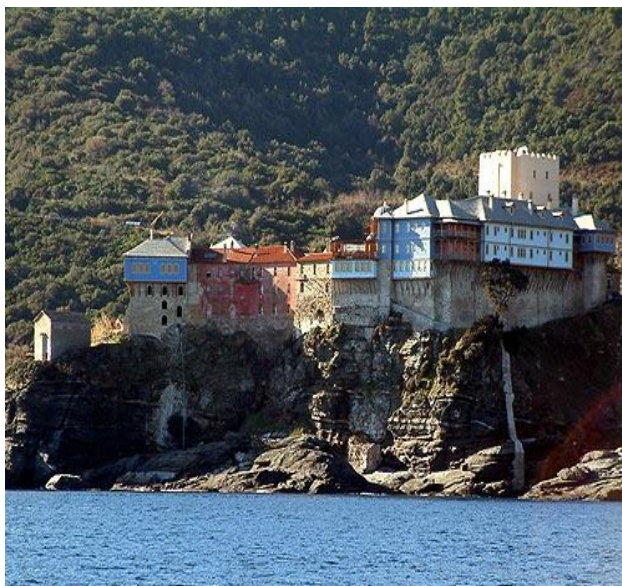
αφιερωμένη στη Μεταμόρφωση του Σωτήρος. Η ετυμολογία του ονόματος σχετίζεται πιθανότατα με δυο φάσεις της ζωής του μοναστηριού. Μονή με το όνομα Κουτλουμούσι αναφέρεται ήδη σε έγγραφο του 1169 και θα πρέπει να την ταυτίσουμε με την σημερινή. Ωστόσο δεύτερος ιδρυτής της μονής θεωρείται κάποιος

Κουτλουμούσης από την εκχριστιανισμένη δυναστεία των Σελτζουκιδών. Τον 14ο αιώνα το Κουτλουμούσι έζησε δύσκολες στιγμές με τις ληστρικές επιδρομές των Καταλανών που σφράγισαν μια πορεία αποδυνάμωσης και κάμψης η οποία είχε αρχίσει ήδη από τον 12ο αιώνα. Η περίοδο ακμής του μοναστηριού ήρθε με τη φωτισμένη καθοδήγηση του ηγουμένου Χαρίτωνα από την Ίμβρο το δεύτερο μισό του 14ου αιώνα. Ο Χαρίτων εξασφάλισε σημαντική βοήθεια από τον Ιωάννη Βλαδισλάβο διατηρώντας τα προνόμια των Ελλήνων έναντι των εκεί εγκαταβιούντων Ρουμάνων. Το 1393 το μοναστήρι κατεστάθηκε σταυροπηγικό. Στις αρχές του 15ου αιώνα Κουτλουμουσιανοί μοναχοί κατοίκησαν και προσάρτησαν την έρημη μονή του αγίου Αλυπίου. Με πατριαρχικό σιγίλλιο το 1428 η μονή Αλυπίου απορροφήθηκε από το Κουτλουμούσι το οποίο απέκτησε περισσότερη δύναμη. Την ακμή διαδέχθηκε η παρακμή στην οποία συνέβαλε και η μεγάλη πυρκαγιά του 1497. Το 1767 ακόμη μια πυρκαγιά κατέστρεψε την ανατολική πλευρά της μονής. Η συνδρομή του πατριάρχη Αλεξανδρείας Ματθαίου Γ΄ υπήρξε καθοριστική στην ανακαίνιση της μονής. Τον 19ο αιώνα (1857 και 1870) η φωτιά με σφοδρότητα έρχεται και πάλι να πλήξει τα κτίρια της μονής. Οι επισκευές τελεσφόρησαν με

τη φιλότιμη προσπάθεια του ηγουμένου Μελετίου. Η τελευταία πυρκαγιά που συνέβη είναι αυτή του 1980, οι ζημιές της οποίας πρόσφατα αποκαταστάθηκαν. Το Καθολικό της Κουτλουμουσίου ανάγεται στον 16ο αιώνα και αποτελεί κλασικό δείγμα αγιορειτικής αρχιτεκτονικής, ενώ οι αρχικές αγιογραφίες του έχουν επιζωγραφηθεί. Η φιάλη και το κωδωνοστάσιο είναι έργα του 19ου αιώνα. Στην κατοχή της μονής βρίσκονται 18 Κελλιά και η ωραία σκήτη του Αγίου Παντελεήμονος (1790) με 22 Καλύβες. Ιδιαίτερης καλλιτεχνικής αξίας είναι το ξυλόγλυπτο τέμπο. Η μονή διαθέτει 7 παρεκκλήσια και ισάριθμα εξωκκλήσια. Στο παρεκκλήσι της Φοβεράς Προστασίας υπάρχει και η ομώνυμη θαυματουργή εικόνα της Παναγίας. Στη μονή φυλάσσονται πολλά λείψανα αγίων, ιερά άμφια και ενδιαφέρουσες φορητές εικόνες. Στη βιβλιοθήκη στεγάζονται 662 χειρόγραφα και περί τα 3,500 έντυπα βιβλία. Το Κουτλουμούσι κατέχει την έκτη θέση στην ιεραρχία των μονών και όπως όλα τα σημερινά αθωνικά καθιδρύματα είναι κοινόβιο. Οι μοναχοί του είναι περίπου 20 (31). (31)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.mountathos.gr/>]

5.4.9 Η Ιερά Μονή Παντοκράτορος

Η Ιερά Μονή Παντοκράτορος βρίσκεται στη βορειοανατολική πλευρά του Άθω

και είναι παραθαλάσσια. Πλησίον της μονής υπήρχε η αρχαία πόλη Θύσσοις. Αν και μακραίωνη προφορική παράδοση θέλει ως κτίτορα της μονής τον αυτοκράτορα Αλέξιο Κομνηνό, από τις σωζόμενες μαρτυρίες εξάγεται το συμπέρασμα ότι κτίτορες της μονής ήταν οι αδελφοί Αλέξιος (με το στρατιωτικό

αξίωμα του μέγα στρατοπεδάρχη) και Ιωάννης (αξιωματούχος της αυλής με τη θέση του μεγάλου πριμηκυρίου). Δεν είναι γνωστό πότε ξεκίνησαν οι οικοδομικές εργασίες αλλά το 1358 το μοναστήρι υπήρχε ήδη και εγκαινιάστηκε ενδεχομένως το 1362 από τον πατριάρχη Κάλλιστο Α΄. Αρχαία μονύδρια που ενσωματώθηκαν στην Παντοκράτορος είναι του Αγίου Αυξεντίου, Δωροθέου, Κυνόποδος, Ραβδούχου, Φακηνού και Φαλακρού. Ο Αλέξιος απεβίωσε περί το 1368, ενώ ο Ιωάννης φαίνεται πως το 1384 είχε αποσυρθεί στη μονή όπου και εκάρη μοναχός. Από τις πολλές δωρεές που προσέφεραν τα αδέρφια αγοράστηκαν και τα περισσότερα μετόχια που η μονή είχε έως και τα μέσα του αιώνα μας. Δώρο των αδελφών αποτελεί και η εικόνα του Παντοκράτορος Χριστού, που σήμερα βρίσκεται στο μουσείο του Ερμιτάζ στην Πετρούπολη της Ρωσίας. Η Παντοκράτορος ανακαινίστηκε και επεκτάθηκε το 16ο αιώνα με τα χρήματα που πρόσφεραν ηγεμόνες των παραδουνάβιων περιοχών. Η μονή, παρά τα ογκώδη χρέη της, κατά τα χρόνια της τουρκοκρατίας δεν χάνει τη ζωτικότητά της. Στη μονή εγκαταβίωσαν σπουδαίες και αγιασμένες προσωπικότητες όπως ο πατριάρχης Κάλλιστος Β΄ ο Ξανθόπουλος, ο Συμεών και ο Θεωνάς, αρχιεπίσκοποι Θεσσαλονίκης. Η μονή χτυπήθηκε από τη λαίλαπα της φωτιάς το 1393, το 1773 και τέλος το 1948, ευτυχώς χωρίς ποτέ να καταστραφεί ολοσχερώς. Το Καθολικό είναι αφιερωμένο στη Μεταμόρφωση του Σωτήρος- χτίστηκε την ίδια εποχή με τη μονή, ωστόσο είναι ευδιάκριτη η δική του αυτόνομη αρχιτεκτονική πορεία, τόσο από πλευράς αρχιτεκτονικής, όσο και αγιογράφησης. Η αγιογράφηση του ναού ανάγεται στο τρίτο τέταρτο του 14ου αιώνα και επιζωγραφίστηκε το 1854. Το κωδωνοστάσιο είναι κτίσμα του 19ου αιώνα. Στη μονή φυλάσσονται αρκετά λείψανα αγίων όπως του αγίου Ιωαννικίου του εν Ολύμπω της Βιθυνίας, Θεοδώρου του Στρατηλάτου, των αγίων Κοσμά και Δαμιανού, τεμάχιο Τιμίου Εύλου, καθώς επίσης και κειμήλια όπως μέρος της ασπίδας του αγίου Μερκουρίου και εικόνες του 14ου αιώνα και μεταγενέστερες. Το τέμπλο του

Καθολικού ίσως είναι και το παλαιότερο του Αγίου Όρους. Ως εφέστια εικόνα της μονής τιμάται η Παναγία η Γερόντισσα, που είναι μία από τις θαυματουργές εικόνες του Αγίου Όρους. Στη βιβλιοθήκη του μοναστηριού περιλαμβάνονται περίπου 350 χειρόγραφοι κώδικες και περί τα 3,500 έντυπα. Τα έγγραφα της μονής είναι ελληνικά, τουρκικά και ένα βλαχικό του 17ου αιώνα. Στη μονή βρίσκονται 7 παρεκκλήσια και άλλα 7 εξωκκλήσια. Η Παντοκράτορος έχει την επικυριαρχία 5 Κελλιών στην περιοχή των Καρυών, και κατά τους νεότερους χρόνους απέκτησε πολλά μετόχια σε Ελλάδα, Μ. Ασία και Βλαχία από τα οποία σήμερα δεν κατέχει κανένα. Στα εξαρτήματα της μονής ανήκουν η σκήτη του Προφήτη Ηλία, 5 Κελλιά και 38 Καλύβες στην περιοχή της Καψάλας. Η μονή κατέχει την έβδομη θέση μεταξύ των αθωνικών μονών και επανήλθε στο κοινοβιακό σύστημα το 1992. Σήμερα έχει περί τους δεκαπέντε μοναχούς, που αγωνίζονται για την ανακαίνισή του(32). (32)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.mountathos.gr/>]

5.4.10 Η Ιερά Μονή Ξηροποτάμου

Η Ιερά Μονή Ξηροποτάμου, κλασικό δείγμα αγιορειτικής αρχιτεκτονικής, γεωγραφικά εντοπίζεται περίπου στο μέσο της χερσονήσου του Άθω σε θέση

περίβλεπτη, και σε ύψος 200 μέτρων από την επιφάνεια της θάλασσας. Αποτελεί ένα από τα αρχαιότερα μοναστήρια, αλλά η πρώιμη ιστορία του παραμένει ασαφής όσον αφορά στον ακριβή χρόνο ίδρυσής του και τον κτίτορα του μοναστηριού. Η προφορική παράδοση θέλει ιδρυτή

της μονής την αυτοκράτειρα Πουλχερία που έζησε τον 5ο αιώνα, ενώ σύμφωνα

με άλλη πηγή ιδρυτές θεωρούνται οι αυτοκράτορες Κωνσταντίνος Ζ΄ ο Πορφυρογέννητος και ο Ρωμανός Α΄ ο Λεκαπηνός κατά τον 10ο αιώνα. Σε χειρόγραφα και διάφορα έγγραφα υπάρχει μια ασάφεια όσον αφορά στο όνομα της μονής και την προσωπικότητα του οσίου Παύλου που είναι πιθανότατα ο κύριος κτίτορας της μονής. Πρόκειται μάλλον για κάποιον ασκητή μοναχό ο οποίος έχαιρε μεγάλης εκτίμησης στον Άθω, υπήρξε σύγχρονος του αγίου Αθανασίου και με βάση την προφορική παράδοση ταυτίζεται με τον γιο του Μιχαήλ Α΄ του Ραγκαβέ. Η ευημερούσα πορεία της μονής ανακόπηκε κατά το 13ο αιώνα, στα χρόνια της Φραγκοκρατίας όταν ενέσκησαν οικονομικές δυσκολίες και πειρατικές επιδρομές. Δεν άργησε ωστόσο να τύχει και πάλι της υποστήριξης των βυζαντινών αυτοκρατόρων, ιδίως μετά την πυρκαγιά του 1280, που με δωρεές και χρυσόβουλλα επιβεβαίωσαν κυριαρχικά δικαιώματα της μονής (13ος-14ος αιώνας). Δωρεές από τις ηγεμονίες της Βλαχίας και της Ουγγροβλαχίας υπήρξαν πηγή ανανέωσης και μακροήμερευσης της ζωής του μοναστηριού. Ανάμεσα στους μεγάλους ευεργέτες της μονής αριθμείται και ο σουλτάνος Σελίμ Α΄. Η Ξηροποτάμου, όπως κάθε μοναστήρι, γνώρισε και έντονες στιγμές κάμψης. Οι δύο καταστροφικές πυρκαγιές στις αρχές του 16ου και 17ου αιώνα και το βάρος των χρεών κατά το 18ο αιώνα γονάτισαν τη μονή. Το διάστημα 1821-1830 η μονή είχε καταληφθεί από τουρκικό στράτευμα ενώ στα νεώτερα χρόνια, το 1950 και 1973 ξαναχτυπήθηκε από πυρκαγιές. Σήμερα η μονή Ξηροποτάμου κατέχει την όγδοη θέση στην ιεραρχία των κοινοβίων. Σ' αυτήν ανήκει το λιμάνι της Δάφνης και τα 6 σωζόμενα Ξηροποταμινά Κελλιά. Η μονή έχει 7 παρεκκλήσια και 9 εξωκκλήσια. Το Καθολικό της τιμάται στους αγίους σαράντα Μάρτυρες και οικοδομήθηκε το 18ο αιώνα, επάνω σε παλαιότερο. Έξω από το Καθολικό βρίσκεται η φιάλη του αγιασμού φτιαγμένη από ερυθρό μάρμαρο το τελευταίο τέταρτο του 18ου αιώνα με δωρεά του λόγιου αδελφού της μονής Καισάριου Δαπόντε. Στη βιβλιοθήκη της μονής υπάρχουν 409 χειρόγραφα και περίπου 6,000 έντυπα βιβλία. Γνωστά κειμήλια

της μονής είναι ο δίσκος της Πουλχερίας κατασκευασμένος από στεατίτη λίθο, λείψανα αγίων, χρυσοκέντητα ιερά άμφια και πολύτιμες επισκοπικές ράβδοι. Το πολυτιμότερο όμως κειμήλιο της Ξηροποτάμου είναι τα δύο τεμάχια Τιμίου Ξύλου από τον σταυρό του Χριστού, τα μεγαλύτερα που υπάρχουν στον κόσμο, που φέρουν και την οπή από τα καρφιά της σταυρώσεως. Σήμερα η μονή έχει εικοσιπέντε μοναχούς. (33). (33)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.mountathos.gr/>]

5.4.11 Η Ιερά Μονή Ζωγράφου

βορειοδυτικής πλευράς της χερσονήσου. Σύμφωνα με την παράδοση ιδρυτές της μονής θεωρούνται τρεις μοναχοί, ο Μωσής, ο Ααράν και ο Ιωάννης από την Αχρίδα, που μόνασαν στον Άθω τον 10ο αιώνα.

Σύμφωνα με άλλη εκδοχή κτίτορας της μονής είναι ο "Γεώργιος ο Ζωγράφος" που αναφέρεται στο Τυπικό του Τσιμισκή (972). Η μονή είναι αφιερωμένη στον άγιο Γεώργιο, του οποίου και σώζεται μια παλαιά αχειροποίητη εικόνα, που είναι ένα από τα σπουδαιότερα κειμήλια της μονής. Για την πρόωμη ιστορία της μονής δε μας διασώθηκαν έγκυρες πληροφορίες. Υπολογίζεται ότι στα μέσα του 13ου αιώνα η Ζωγράφου έλαβε βουλγαρικό χαρακτήρα, ενώ στα τέλη του ίδιου αιώνα ο αυτοκράτορας Μιχαήλ Η΄ και ο πατριάρχης Βέκκος ευθύνονται για τον μαρτυρικό θάνατο 26 Ζωγραφιτών μοναχών, που αρνήθηκαν την ένωση των δύο Εκκλησιών και την ενωτική πολιτική της πολιτειακής και εκκλησιαστικής αρχής. Το 1873 χτίστηκε και κενοτάφειο στη μνήμη αυτών των Ζωγραφιτών μαρτύρων. Το μοναστήρι ταλαιπωρήθηκε από επιδρομές Καταλανών πειρατών, αλλά ανέκαμψε σύντομα με τις χορηγίες και την υποστήριξη των Παλαιολόγων αυτοκρατόρων και των ηγεμόνων των Παραδουνάβιων χωρών. Το 15ο αιώνα ο Στέφανος ο Καλός βοήθησε αποφασιστικά τη μονή και της πρόσφερε μια σειρά από μονύδρια. Η Ζωγράφου είχε μετόχια σε περιοχές της Ρουμανίας, Βουλγαρίας, Ρωσίας και Τουρκίας, όμως σήμερα της έμειναν μόνο όσα βρίσκονται στον ελλαδικό χώρο. Ως και τις αρχές του 19ου αιώνα στη μονή μαζί με τους βουλγάρους μοναχούς συμβίωναν

και μοναχοί ελληνικής και σερβικής καταγωγής, αλλά από το 1845 και έπειτα έμειναν μόνο βούλγαροι. Μεταξύ 1862-69 ανακαινίστηκε σχεδόν η μισή μονή. Τότε προστέθηκαν και τα βαριά κτίρια της βόρειας πλευράς με τα κελλιά των μοναχών, το πρόπυλο και η δυτική πτέρυγα. Σε στιγμές εθνικιστικής έξαρσης, κυρίως στις αρχές του αιώνα μας, ορισμένοι βούλγαροι μοναχοί κράτησαν ανθελληνική στάση. Ποτέ, ωστόσο, δεν απομακρύνθηκαν από την κανονική εκκλησιαστική τους αρχή, το Οικουμενικό Πατριαρχείο. Το 1974 γνώρισε μια πυρκαγιά μικρών διαστάσεων που κατέστρεψε τη νότια πλευρά. Η μονή κατέχει την ένατη θέση στην ιεραρχία των αθωνικών καθιδρυμάτων. Το Καθολικό της μονής χτίστηκε την άνοιξη του 19ου αιώνα. Βορειοδυτικά του ναού είναι τοποθετημένη και η φιάλη του αγιασμού. Η μονή έχει 8 παρεκκλήσια και άλλα τόσα εξωκκλήσια. Στη βιβλιοθήκη της περιλαμβάνει 126 ελληνικά και 388 σλαβικά χειρόγραφα, καθώς επίσης και περί τα 10,000 έντυπα βιβλία. Ανάμεσα στα γνωστά κειμήλια της Ζωγράφου είναι και οι δύο θαυματουργές εικόνες της Θεοτόκου, η του Ακαθίστου και η Επακούουσα. Σήμερα οι μοναχοί της είναι ανέρχονται στους 15. (34). (34)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.mountathos.gr/>]

5.4.12 Η Ιερά Μονή Δοχειαρίου

Η Ιερά Μονή Δοχειαρίου είναι το πρώτο παραθαλάσσιο μοναστήρι που συναντούμε καθώς παραπλεύουμε τη χερσόνησο του Άθω, κατευθυνόμενοι από την Ουρανούπολη προς τη Δάφνη. Ως ιδρυτής της μονής φέρεται ο όσιος Ευθύμιος, ο οποίος υπήρξε συνασκητής του Αθανασίου του Αθωνίτου και δοχειάρης της Μεγίστης Λαύρας. Ο όσιος ίδρυσε πιθανότατα ένα μονύδριο κοντά στο λιμάνι της Δάφνης το δεύτερο μισό του 10ου αιώνα αφιερωμένο στον Άγιο Νικόλαο, αλλά στις αρχές του 11ου αιώνα πειρατικές επιδρομές οδήγησαν κάποιους μοναχούς και τον όσιο Ευθύμιο στην σημερινή θέση της

μονής. Λίγο αργότερα το Καθολικό της μονής αφιερώθηκε στους Αρχαγγέλους. Η ιεραρχία της μονής στα διάφορα Τυπικά ποικίλλει και σήμερα κατέχει την δέκατη θέση. Στις δύσκολες στιγμές της μονής κατά τον 14ο αιώνα ο αυτοκράτορας Ιωάννης Ε΄ Παλαιολόγος και ο

ηγεμόνας της Σερβίας Στέφανος Δουσάν την ενίσχυσαν πολλαπλώς. Τον 15ο αιώνα η Δοχειαρίου πέρασε μια περίοδο παρακμής, την μόνη ανασταλτική φάση στη ζωή της, μια και δε γεύθηκε ποτέ την καταστροφική μανία της πυρκαγιάς. Τον 16ο αιώνα ο ιερέας Γεώργιος από την Αδριανούπολη αφιέρωσε στη μονή τόσο τα υπάρχοντα όσο και τον εαυτό του. Επίσης, την ίδια περίοδο, με τη συνδρομή του ηγεμόνα της Μολδοβλαχίας Αλεξάνδρου και της συζύγου του Ρωξάνδρας ανακτήθηκε η περιουσία της μονής από τους Τούρκους. Στις αρχές του 17ου αιώνα ανακαινίστηκε ο πύργος της μονής ενώ το 1660 αναγνωρίστηκε σταυροπηγιακή, και στην πορεία του 18ου αιώνα κτίστηκε το κωδωνοστάσιό της. Την περίοδο της Επανάστασεως οι Τούρκοι αφού βασάνισαν τους μοναχούς, λεηλάτησαν τα κειμήλιά της.

Το σημερινό ωραίο και φωτεινό Καθολικό της Δοχειαρίου είναι κτίσμα του 16ου αιώνα με εξαιρετικές τοιχογραφίες της Κρητικής σχολής. Το πλούσιο τέμπλο του Καθολικού κατασκευάστηκε το 1783. Στη μονή βρίσκονται 12 παρεκκλήσια και 4 εξωκκλήσια. Το σπουδαιότερο είναι της Παναγίας της Γοργοϋπηκόου, όπου φυλάγεται η ομώνυμη θαυματουργή εικόνα της Θεοτόκου. Στη μονή φυλάγεται ένα κομμάτι Τιμιο Ξύλο, λείψανα αγίων, ιερά σκεύη και άμφια. Η βιβλιοθήκη έχει 545 χειρόγραφα, 62 εκ των οποίων είναι περγαμηνά και περισσότερα από 5,000 έντυπα βιβλία. Σήμερα μονάζουν 30

μοναχοί. (35). (35)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.mountathos.gr/>]

5.4.13 Η Ιερά Μονή Καρακάλλου

Η Ιερά Μονή Καρακάλλου είναι κτισμένη πάνω σε πλαγιά μεταξύ των μονών Μεγίστης Λαύρας και Ιβήρων. Από τις παραδόσεις που αναφέρονται στην ίδρυσή της, η πιο πιθανή είναι αυτή που θέλει ως κτίτορα της μονής κάποιο μοναχό με το όνομα Καρακάλας ή

Καρακαλάς στις αρχές του 11ου αιώνα. Η αναφορά της μονής σε πράξη του Πρώτου Νικηφόρου (1018) και η παράλειψή της στο Β΄ Τυπικό είναι δείγμα της πολυτάραχης πορείας του μοναστηριού. Τον 13ο αιώνα μετά την επέλαση πειρατών και Λατίνων η Καρακάλλου οδηγείται σε παντελή ερήμωση. Η σωτήρια επέμβαση των Παλαιολόγων αυτοκρατόρων Ανδρονίκου Β΄ και Ιωάννη Ε΄ και του πατριάρχη ΚΠόλεως Αθανασίου ξανάδωσε ζωή στο μοναστήρι. Ο αριθμός των μοναχών αυξήθηκε και η μονή ανακαινίστηκε. Ωστόσο η μονή έγινε και πάλι στόχος πειρατικών επιδρομών. Τον 16ο αιώνα με τη συμβολή του ηγεμόνα της Βλαχίας Ιωάννη-Πέτρου -ο οποίος και μόνασε τελικά στη μονή - και κατόπιν άδειας του Σουλτάνου Σουλεϊμάν, η μονή ξανακτίστηκε. Τον 17ο αιώνα στην Καρακάλλου δωρήθηκε το μετόχι του αγίου Νικολάου στην Ισμαηλία. Στη διάρκεια της δεύτερης οικοδομικής φάσης της μονής επισκευάστηκαν παλαιότερες κατασκευές και έγιναν προσθήκες. Τέλος δημιουργήθηκε ανάγκη ανακατασκευής μεγάλου μέρους των κτηριακών της εγκαταστάσεων μετά την σαρωτική πυρκαγιά του 1875. Στους αγώνες κατά των

Τούρκων η Καρακάλλου πήρε ενεργό μέρος. Από τα κτίσματά της πολύ αξιόλογο έργο είναι ο πύργος του Πέτρου, που κτίστηκε τον 16ο αιώνα και είναι ο μεγαλύτερος απ' όλους τους αγιορείτικους πύργους. Η μονή κατέχει την ενδέκατη θέση ανάμεσα στις αγιορείτικες μονές. Έχει 5 παρεκκλήσια, 2 εξωκκλήσια και 18 Κελλιά. Το Καθολικό της είναι κτίσμα του 16ου αιώνα με επιπλέον προσθήκες στους μετέπειτα αιώνες και τιμάται στη μνήμη των Αγίων Αποστόλων Πέτρου και Παύλου. Η σημερινή τράπεζα της μονής είναι κτίσμα του 1875 αλλά η αρχική της μορφή είναι πολύ παλαιότερη. Στα κειμήλια της μονής εντάσσονται άμφια και λειτουργικά σκεύη, η κάρα του αγίου αποστόλου Βαρθολομαίου και του αγίου Χριστοφόρου και ένα τεμάχιο Τιμίου Ξύλου. Στη βιβλιοθήκη της Καρακάλλου φυλάσσονται 279 χειρόγραφα και περίπου 2,500 έντυπα βιβλία. Σήμερα αριθμεί περί τους 30 μοναχούς. (36). (36)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.mountathos.gr/>]

5.4.14 Η Ιερά Μονή Φιλοθέου

Η Ιερά Μονή Φιλοθέου είναι χτισμένη σε καστανόφυτο οροπέδιο της ΝΑ

πλευράς της χερσονήσου, κοντά στο αρχαίο Ασκληπιείο. Ιδρύθηκε από τον όσιο Φιλόθεο, σύγχρονο του αγίου Αθανασίου του Αθωνίτου περί το τέλος του 10ου αιώνα. Από τους βυζαντινούς αυτοκράτορες που πρόσφεραν δωρεές στη μονή ξεχωρίζουν οι Νικηφόρος

Βοτανειάτης τον 11ο αιώνα, Ανδρόνικος Β' και Γ' και ο Ιωάννης Ε' στα τέλη του 13ου και στη διάρκεια του 14ου αιώνα. Από τους Σέρβους ηγεμόνες

διακρίνεται ο Στέφανος Δουσάν (1346) που πρόσφερε έμψυχο υλικό για την επάνδρωση της μονής. Στα μέσα του 14ου αιώνα στη Φιλοθέου μόνασε και ο άγιος Θεοδόσιος, μετέπειτα μητροπολίτης Τραπεζούντας, αυτάδελφος του οσίου Διονυσίου, κτίτορα της ομώνυμης μονής. Κατά τα πρώιμα χρόνια της τουρκοκρατίας, αρχές του 16ου αιώνα, η παρουσία του ηγουμένου Διονυσίου, γνωστού ως οσίου Διονυσίου του εν Ολύμπω, είχε ως συνέπεια την αλλαγή της λειτουργίας της μονής από το ιδιόρρυθμο στο κοινοβιακό σύστημα. Όμως η αντίδραση βουλγαρόφωνων μοναχών τον ανάγκασε να εγκαταλείψει τη μονή. Στα μέσα περίπου του 17ου αιώνα οι τσάροι της Ρωσίας έδωσαν άδεια στους μοναχούς κάθε επτά χρόνια να περιέρχονται για εράνους. Την πολιτική υποστήριξης των μονών ακολούθησαν και Έλληνες ηγεμόνες των παραδουνάβιων χωρών. Ο Γρηγόριος Γκίκας υπήρξε ένας από τους πολύ γνωστούς ευεργέτες της μονής. Το 18ο αιώνα

στη μονή ασκήθηκε ο ισαπόστολος της νεότερης ελληνικής ιστορίας άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός. Η πυρκαγιά του 1871 αν και άφησε ανέπαφο το νέο Καθολικό που είχε χτιστεί το 1746 στα θεμέλια του παλαιού, ζημίωσε οικονομικά το μοναστήρι, με αποτέλεσμα το 1900 η Ιερά Κοινότητα να αναλάβει την κηδεμονία του. Από τα άλλα κτίσματα της μονής η φιάλη του αγιασμού είναι κατασκευασμένη από ωραίο άσπρο μάρμαρο

και η τράπεζά της επεκτάθηκε το 16ο αιώνα. Η μονή διαθέτει 6 παρεκκλήσια και 3 εξωκκλήσια, ενώ από τα 12 Κελλιά της τα μισά είναι ακατοίκητα. Η μονή σεμνύνεται για τη θαυματουργή εικόνα της Παναγίας της Γλυκοφιλούσας και της Παναγίας της Γερόντισσας. Στο σκευοφυλάκιό της φυλάσσονται διάφορα κειμήλια μεταξύ των οποίων ξεχωρίζουν η δεξιά του Αγίου Ιωάννη του

Χρυσοστόμου, τεμάχιο Τιμίου Ξύλου, άλλα λείψανα αγίων, άμφια και εκκλησιαστικά σκεύη. Στη βιβλιοθήκη της μονής περιέχονται 250 χειρόγραφα, 2 λειτουργικά ειλητάρια και περί τις 2,500 έντυπα (απ' τα οποία περί τα 500 είναι στα ρωσικά και τα ρουμανικά). Η μονή τιμάται στον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου και από το 1574 κατέχει τη δωδέκατη θέση ανάμεσα στα μοναστικά καθιδρύματα. Από το 1973 και έκτοτε λειτουργεί με το κοινοβιακό σύστημα. Σήμερα αριθμεί περί τους εξήντα μοναχούς. (37). (37)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.mountathos.gr/>]

5.4.14 Η Ιερά Μονή Σίμωνος Πέτρας

Η Ιερά Μονή Σίμωνος Πέτρας, ή απλώς Σιμωνόπετρα, αναμφίβολα αποτελεί το

τολμηρότερο κτίσμα του Αγίου Όρους. Στέκεται αγέρωχα κτισμένη σε ύψος 330 μέτρων στην άκρη μιας βραχώδους βουνοσειράς. Η μονή ιδρύθηκε από τον όσιο Σίμωνα τον Μυροβλήτη περί το 1257, μετά από όραμα του αγίου. Η όλη οικοδομική εργασία, καταπώς βεβαιώνει το συναξάρι του αγίου, τελεσφόρησε μετά από θεία παρέμβαση. Το 1363 το μοναστήρι ανακαινίστηκε με τις πλουσιοπάροχες δωρεές ενός Σέρβου δεσπότη, του Ιωάννη Ούγκλεση, ο οποίος

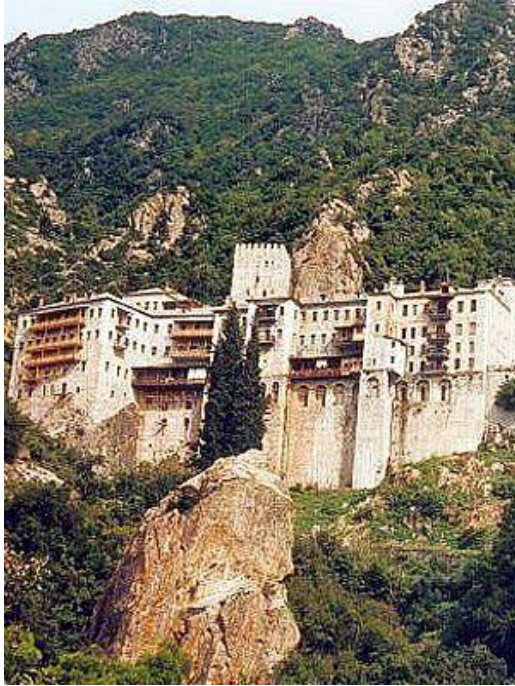
και θεωρείται ο δεύτερος κτίτορας της μονής. Στο Γ' Τυπικό (1394) η Σιμωνόπετρα κατέχει την 23η θέση ανάμεσα στις μονές του Άθω, και σήμερα κατέχει την 13η θέση στην ιεραρχία των είκοσι Μονών. Δυστυχώς, ανάμεσα στις χρονολογίες που αποτελούν ορόσημα στη ζωή της μονής, περιλαμβάνονται

και εκείνες οι αποφράδες ημέρες που η μονή δοκίμασε τη λαίλαπα της φωτιάς. Το 1580 η μονή καταστράφηκε από μεγάλη πυρκαγιά μαζί με το πολύτιμο αρχείο της. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να χαθούν ποικίλα έγγραφα μεγάλης ιστορικής αξίας. Έτσι εξηγείται και η λιγοστή ιστορική μας γνώση σχετικά με τη μονή για τα χρόνια της Βυζαντινής περιόδου. Οι καλές σχέσεις που αναπτύχθηκαν μεταξύ της μονής και των ηγεμόνων της Βλαχίας στα χρόνια της Τουρκοκρατίας μπόρεσαν να κάνουν δυνατή την ανακαίνισή της. Ωστόσο, το 1622 ξέσπασε ακόμη μια πυρκαγιά προκαλώντας άλλες ζημιές. Τον 17ο αιώνα από κοινόβιο η Σιμωνόπετρα έγινε ιδιόρρυθμο. Αν και ποτέ δεν λεηλατήθηκε από πειρατές, η αβάσταχτη φορολογία των Τούρκων οδήγησε τη μονή σε παρακμή και ερήμωση. Με τις αγωνιστικές προσπάθειες του ιερομονάχου Ιωάσαφ από την Μυτιλήνη, η Ασημόπετρα (ονομασία της Σιμωνόπετρας στα χρόνια της τουρκοκρατίας) επαναλειτούργησε στα τέλη του 18ου αιώνα. Τον 19ο αιώνα ανεγέρθη το πολυόροφο κτίριο της νότιας πλευράς. Στη δύση του ίδιου αιώνα, το 1891, μια καταστροφική πυρκαγιά έμελλε να αφανίσει και πάλι παλαιότερες κτηριακές εγκαταστάσεις και κειμήλια. Στον αιώνα μας η Σιμωνόπετρα διήλθε μια φάση ανάκαμψης και αύξουσας ακτινοβολίας στον ορθόδοξο χώρο, ιδίως με την απελευθέρωση του Αγίου Όρους από τους Τούρκους και τη φωτισμένη καθοδήγηση των ηγουμένων της Νεοφύτου, Ιωαννικίου και Ιερωνύμου. Στη δεκαετία του '50 άρχισε μια περίοδος παρακμής και το 1963 κατά τον εορτασμό της χιλιετηρίδας της μοναστικής πολιτείας του Άθω οι

προβλέψεις παρέμεναν δυσοίωνες. Στη δεκαετία του '70 παρατηρείται μια σταδιακή αναβίωση του αγιορειτικού μοναχισμού. Το 1973 στη Σιμωνόπετρα ήρθε και εγκαταστάθηκε μια νέα εικοσαμελής αδελφότητα από τα Μετέωρα. Η μονή της Σίμωνος Πέτρας είχε αρκετά μετόχια με εύφορες γεωργικές εκτάσεις. Το παλαιότερο φαίνεται να είναι το Πετριώτικο της Σιθωνίας. Σήμερα γνωστότερα είναι ο Άγιος Χαράλαμπος στη Θεσσαλονίκη, της Αναλήψεως στην Αθήνα, η γυναικεία Ιερά Μονή του Ευαγγελισμού στην Ορμύλια Χαλκιδικής και άλλα τρία στη Γαλλία. Αξίζει να αναφέρουμε και το μετόχι του Μιχαήλ-Βόδα στο Βουκουρέστι, το οποίο αφιερώθηκε στη Σιμωνόπετρα το 1566 και δημεύθηκε από τη Ρουμανική κυβέρνηση το 1863. Η Σιμωνόπετρα δεν ανήκει στα μοναστήρια που συναντούμε αυτοτελή ευδιάκριτα οικοδομήματα, λόγω της στενότητας του χώρου. Το Καθολικό της μονής, αφιερωμένο στη Γέννηση του Χριστού, στην αρχική του μορφή κατασκευάστηκε περί το 1600, ενώ η σημερινή του διαμορφώθηκε μετά την πυρκαγιά του 1891. Η μονή έχει 4 παρεκκλήσια και 8 εξωκκλήσια. Στο αρχείο του μοναστηριού φυλάγεται πλήθος εγγράφων ελληνικών, τουρκικών και ρουμανικών, καθώς επίσης επιγραφές, μουσικά και άλλων ειδών χειρόγραφα. Στα όσα αναφέραμε θα πρέπει να προσθέσουμε και τα έντυπα βιβλία. Είναι αναγκαίο, ωστόσο, να σημειώσουμε ότι στο σύνολό του σχεδόν το αρχειακό υλικό είναι μεταβυζαντινό. Στο σκευοφυλάκιο φυλάγεται ένας θυσαυρός έργων τέχνης, αποτελούμενος από εικόνες, άμφια, αργυρά, αντιμήνσια, σφραγίδες και χαρακτηριστικά. Όμως το πιο σπουδαίο κειμήλιο της Σιμωνόπετρας είναι το αριστερό χέρι της αγίας Μαρίας της Μαγδαληνής της Μυροφόρου - λογίζεται συνκτίτορας της μονής - που διατηρείται ακέραιο εδώ και δυο χιλιάδες χρόνια. Η μονή σήμερα αριθμεί 50 καλλιεργημένους και δραστήριους μοναχούς. (38). (38)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.mountathos.gr/>]

5.4.15 Η Ιερά Μονή Αγίου Παύλου

Η Ιερά Μονή Αγίου Παύλου είναι κτισμένη στη δυτική μεριά του Άθω και τιμάται στην Υπαπαντή του Κυρίου. Κτίτορας της μονής είναι ο άγιος Παύλος ο Ξηροποταμηνός, κτίτορας και της ομώνυμης μονής, ο οποίος προς το τέλος της ζωής του αποτραβήχτηκε σε ασκητήριο, στο σημείο όπου σήμερα βρίσκεται η μονή. Κατά τον 10ο και 11ο αιώνα συναντούμε δυο μονές με το όνομα Ξηροποτάμου στον Άθω. Η σημερινή μονή Αγίου Παύλου καθιερώθηκε με το όνομα αυτό οριστικά από το 1108 και εξής. Τον

14ο αιώνα η μονή ερημώθηκε αλλά με την παρουσία των αρχοντικής καταγωγής Σέρβων μοναχών Γεράσιμου Ραδώνια και Αντωνίου Πηγάση αναδείχθηκε και πάλι από Κελλί σε μοναστήρι. Τον 15ο αιώνα τη μονή ενίσχυσαν οι Ιωάννης Ζ΄ και Η΄ Παλαιολόγος, ο Σέρβος ηγεμόνας Γκιούρ και ο αδελφός του Λάζαρος. Πολλοί άλλοι Παραδουνάβιοι ηγεμόνες, Ρουμάνοι και Έλληνες, υπήρξαν ευεργέτες της μονής. Την ακμή του 17ου αιώνα διαδέχθηκε η παρακμή του 18ου λόγω ένδειας οικονομικών πόρων, μετά την σκληρή φορολογία από τις τουρκικές αρχές και την τοκογλυφία των Εβραίων. Στα τέλη του 18ου και στις αρχές του 19ου αιώνα, ο σκευοφύλακας Γρηγόριος και ο αρχιμ. Άνθιμος Κομνηνός βοήθησαν στην ανάκαμψη της μονής και εξόφληση των χρεών της. Το τελευταίο καταστροφικό συμβάν που υπέστη η μονή του Αγίου Παύλου ήταν η πυρκαγιά του 1902 και η πλημμύρα του 1911. Τον 15ο αιώνα κτίστηκε η βορεινή πλευρά και τον 16ο ανεγέρθη ο αμυντικός πύργος του μοναστηριού. Τον 19ο αιώνα κατασκευάστηκε και το Καθολικό, ενώ ως και τον αιώνα μας πολλές επισκευές και προσθήκες έλαβαν χώρα. Η μονή διαθέτει 12

παρεκκλήσια εκ των οποίων του αγίου Γεωργίου είναι το παλαιότερο κτίσμα της μονής και κοσμείται με σημαντικές τοιχογραφίες της Κρητικής σχολής. Στη μονή υπάγονται η γραφική Νέα Σκήτη και η ρουμανική σκήτη του Αγίου Δημητρίου. Σήμερα κατέχει τη δέκατη τέταρτη θέση μεταξύ των αγιορειτικών μονών. Στα κειμήλια της μονής περιλαμβάνονται τα πολύτιμα δώρα των τριών μάγων, το πόδι του αγίου Γρηγορίου του Θεολόγου, τεμάχιο Τιμίου Ξύλου, σκεύη και άμφια. Στη βιβλιοθήκη του μοναστηριού έχουν αποθησαυριστεί 494 χειρόγραφα και πάνω από 12,000 έντυπα βιβλία. Η μονή σήμερα έχει περίπου 30 μοναχούς. (39). (39)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.mountathos.gr/>]

5.4.16 Η Ιερά Μονή Σταυρονικήτα

Η Ιερά Μονή Σταυρονικήτα είναι η μικρότερη από άποψη μεγέθους μονή του

Αγίου Όρους. Βρίσκεται στην ανατολική πλευρά της χερσονήσου, μεταξύ των μονών Ιβήρων και Παντοκράτορος, με θέα προς τον Στρυμονικό κόλπο. Η ιστορία της, ωστόσο, είναι εξίσου περιπετειώδης όπως και των λοιπών μονών. Η πρώιμη

ιστορία της χάνεται στον 10ο και 11ο αιώνα. Ασαφής μαρτυρίες μας προσφέρουν τη δυνατότητα απλώς να εικάσουμε ότι κάποιος Νικήτας ή Σταυρονικήτας Νικηφόρος, αξιωματούχος του Τσιμισκή, είναι ο κτίτορας της μονής. Τον 12ο αιώνα έπεσε σε παρακμή λόγω των πειρατικών επιδρομών και τον 13ο αιώνα περιέρχεται στον έλεγχο της Ι. Μ. Κουτλουμουσίου, ενώ τον 16ο αιώνα ήταν ήδη εξάρτημα της Ι. Μ. Φιλοθέου. Το 1533 ο ηγούμενος της Ι. Μ. Γηρομερίου, ιερομόναχος Γρηγόριος, αγόρασε την Σταυρονικήτα από την

Φιλοθέου και με φιλότιμες προσπάθειες που κατέβαλε προσπάθησε να την ανακαινίσει. Με πατριαρχικό σιγίλλιο του ίδιου έτους η μονή αναγνωρίζεται σταυροπηγιακή. Το 1541 ο οικουμενικός πατριάρχης Ιερεμίας Α΄ συνέβαλε τα μέγιστα στην επανίδρυση και επαναλειτουργία της μονής συνεχίζοντας το έργο του Γρηγορίου. Προίκησε τη μονή με σπουδαία μετόχια στην Κασσάνδρα και τη Λήμνο. Το μοναστήρι επανήλθε στο κοινοβιακό σύστημα. Το Καθολικό της μονής ήταν ήδη από πενταετίας τουλάχιστον ολοκληρωμένο όταν το 1546 ιστορήθηκε από τον ξακουστό εκπρόσωπο της Κρητικής σχολής Θεοφάνη μαζί με το γιο του Συμεών. Ο ναός είναι αφιερωμένος στον άγιο Νικόλαο. Από το χέρι του Θεοφάνη αγιογραφήθηκε και η τράπεζα του μοναστηριού, καθώς και το δωδεκάορτο σε φορητές εικόνες. Στην ιστορική της πορεία η μονή δοκιμάστηκε πέντε φορές από πυρκαγιές και πιο συγκεκριμένα αυτή του 1607 αποτέφρωσε μέγα μέρος των κτιρίων της. Τον 17ο αιώνα ο ηγεμόνας της Βλαχίας Σερμπάν Καντακουζηνός ευεργέτησε τη μονή κατασκευάζοντάς την έναν υδαταγωγό. Τον 18ο αιώνα ο ηγεμόνας της Βλαχίας Αλέξανδρος Γκίκας αναδείχθηκε ευεργέτης της μονής, αφού της προσέφερε τη μονή των Αγίων Αποστόλων στο Βουκουρέστι. Το 1741, 1864, 1874 και 1879 η μονή ξανακάηκε. Η τελευταία ήταν και η καταστρεπτικότερη πυρκαγιά. Όπως και άλλα μοναστήρια, η Σταυρονικήτα γονάτισε οικονομικά από τους υπέρογκους φόρους που είχε να πληρώσει στους Τούρκους. Το χρέος ξοφλήθηκε μετά από τις υπεράνθρωπες προσπάθειες του ηγουμένου της μονής Βατοπεδίου Θεοφίλου. Το 1968 με τον ερχομό μιας νέας αδελφότητας μετατράπηκε από ιδιόρρυθμο σε κοινόβιο. Κατέχει την 15η θέση στην ιεραρχία των είκοσι μονών. Ένα από τα σημαντικότερα κειμήλια του μοναστηριού είναι η εικόνα του αγίου Νικολάου του επονομαζόμενου "Στρεϊδά", έργο του 13ου-14ου αιώνα. Η μονή έχει στην κατοχή της 171 χειρόγραφα και μεγάλο αριθμό εντύπων. Αξιόλογο είναι ένα ψαλτήρι του 12ου αιώνα με χρυσά γράμματα (περγαμηνός κώδικας αριθ. 46). Από εξαρτήματα έχει 33 Καλύβες στον οικισμό της Καψάλας και 4

Κελλιά. Επίσης η μονή διαθέτει 4 παρεκκλήσια και 2 εξωκκλήσια. Οι μοναχοί της σήμερα είναι περίπου 30 (40). (40)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.mountathos.gr/>]

5.4.16 Η Ιερά Μονή Ξενοφώντος

Η Ιερά Μονή Ξενοφώντος, χτισμένη στη δυτική παράλια όχθη της χερσονήσου, βρίσκεται μεταξύ των Ιερών Μονών Δοχειαρίου και Αγίου Παντελεήμονος. Η ιστορία της μονής είναι μακραίωνη και ανάγεται πίσω στον 10ο και 11ο αιώνα, εποχή που ιδρύθηκε και η Μεγίστη Λαύρα. Κτίτορας της μονής είναι ο Άγιος Ξενοφών, ο οποίος διετέλεσε και

ηγούμενός της. Οι περιπέτειες δεν έλειψαν από τη ζωή της μονής ήδη από τον καιρό της σύστασής της. Ένα τέτοιο περιστατικό αποτελεί και η διένεξη που δημιουργήθηκε στο τέλος του 11ου αιώνα με τον κατά κόσμο ευνούχο Στέφανο - και μετέπειτα μοναχό Συμεών-, δρουγγάριο του αυτοκράτορα Νικηφόρου Βοτανειάτη. Αρχικά, αν και η είσοδος του Στεφάνου στην τάξη των μοναχών ευνόησε τη μονή με την παροχή χρημάτων που είχαν ως αποτέλεσμα την ανέγερση κτηριακών εγκαταστάσεων, μετέπειτα η πορεία του ως ηγουμένου της μονής τον έφερε σε σύγκρουση με την πλειονότητα των μοναχών, με συνέπεια την απομάκρυνσή του από το μοναστήρι. Η προσφυγή του Συμεών στον αυτοκράτορα Αλέξιο Κομνηνό κατέληξε στην, με αυτοκρατορική εντολή, επαναφορά του. Εκτός από τα επεισόδια με εσωτερικό χαρακτήρα, υπάρχουν και εκείνα που έχουν εξωτερικές αιτίες. Ως παράλια μονή, η Ξενοφώντος, έγινε πολλές φορές στόχος πειρατικών επιδρομών. Το 13ο αιώνα μάλιστα

καταστράφηκε από Λατίνους πειρατές. Στο Γ΄ Τυπικό κατέχει την όγδοη θέση, ενώ σήμερα η ιεραρχική θέση της μονής είναι η δεκάτη έκτη. Κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας υποστηρίχθηκε είτε από εύπορους πιστούς βλάχικης καταγωγής είτε από τις προσόδους που έρχονταν από τη σκήτη "Ρόμβας" και δύο χωριά που της είχαν δωρηθεί από Ρουμάνους ηγεμόνες. Κατά τον 16ο αιώνα η πλειονότητα των μοναχών ήταν Σλάβοι. Τον 17ο αιώνα βρέθηκε να χρωστά υπέρογκα ποσά σε ένα συνδικάτο Εβραίων τοκογλύφων με αποτέλεσμα την οικονομική της εξαθλίωση μέσα σε μια γενικότερη ατμόσφαιρα παρακμής που παρατηρείται την εποχή αυτή στον Άθω. Το 18ο αιώνα ανασυγκροτείται, με πρώτο της μέλημα την επιστροφή στο κοινοβιακό σύστημα το 1784. Ο ηγούμενος Παΐσιος ο Λέσβιος με τη δραστηριότητά του προσέθεσε νέα κτίρια και ξαναζωντάνεψε τη μονή. Τότε άρχισε και η ανέγερση του νέου μεγάλου Καθολικού στα βόρεια του μοναστηριού, το οποίο και τελείωσε μετά την έναρξη της επανάστασης του 1821. Στη νότια πλευρά της μονής είναι το παλαιό Καθολικό, διακοσμημένο με παλαιοχριστιανικά σύμβολα, η κατασκευή του οποίου πάει πίσω στον 11ο αιώνα, αν και πέρασε από διάφορες φασεις με διαδοχικές προσθήκες (κοσμείται με ξύλινο τέμπλο του 17ου αιώνα, ενώ οι τοιχογραφίες του έχουν επιζωγραφηθεί). Το 1864 χτίστηκε το κωδωνοστάσιο και το 1901 τοποθετήθηκε η φιάλη του αγιασμού. Η μονή αριθμεί περί τα 600 χειρόγραφα και περί τις 7,000 έντυπα βιβλία. Αξιόλογα έργα τέχνης είναι δύο εικόνες του 14ου αιώνα, οι άγιοι Γεώργιος και Δημήτριος και η γνωστή θαυματουργή εικόνα της Παναγίας της Οδηγήτριας. Στα κειμήλια του μοναστηριού περιλαμβάνονται μέρος του Τιμίου Ξύλου, πολύτιμες λειψανοθήκες με λείψανα αγίων, εκκλησιαστικά σκεύη και άμφια. Η μονή διαθέτει 11 παρεκκλήσια, 6 εξωκκλήσια και έχει ως εξαρτήματα τη σκήτη του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου με 22 Καλύβες, που δυστυχώς παρακμάζει λόγω λειψανδρίας. Η μονή έχει περί τους τριάντα φιλόπονους μοναχούς (41). (41)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.mountathos.gr/>]

5.4.17 Η Ιερά Μονή Γρηγορίου

Η Ιερά Μονή Γρηγορίου είναι παράλια και προσιτή με το καΐκι που μεταφέρει

τους επισκέπτες από το λιμάνι της χερσονήσου, τη Δάφνη. Ιδρύθηκε τον 14ο αιώνα από τον όσιο ασκητή Γρηγόριο και είναι σύγχρονη των Ιερών Μονών Διονυσίου και Παντοκράτορος. Πολλές πληροφορίες γύρω από το πρόσωπο του κτίτορα της μονής δεν υπάρχουν και

απλώς γνωρίζουμε ότι πρόκειται για μαθητή του οσίου Γρηγορίου του Σιναΐτη. Σ' αυτό βέβαια συνέβαλαν και οι πυρκαγιές του 1500 και 1762 που κατέστρεψαν το αρχείο της μονής. Πριν τις πυρκαγιές ωστόσο προηγήθηκαν σε καταστροφική μανία οι πειρατές. Η καταστροφή του 1500 ξεπεράστηκε και η μονή ανασυγκροτήθηκε με τη συνδρομή ομόδοξων ηγεμόνων και πρωταγωνιστή τον Ιωάννη Στέφανο το Μέγα, ηγεμόνα της Μολδαβίας, ο οποίος γι' αυτό και θεωρείται δεύτερος κτίτορας της μονής. Τα αποτελέσματα της πυρκαγιάς του 1762 ξεπεράστηκαν με τη δράση της ηγετικής φυσιογνωμίας του Γέροντος Ιωακείμ. Αυτός πέτυχε να συγκεντρώσει χρήματα, που με τη βοήθειά τους όχι μόνο ανασυγκρότησε τη μονή, αλλά βοήθησε και στην εξαγορά και απελευθέρωση ομήρων. Μετά την παραίτησή του η μονή επανέρχεται στο ιδιόρρυθμο σύστημα. Η συνακόλουθη φτώχεια που πέρασε η μονή κατά τα χρόνια της Επανάστασης την έφερε στο σημείο να ζητήσει από τη Μεγίστη Λαύρα να γίνει εξάρτημά της, χωρίς ωστόσο να γνωρίζουμε και την έκβαση

αυτής της αίτησης. Το 1840 ξανασυστήνεται σε κοινόβιο. Το 1859 ηγούμενος της μονής ορίζεται ο Συμεών και στα 46 χρόνια της ηγουμενίας του εξόφλησε τα χρέη της μονής που ανέρχονταν στα 170,000 γρόσια και υποστήριξε την ανέγερση νέων κτιρίων. Το νέο Καθολικό της Γρηγορίου κτίστηκε το 1770 και τοιχογραφήθηκε το 1779. Τότε τοποθετήθηκε και το ξυλόγλυπτο τέμπλο του. Το 1840 οικοδομήθηκε ο δεύτερος νάρθηκας και το 1851 το παρεκκλήσι του αγίου Γεωργίου. Το Καθολικό είναι αφιερωμένο στον άγιο Νικόλαο.

Τα χειρόγραφα της μονής είναι περίπου 297, από τα οποία 11 είναι περγαμηνά και τα έντυπα φτάνουν τις 6,000. Στους θησαυρούς της μονής εντάσσονται ένα μικρό τμήμα του Τιμίου Σταυρού, λείψανα αγίων, εκκλησιαστικά σκεύη και άμφια. Από τις γνωστές θαυματουργές εικόνες η μονή κατέχει την Παναγία την "Παλαιολογίνα". Έχει 7 παρεκκλήσια και 6 εξωκκλήσια ενώ στα εξαρτήματά της εντάσσονται 3 Καθίσματα και 6 Κελλιά. Από το 1574 κατέχει τη δέκατη έβδομη θέση μεταξύ των μοναστικών καθιδρυμάτων. Η αδελφότητα αποτελείται από 70 περίπου καλλιεργημένους μοναχούς. (42). (42)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.mountathos.gr/>]

5.4.18 Η Ιερά Μονή Εσφιγμένου

Η Ιερά Μονή Εσφιγμένου βρίσκεται στην ανατολική όχθη της χερσονήσου,

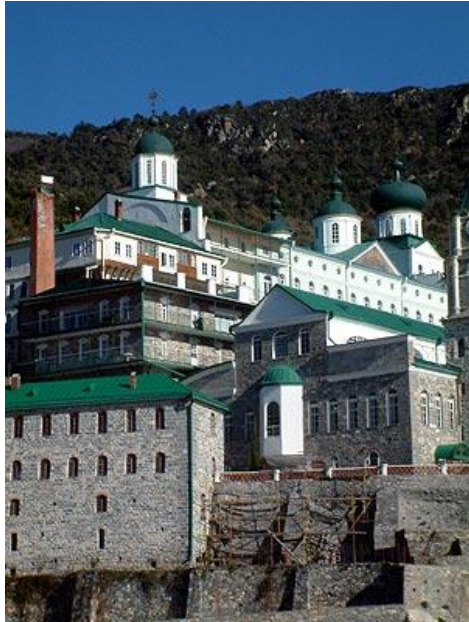
κοντά στη μονή Χιλανδαρίου, ενώ τα προσθαλάσσια θεμέλια της μονής βρέχονται από τα νερά του Στρυμονικού κόλπου. Στη γύρω περιοχή ερείπια και απομεινάρια άλλων εποχών, που φτάνουν από τα ρωμαϊκά χρόνια ως τους πρώτους ερημίτες που κατοίκησαν τον Άθω, μαρτυρούν για τη μεγάλη ιστορική πορεία που έζησε ο τόπος. Η ίδρυση της μονής ανάγεται στον 10ο και 11ο αιώνα, εποχή που η αίσθηση της ασφάλειας από ξένους επιδρομείς

δικαιολογεί την τόσο κοντά στην θάλασσα ανέγερση της μονής. Ως Εσφιγμένου αναφέρεται για πρώτη φορά στο Β΄ Τυπικό, το 1045. Το μοναστήρι κατά καιρούς έπληξαν τόσο πειρατικές επιδρομές όσο και πυρκαγιές. Χαρακτηριστικά αναφέρεται σε χειρόγραφο της μονής ότι η Εσφιγμένου υπέστη τρεις φορές ερήμωση, το 873, το 1047, και το 1534. Η τελευταία θεωρείται και η χειρότερη. Προηγήθηκε, ωστόσο, και η πυρκαγιά του 1491. Όμως, όπως δεν έλειψαν οι άσχημες στιγμές από τη ζωή του μοναστηριού, έτσι δεν έλειψαν και οι καλές στιγμές. Οι Βυζαντινοί αυτοκράτορες φαίνεται πως έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον, καθώς αυτοκρατορικά χρυσόβουλλα επικυρώνουν κτήσεις του μοναστηριού στον Πρόβλακα, Σκουταρά, Κρόσουβο, τα Βραστά, τη Θεσσαλονίκη και την ΚΠολη. Στην Εσφιγμένου εγκαταβίωσαν προσωπικότητες μεγάλου πνευματικού κύρους, όπως ο άγιος Αθανάσιος πατριάρχης Κπόλεως το 1310 και ο άγιος Γρηγόριος Παλαμάς, αρχιεπίσκοπος

Θεσσαλονίκης το 1335. Τον 17ο αιώνα, μέσα στη γενικότερη παρακμή, η μονή πέφτει σε δυσμενή οικονομική κατάσταση. Ο 18ος αιώνας είναι η εποχή που το μοναστήρι αρχίζει να ανασυγκροτείται με τις προσπάθειες του μητροπολίτου Μελενίκου Γρηγόριου, που ως κύριο στόχο του έχει την εξόφληση των χρεών της μονής. Μεταπτώσεις μικρότερης κλίμακας συνεχίζονται στη ζωή του μοναστηριού, ενώ στις αρχές του 19ου αιώνα ο Θεοδώρητος ο Λαυριώτης θέτει τα θεμέλια της σωστής κοινοβιακής λειτουργίας της μονής, και παράλληλα θέτει τα θεμέλια του καινούργιου Καθολικού (1808) και ανυψώνει νέα κτίρια. Επί ηγουμενίας του Θεοδωρήτου εγείρεται και η τράπεζα της μονής. Την περίοδο 1821-1832 η Εσφιγμένου καταλήφθηκε από τουρκικό στράτευμα και μετατράπηκε σε στρατώνα. Την αναδιοργάνωση της μονής αναλαμβάνει ο Αγαθάγγελος Αγιαννανίτης για ένα μεγάλο διάστημα, από το 1832 έως το 1871. Εκείνη την περίοδο ορθώθηκαν όλα τα μεγαλοπρεπή κτίρια της μονής, όπως το κωδωνοστάσιο, τα παρεκκλήσια, ο εξωνάρθηκας του Καθολικού και ο μεσημβρινός πυλώνας. Τα χρόνια που ακολουθούν οδηγούν τη μονή σε ένα χρέος 4,000 τουρκικών λιρών στις αρχές του 20ου αιώνα. Η μονή καταφέρνει να ανταπεξέλθει στο χρέος χωρίς να υποκύψει σε δελεαστικές προτάσεις Ρώσων. Ο ναός της μονής είναι αφιερωμένος στην Ανάληψη του Κυρίου, ενώ παράλληλα η μονή διαθέτει 8 παρεκκλήσια και 7 εξωκκλήσια. Επίσης, εφέστια εικόνα της μονής είναι της Θεοτόκου της Ελεούσης. Ανάμεσα στα κειμήλια της μονής περιλαμβάνονται λείψανα αγίων, ο λεγόμενος σταυρός της Πουλχερίας και ένα μεγάλο κομμάτι από τη σκηνή του Μεγάλου Ναπολέοντα, που χρησιμοποιείται σαν παραπέτασμα στην πύλη του Καθολικού κατά την πανήγυρη. Η βιβλιοθήκη της περιέχει 372 χειρόγραφα και πάνω από 8,000 έντυπα. Η μονή κατέχει τη 18η θέση στην ιεραρχία των μονών. Η Εσφιγμένου από το 1974 έχει αποσύρει από την Ιερά Κοινότητα τον αντιπρόσωπό της και δεν συμμετέχει στις Συνάξεις της. Σήμερα αριθμεί περί τους 60 μοναχούς. (43). (43)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.mountathos.gr/>]

5.4.19 Η Ιερά Μονή του Αγίου Παντελεήμονος

Η Ιερά Μονή του Αγίου Παντελεήμονος, η και Ρωσικό επιλεγόμενη, βρίσκεται

στα νοτιοδυτικά της χερσονήσου του Άθω, λίγο πριν το λιμάνι της Δάφνης. Η σημερινή όψη της μονής, με εγκατελειμμένα πολυόροφα και μεγαλοπρεπή κτίρια, μαρτυρεί για το πλούσιο και πληθωρικό παρελθόν της. Η ιστορία του μοναστηριού έχει τις απαρχές της περί το 10ο αιώνα στη μονή Υπεραγίας Θεοτόκου του Ευλουργού (ταυτίζεται με τη σκήτη Βογορόδιτσα), η αδελφότητα της οποίας στα μέσα του 12ου αιώνα μεταφέρεται στη μονή Θεσσαλονικέως που ήταν αφιερωμένη στον

άγιο Παντελεήμονα. Σ' αυτή την τοποθεσία η αδελφότητα θα παραμείνει επτά αιώνες, έως το 1765. Γεγονότα σημαντικά και σπουδαίες προσωπικότητες πέρασαν από τη μονή στο διάβα της ιστορίας. Περί το 1193 στη μονή εκάρη μοναχός ο άγιος Σάββας, αρχιεπίσκοπος των Σέρβων. Το 1307 καταλανικές συμμορίες πυρπόλησαν τη μονή, όμως λίγο αργότερα η εύνοια του Στέφανου Δουσάν βοήθησε στην ανασυγκρότησή της. Στη ζωή του μοναστηριού κατόρθωσε να συνυπάρχει αρμονικά τόσο το ρωσικό όσο και το ελληνικό στοιχείο. Ευεργέτες της μονής αναδείχθηκαν Βυζαντινοί αυτοκράτορες, Σέρβοι ηγεμόνες, πλούσιοι Ρουμάνοι και τσάροι της Ρωσίας. Στα χρόνια της τουρκοκρατίας το Ρωσικό δοκιμάστηκε σκληρά, αφού γνωρίζουμε και περιόδους που η μονή έμεινε παντελώς έρημη. Έτσι στα μέσα του 17ου αιώνα η Ιερά Κοινότητα θα την περιλάβει στα υπό κηδεμονία μοναστήρια. Το 18ο αιώνα οι ρωσοτουρκικοί πόλεμοι επέφεραν μείωση στον αριθμό των Ρώσων μοναχών, και κυριαρχείται κατά βάση από Έλληνες, Βουλγάρους και Σέρβους

μοναχούς. Το Ρωσικό κατορθώνει να ανασυγκροτηθεί και να ζωντανέψει με τις πλουσιοπάροχες δωρεές της Φαναριώτικης οικογένειας των Καλλιμάχηδων, ιδιαίτερα με την επέμβαση του ηγεμόνα της Μολδαβίας Ιωάννη Καλλιμάχη (18ος αιώνας) και του Σκαρλάτου Καλλιμάχη (18ος-19ος αιώνας). Εντωμεταξύ, από το 1760 η αδελφότητα από τη μονή Θεσσαλονικέως μεταφέρθηκε και εγκαταστάθηκε στο μονύδριο της Αναστάσεως. Τότε η μονή Θεσσαλονικέως παίρνει την ονομασία Παλαιομονάστηρο και γίνεται εξάρτημα της κυρίαρχης μονής του Ρωσικού. Μετά την αποχώρηση των Τούρκων η μονή συνεχίζει την πορεία ανασυγκρότησής της με ηγούμενο τον από Δράμας Γεράσιμο, άνδρα που ξεχώριζε για την αρετή του. Το 1835 επί ηγουμενίας του καταφθάνουν οι πρώτοι Ρώσοι μετά από πολύκαιρη απουσία τους. Η σταδιακή μαζική είσοδος Ρώσων στο μοναστήρι προκάλεσε σιγά σιγά ανισορροπία στις αριθμητικές αναλογίες Ελλήνων και Ρώσων με συνακόλουθες εντάσεις. Οι ρωσικής εθνικότητας μοναχοί το 1895 έφτασαν τους χίλιους, ενώ μέχρι το 1913 ήταν σε αύξουσα πορεία. Η ταραχή με την αίρεση των ονοματολατρών που αναπτύχθηκε στη μονή, έφερε πολλούς στην εξορία, και ανέκοψε τελειωτικά η επανάσταση του 1917 τη συνεχόμενη προσέλκυση Ρώσων μοναχών. Από τις κτιριακές εγκαταστάσεις της μονής το Καθολικό είναι αφιερωμένο στον άγιο Παντελεήμονα και ανεγέρθη στις αρχές του 19ου αιώνα. Πασίγνωστες είναι οι καμπάνες του μοναστηριού που συνολικά ξεπερνούν σε βάρος τους είκοσι τόννους, με τη μεγαλύτερη σε βάρος καμπάνα του Αγίου Όρους, που ζυγίζει δεκατρείς τόννους και έχει διάμετρο 2,70 μέτρα. Στα κειμήλια της μονής περιλαμβάνονται πολλά αξιόλογα εκκλησιαστικά σκεύη και άμφια. Η τελευταία πυρκαγιά το 1968 κατέστρεψε τη μισή μονή. Στη βιβλιοθήκη της στεγάζονται περί τα 1,320 χειρόγραφα από τα οποία τα 600 είναι σλαβικά, και πάνω από 20,000 έντυπα. Η μονή κατείχε μετόχια σε πολλά σημεία της ρωσικής γης. Στο Άγιον Όρος έχει 5 Κελλιά και στην ιεραρχία των μονών κατέχει τη δέκατη έννατη θέση. Η μονή διαθέτει 15 παρεκκλήσια και 20 εξωκκλήσια. Σήμερα έχει

περί τους πενήντα νέους μοναχούς (44). (44)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.mountathos.gr/>]

5.4.20 Η Ιερά Μονή Κωνσταμονίτου

Η Ιερά Μονή Κωνσταμονίτου έχει χτιστεί σε μια από τις γραφικότερες τοποθεσίες του Άθω, αγκαλιασμένη από δάσος και σε απόσταση μισής ώρας από το Σιγγιτικό κόλπο. Παράδοση θέλει ως κτίτορα της μονής τον Μέγα Κωνσταντίνο ή κάποιο γιο του. Ωστόσο, η ίδρυση

της μονής μάλλον σχετίζεται με κάποιο ασκητή με το όνομα Κασταμονίτη, απ' όπου προέρχεται και η δεύτερη ονομασία του μοναστηριού ως Κασταμονίτου. Κάποια κείμενα του 11ου αιώνα αναφέρονται στην Κασταμονίτου, όμως η ιστορία του μοναστηριού διαφαίνεται καθαρά από το 14ο αιώνα και εξής, εποχή που η μονή υπέστη σημαντικές φθορές και καταστροφές από τις επιδρομές των Καταλανών πειρατών. Ανάμεσα στους ευεργέτες της μονής κατατάσσονται ο ηγεμόνας Γεώργιος Βράγκοβιτς, η πριγκίπισσα της Σερβίας Άννα η φιλανθρωπική και ο αρχιστράτηγος της Σερβίας Ράδιτς, που το 15ο αιώνα στήριξαν πολλαπλώς τη μονή. Όμως παρά την οικονομική ενίσχυση, η φορολογία των Τούρκων οδήγησε σε δάνεια από Εβραίους τοκογλύφους, που έφεραν τη μονή στα πρόθυρα της διάλυσης. Το 1705 η παρέμβαση του Γάλλου προξένου Αρμάντ διασώζει τη μονή από πιθανή χρεοκοπία. Το 1717 αποτεφρώθηκε η ανατολική πτέρυγα της μονής. Το 1818 επί ηγουμενίας Χρυσάνθου άρχισε η ανακαίνιση της Κωνσταμονίτου με παράλληλη υποστήριξη από την κυρά-Βασιλική, τη γυναίκα του Αλή Πασά. Στα μέσα του

19ου αιώνα η κακή οικονομική κατάσταση της μονής την έφερε υπό την κηδεμονία της Ιεράς Κοινότητας. Ο δραστήριος ηγούμενος Συμεών βοήθησε ώστε να ορθοποδήσει το μοναστήρι και με χρήματα που συγκέντρωσε οικοδόμησε το Καθολικό περί το 1867 στα ερείπια του παλιού, και ανακαίνισε άλλες κτηριακές εγκαταστάσεις της Κωνσταμονίτου. Το Καθολικό είναι αφιερωμένο στη μνήμη του αγίου Στεφάνου του πρωτομάρτυρος. Η μονή έχει 5 παρεκκλήσια και 4 εξωκκλήσια. Ανάμεσα στα κειμήλια της μονής βρίσκονται οι θαυματουργές εικόνες του πρωτομάρτυρα Στεφάνου, έργο του 8ου αιώνα και δυο θαυματουργές εικόνες της Παναγίας της Οδηγήτριας και της Αντιφωνήτριας. Ανάμεσα στα άλλα κειμήλια διακρίνονται ένα τεμάχιο Τιμίου Ξύλου, ένας βυζαντινός επιτάφιος, άμφια και εκκλησιαστικά σκεύη. Στη βιβλιοθήκη της Κωνσταμονίτου βρίσκονται 110 χειρόγραφα και περί τα 5,000 έντυπα βιβλία. Η μονή κατέχει την εικοστή θέση στην ιεραρχία των αθωνικών μονών. Σήμερα έχει περί τους 30 φίλεργους μοναχούς (45). (45)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.mountathos.gr/>]

5.4.21 Το Βήμα του Αποστόλου Παύλου

Ένα άλλο πολύ σημαντικό μνημείο βρίσκεται στο δήμο της Βέροιας από όπου ο Απόστολος Παύλος το (50-51μ.Χ.) και επί αρκετές ημέρες κήρυττε τον

Χριστιανισμό στους κατοίκους της πόλης από την περιοχή που ονομάστηκε "Βήμα του Αποστόλου Παύλου" (46).

(46)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.imverias.gr/> /]

5.4.21.α Η Ζωή του Αποστόλου Παύλου

Ο Απόστολος Παύλος Γεννήθηκε στην Ταρσό της Κιλικίας, μεταξύ των ετών 5-15 μ.Χ. Το όνομά του ήταν Σαούλ, ενώ στους ελληνιστικούς κύκλους της Ταρσού ήταν γνωστός και σαν Σαύλος ή Παύλος. Οι γονείς του ήταν Εβραίοι της φυλής του Βενιαμίν, αλλά ο πατέρας του είχε αποκτήσει και τη ρωμαϊκή υπηκοότητα. Αυτό το χαρακτηριστικό έδινε σημαντικά προνόμια στον Παύλο, που κληρονόμησε την ιδιότητα του Ρωμαίου πολίτη από τον πατέρα του. Στην νεανική του ηλικία, θεωρώντας ότι η χριστιανική πίστη είναι προσβολή για τον ιουδαϊσμό, πολέμησε ανελέητα τους Χριστιανούς συλλαμβάνοντάς τους, και παραδίνοντάς τους στα θρησκευτικά ιουδαϊκά δικαστήρια. Μάλιστα στην δίκη του πρωτομάρτυρα Στέφανου του διακόνου, είχε δώσει καταδικαστική ψήφο. Κάποια μέρα όμως σε ένα ταξίδι προς την Δαμασκό της Συρίας, όπου πήγαινε για να συλλάβει τους χριστιανούς, του παρουσιάστηκε ο Αναστημένος Χριστός

μέρα μεσημέρι, ντυμένος σε ένα εκτυφλωτικό φως και προσφωνώντας τον με το Εβραϊκό του όνομα του είπε : "Σαούλ, Σαούλ γιατί με καταδιώκεις;". Ο Παύλος έπεσε κάτω από τον φόβο του και ρώτησε "Ποιος είσαι Κύριε;" και πήρε την απάντηση "Είμαι ο Ιησούς Τον οποίο εσύ καταδιώκεις. Είναι σκληρό να κλωτσάς στα καρφιά". Ο Παύλος τυφλώθηκε προσωρινά από το φως της παρουσίας του Χριστού, αλλά πήρε το δώρο της συγχώρησης και της αποστολής να διακηρύξει σε όλα τα έθνη την σωτηρία του Χριστού. (Πράξεις 9:1-18). Μετά την αλλαγή του και την προσχώρησή του στη χριστιανική πίστη, μετακόμισε στην Αντιόχεια της Συρίας, όπου πολύ ταπεινά υπηρετούσε την εκκλησία με την διδασκαλία από τα γραπτά των προφητών, που ήταν η Βίβλος της πρώτης χριστιανικής Εκκλησίας. Έπειτα από μερικά χρόνια η εκκλησία της Αντιόχειας, κατά μια θεία εντολή τον εξουσιοδότησε μαζί με τον απόστολο Βαρνάβα, έναν Ισραηλίτη που καταγόταν από την Κύπρο, να ταξιδέψουν και να κηρύξουν το χριστιανισμό. Οι απόστολοι ταξίδεψαν στο πρώτο αυτό ταξίδι στην Κύπρο και στην νότια Μικρά Ασία. Στην επόμενη περιοδεία του (49-52 μ.Χ.) και αφού είχε χωρισθεί από τον Βαρνάβα, επισκέπτεται και πάλι τη Μ. Ασία μαζί με τον Σίλα και από εκεί περνά στους Φιλίππους της Μακεδονίας (το φθινόπωρο-χειμώνα του 49-50 μ.Χ.) και συνεχίζει στη Θεσσαλονίκη και στη Βέροια. Φθάνοντας στη Θεσσαλονίκη πήγε στο τόπο συναγωγής των εβραίων για να κηρύξει το ευαγγέλιο. Η πίστη τόσο κάποιων Ιουδαίων αλλά ακόμα περισσότερο προσήλυτων Ελλήνων στο κήρυγμα του απ. Παύλου έφερε τη ζήλια στους Ιουδαίους οι οποίοι πληρώνουν "αγοραίους άνδρες", δηλαδή ταπεινής συνήθως καταγωγής ανθρώπους που περιφέρονταν άεργοι στην αγορά έτοιμοι να συμμετάσχουν σε οποιαδήποτε ταραχή, και οι οποίοι "οχλοποιήσαντες εθορύβουν την πόλιν" (Για τους αγοραίους δεξ Πλάτωνα, Πρωταγόρας 347C και Πλούταρχος, Αιμίλιος Παύλος 38). Προσπάθησαν να φέρουν τον απ. Παύλο και τον Σίλα στο Δήμο (σε συγκεντρωμένο εξαγριωμένο πλήθος) για να τους κατηγορήσουν αλλά μην μπορώντας να τους βρουν έφεραν τον Ιάσονα και

κάποιους άλλους πιστούς στους πολιτάρχες με την κατηγορία ότι αυτοί που αναστάτωσαν τον κόσμο όλο είναι στην Θεσσαλονίκη και είναι ενάντιοι με τα δόγματα του Καίσαρα και έχουν άλλον βασιλιά, τον Ιησού. Τα δόγματα του Καίσαρα σύμφωνα με τον καθηγητή Χ. Οικονόμου θα πρέπει να ήταν όρκοι πίστης των Θεσσαλονικέων με τους οποίους αναγνώριζαν τόσο την πολιτική εξουσία όσο και τη θεότητα του αυτοκράτορα. Κατά μία άλλη άποψη τα δόγματα καίσαρος δεν είναι άλλα από τα διάφορα δόγματα τα οποία κατά καιρούς εξέδωσε ο Κλαύδιος σχετικά με το πρόβλημα των Ιουδαίων. Ύστερα κρύφτηκαν με το Σίλα και υπόλοιποι συνοδεία τους και φυγαδευτήκαν στη Βέροια. Δεν έχει βρεθεί κάτι που να επιβεβαιώνει ότι ήταν προγραμματισμένη η επίσκεψή του στη πόλη της Βέροιας. Κατά την άφιξη του στη Βέροια ο απ. Παύλος σύμφωνα με την συνήθειά του κατευθύνθηκε στην Ιουδαϊκή συναγωγή όπου και κήρυξε το ευαγγέλιο. Οι Βεροιοίς ανταποκρίθηκαν στο μήνυμα του απ. Παύλου με σοβαρότητα ερευνώντας τις γραφές, την Παλαιά διαθήκη, για να διαπιστώσουν την αλήθεια των όσων έλεγε ο απ. Παύλος. Το αποτέλεσμα ήταν να πιστέψουν πολλοί Ιουδαίοι αλλά και αρκετοί Έλληνες προσήλυτοι στον Ιουδαϊσμό, άνδρες και γυναίκες της ανώτερης κοινωνικής τάξης. Η Βέροια ήταν κέντρο εμπορικό και πολιτισμικό και από εκεί κατάγονταν διανοούμενοι και καλλιτέχνες. Το υψηλό πολιτισμικό επίπεδο ίσως να ήταν ένας λόγος που έκανε τους Βεροιοίς ευγενέστερους των Θεσσαλονικέων.

Οι Ιουδαίοι της Θεσσαλονίκης που δημιούργησαν τις ταραχές έμαθαν για την παραμονή του απ. Παύλου στην Βέροια και έστειλαν ανθρώπους για να ξεσηκώσουν το λαό. Ο απ. Παύλος αναγκάζεται να φύγει αφήνοντας τη συνοδεία του, το Σίλα και τον Τιμόθεο, στη Βέροια και με συνοδεία αδελφών Βεροιαίων επιβιβάζεται σε κάποιο πλοίο σε ένα από τα κοντινά λιμάνια (Μεθώνη, Πύδνα ή Δίον) με προορισμό την Αθήνα. Έτσι η πρώτη περιοδεία στη Μακεδονία έλαβε τέλος. Αλλά κατάφερε να ιδρύσει τις εκκλησίες των Φιλίππων, της Έδεσσας και της Θεσσαλονίκης πριν επιστρέψει στην Αντιόχεια,

με ενδιάμεσο σταθμό την Έφεσο. Η τρίτη αποστολική περιοδεία του μαζί με τον ευαγγελιστή Λουκά, τον βρίσκει να διασχίζει και πάλι τη Γαλατία και τη Φρυγία και να εγκαθίσταται στην Έφεσο, από όπου επιχειρεί εκδρομές στην Ελλάδα και κυρίως στην Κόρινθο. Το 57 μ.Χ. επιστρέφει στα Ιεροσόλυμα, όπου και επιχειρείται το λιντσάρισμα του από πλήθος Ιουδαίων, που είχαν πεισθεί ότι

ο Παύλος δίδασκε εναντίον του Ισραήλ και του μωσαϊκού Νόμου. Ο Παύλος σώζεται τελευταία στιγμή από το χιλιάρχο Κλαύδιο Λυσία, που επεμβαίνει για να καθησυχάσει την αναταραχή που είχε

σηκωθεί στην πόλη. Ο χιλιάρχος τον αιχμαλωτίζει και αποφασίζει να τον φυγαδεύσει στην Καισάρεια της Παλαιστίνης, όταν μαθαίνει την ύπαρξη συνωμοσίας σαράντα και πλέον Ιουδαίων για τη δολοφονία του αποστόλου. Εκεί ο Παύλος παραμένει φυλακισμένος για δύο χρόνια (57-59 μ.Χ.), έως ότου αναλαμβάνει νέος ηγεμόνας στην πόλη. Τότε του δίνεται η ευκαιρία να δικαστεί για τις κατηγορίες που του απέδιδαν οι Ιουδαίοι. Αυτός όμως προτιμά να δικαστεί ενώπιον του Καίσαρα, εφόσον ήταν ρωμαίος πολίτης και αφού ήξερε ότι στα Ιεροσόλυμα κινδύνευε άμεσα η ζωή του. Βέβαια, για τους ρωμαίους δεν υπήρχε και δεν υπήρξε ποτέ κάποιο έγκλημα που να είχε διαπράξει ο Παύλος. Απλά τον κρατούσαν δέσμιο για να ηρεμούν τους συμπατριώτες του, που ενοχλούνταν από τη διδασκαλία του και από το άνοιγμα που είχε επιχειρήσει ο Παύλος στα άλλα έθνη. Έτσι, το 59 μ.Χ. και μετά από ένα περιπετειώδες ταξίδι, καταφθάνει ο απόστολος στη Ρώμη. Εκεί κρατείται περιορισμένος για άλλα δύο έτη (59-61 μ.Χ.). Μετά την αποφυλάκισή του, ιδρύει στη Ρώμη την

πρώτη χριστιανική εκκλησία και αναλαμβάνει να φέρει εις πέρας και τέταρτη ιεραποστολική περιοδεία (62-64 μ.Χ.). Σ□ αυτή την τελευταία του περιοδεία ο Παύλος έφτασε μέχρι και την Ισπανία. Επιστρέφοντας στη Ρώμη το 64 μ.Χ., έχουμε τη δεύτερη φυλάκισή του και το μαρτυρικό του θάνατο μαζί με τον απόστολο Πέτρο το 67 ή το 68 μ.Χ. κατά το διωγμό που διέταξε ο Νέρων. Ο απ. Παύλος υπήρξε πρωτεργάτης στη διάδοση του χριστιανισμού στους εθνικούς. Στην Αποστολική Σύνοδο που έγινε το 49 μ.Χ. στα Ιεροσόλυμα, αυτός, ο Πέτρος και ο Βαρνάβας υποστήριξαν με σθένος ότι όσοι από τους ειδωλολάτρες ήθελαν να γίνουν χριστιανοί, δεν θα έπρεπε συγχρόνως να τηρούν και τους κανόνες του μωσαϊκού Νόμου. Ο Ιάκωβος, ένα άλλο σημαντικό στέλεχος της Εκκλησίας, πρόσθεσε ότι εκείνο που θα έπρεπε να ζητούμε μόνο απ'αυτούς είναι να απέχουν από τις προηγούμενες ειδωλολατρικές τους συνήθειες. Το αποτέλεσμα αυτής της Συνόδου καταγράφηκε σε μια ειδική εγκύκλιο επιστολή, την οποία μετέφεραν ο Παύλος και ο Βαρνάβας στην εκκλησία της Αντιόχειας. Εκεί, κατά τη διάρκεια μιας σύναξης, διαβάστηκε η επιστολή αυτή, προκαλώντας συναισθήματα μεγάλης χαράς και ικανοποίησης. Ο δρόμος για τη διάδοση της διδασκαλίας του Χριστού σε όλο τον ειδωλολατρικό κόσμο, είχε ανοίξει πλέον και επίσημα από την Εκκλησία. Ο Παύλος δε δίστασε ούτε μια στιγμή, στη διάρκεια εκπλήρωσης της αποστολής του. Ακόμα και όταν δεν του ήταν εύκολο να επισκεφθεί μια περιοχή, φρόντιζε πάντα να κρατάει στο σωστό δρόμο τους Χριστιανούς με τις επιστολές που τους έγραφε. Συνολικά έγραψε 14 επιστολές: προς Θεσσαλονικείς Α' και

Β', προς Κορινθίους Α' και Β', προς Γαλάτας, προς Ρωμαίους, προς Εφεσίους, προς Κολοσσαείς, προς Φιλιπησίους, προς Φιλήμονα, προς Τίτο, προς Τιμόθεο Α' και Β' και προς Εβραίους. Ο απ. Παύλος ήταν άτομο

που διακρινόταν για το ήθος του και για την αφοσίωσή του στο δύσκολο έργο που είχε αναλάβει. Ποτέ δεν υπολόγισε τους κινδύνους και τις αντιξοότητες. Πάντοτε ανιδιοτελής, δεν επιβάρυνε την Εκκλησία. Στις περιοχές που έμενε για μεγάλο χρονικό διάστημα εξασκούσε το επάγγελμά του (ήταν σκηνοποιός), για να κερδίζει αυτά που χρειαζόταν για τη διαβίωσή του. Νοιαζόταν πολύ για τους συνανθρώπους του και το έδειχνε με τους εράνους που έκανε και με τα αναρίθμητα θαύματά του. Ο απ. Παύλος ήταν αυτός που μετέφερε και εδραίωσε το Χριστιανισμό στην Ευρώπη. Ήταν ο 13ος απόστολος, ο "Απόστολος των Εθνών". Το Βήμα του Αποστόλου Παύλου της Βέροιας είναι το σπουδαιότερο και μακροβιότερο σημείο αναφοράς της γενικής και εκκλησιαστικής, τοπικής ιστορίας της πόλης. βρίσκεται μέσα στην πόλη της Βέροιας σε αρκετά κεντρικό σημείο, κοντά στην πλατεία Ωρολογίου, επί της οδού Μαυρομιχάλη. Η τοποθεσία αποτελεί Παγκόσμιο Προσκύνημα του Χριστιανισμού. Στη σημερινή του μορφή είναι ένα μοντέρνο κατασκεύασμα, με πέτρινο κτίσμα και ψηφιδωτό. Εκεί τελείται ειδική θρησκευτική λειτουργία στη γιορτή των Αγίων Αποστόλων Πέτρου και Παύλου (29 Ιουνίου) , για πολλές ημέρες πραγματοποιούνται ποικίλες εκδηλώσεις προς τιμήν του Αποστόλου και η κορύφωση των εκδηλώσεων γίνεται με την λιτάνευση της εικόνας τους, οι εκδηλώσεις αυτές ονομάζονται «πάυλεια». Ωστόσο ο επισκέπτης στη Βέροια μπορεί να δει μέρη της παλιάς οδού που διασώζονται, τις πλάκες εκείνες που πάτησε ο απ. Παύλος ερχόμενος στη Βέροια. (47). (47)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.imverias.gr/>]

5.4.22 Μετέωρα

Νοτιότερα στη κεντρική Ελλάδα και συγκεκριμένα στο βορειοδυτικό τμήμα της Θεσσαλίας, ανάμεσα στα Χάσια ΒΑ και την Πίνδο δυτικά, εκεί που

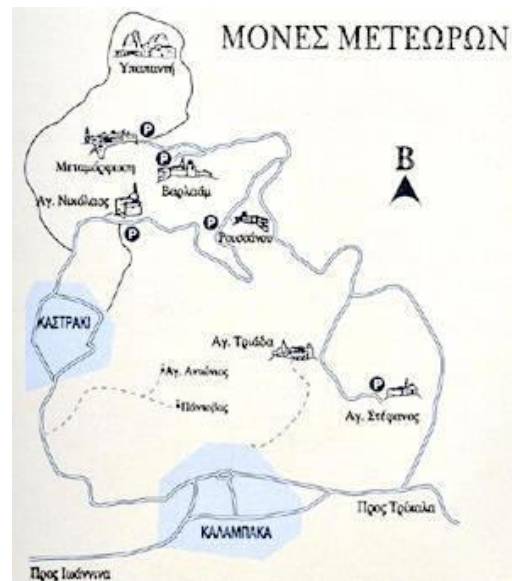
τελειώνει η Θεσσαλική πεδιάδα, υψώνονται γιγάντιοι βράχοι που δημιουργούν ένα θέαμα μοναδικό ίσως στον κόσμο, τα μετέωρα. Οι βράχοι αυτοί εκτός της γεωλογικής τους σημασίας αποτελούν ένα σημαντικό μνημείο της Ορθοδοξίας. Τα Μετέωρα έχουν χαρακτηριστεί το δεύτερο 'Αγιον Όρος συνεχίζουν τη μοναστική παράδοση εδώ και έξι περίπου αιώνες. Τον 14^ο αιώνα χτίστηκαν τα πρώτα

μοναστήρια πολλά από αυτά ανακατασκευάστηκαν ή υπέστησαν σημαντικές επισκευές για να πάρουν την τελική αρχιτεκτονική μορφή που έχουν στις μέρες μας.

(48).

(48)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση

<http://www.kalampaka.com/gr/meteora/>]

Η ανάβαση παλαιότερα γινόταν με σκαλωσιές στηριγμένες σε δοκάρια σφηνωμένα μέσα στους βράχους, με δίχτυ, και λίγο αργότερα με ανεμόσκαλες. Σήμερα οι προσκυνητές, επισκέπτες χρησιμοποιούν τις σκάλες που λαξεύτηκαν στα βράχια, εξασφαλίζοντας έτσι μία άνετη και ασφαλή ανάβαση στα μοναστήρια. Από τα 24 μοναστήρια σήμερα λειτουργούν τα έξι ενώ τα υπόλοιπα 15 είναι ακατοίκητα και ερειπωμένα. Οι Ιερές Μονές της

Μεταμορφώσεως του Σωτήρος ή μεγάλου μετεώρου, της Αγίας Τριάδας, του Αγίου Νικολάου του Αναπαυσά, και του Βαρλαάμ είναι αντρικές ενώ η Ιερά Μονή Ρουσάνου και Αγίου Στεφάνου γυναικείες. Μοναχοί, ιερείς αλλά και σπουδαίοι αγιογράφοι της εποχής, όπως ο Θεοφάνης και ο Φράγκος Κατελάνος,

φιλοτέχνησαν με τοιχογραφίες τους ναούς των Μετεώρων. Η Παναγία η Θρηνοδούσα, ο Εσταυρωμένος, η Γέννηση του Χριστού, τα Μαρτύρια των Αγίων, είναι από το θαυμάσιο εικονογραφικό πρόγραμμα των τοιχογραφιών που κοσμούν το εσωτερικό των ναών. Κάποιες τοιχογραφίες όμως, υπέστησαν

σοβαρότατες ζημιές από επιδρομές βανδάλων που δεν σεβάστηκαν την ιερότητα του εκκλησιαστικού χώρου, και άλλες πάλι φέρουν πάνω τους τα ανεξίτηλα σημάδια φθοράς του χρόνου. Τεχνοτροπικά οι τοιχογραφίες εντάσσονται στην τελευταία Παλαιολόγεια βυζαντινή περίοδο. Στα Μετέωρα σώζονται θησαυροί, κειμήλια και πολλά έργα μικροτεχνίας. Αντιπροσωπευτικό δείγμα μικροτεχνίας είναι το αριστουργηματικό ξυλόγλυπτο τέμπλο που βρίσκεται στο καθολικό της Ιεράς Μονής Αγίου Στεφάνου. Φορητές εικόνες οι παλαιότερες από τις οποίες σήμερα φυλάσσονται στα σκευοφυλάκια των ναών, Σταυροί με Τίμιο Ξύλο, αρχιερατικοί ράβδοι, χρυσοποίκιλτα ιερατικά άμφια, χειρόγραφα, Ευαγγέλια, σκεύη για λειτουργικούς σκοπούς, μολυβδόβουλλα, αργυρές λειψανοθήκες είναι κάποια από τα μουσειακά εκθέματα, που ο επισκέπτης μπορεί να θαυμάσει. Από ιστορικής πλευράς μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι πάνω από χίλιοι χειρόγραφοι κώδικες, καθώς και οι πολύτιμες σε αξία σειρές βυζαντινών και μεταβυζαντινών εγγράφων που σώζονται και φυλάσσονται στα αρχειοφυλάκια των μοναστηριών. Στην Ιερά Μονή Αγίου Στεφάνου φυλάσσεται και η Θαυματουργός Κάρα του 'Αγιου Χαράλαμπου, ενώ στη Μονή Βαρλαάμ

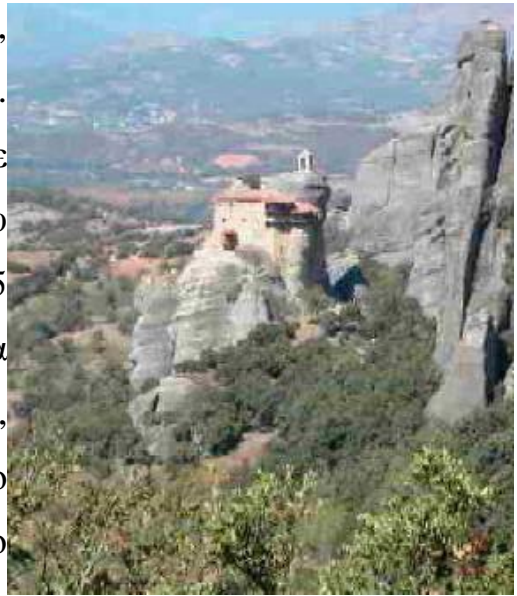
υπάρχει το Ευαγγέλιο που αποδίδεται στον Αυτοκράτορα του Βυζαντίου Κων/νο Πορφυρογέννητο(49)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.kalampaka.com/gr/meteora/>]

5.4.23 η Μονή του Αγίου Νικολάου του Αναπαυσά

Μόλις τρία χιλιόμετρα από τη Καλαμπάκα, περνώντας μέσα από το χωριό Καστράκι, ο μοναδικός δρόμος με άσφαλτο

μας οδηγεί προς τα Μετέωρα, ανεβαίνοντας, αριστερά μας είναι ο βράχος της Δούπιανης.

Το πρώτο μοναστήρι που θα συναντήσουμε είναι η Μονή του Αγίου Νικολάου του Αναπαυσά, κτισμένο σ' ένα βράχο ύψους 85 μ. Τριγύρω του επίσης βρίσκονται τα ερειπωμένα μοναστήρια του Προδρόμου, Αγίας Μονής και Παντοκράτορα και το εκκλησάκι της Παναγίας της Δούπιανης. Το Μοναστήρι του Αγίου Νικολάου του

Αναπαυσά κτίστηκε γύρω στα τελευταία χρόνια του 15ου αιώνα. Η μικρή έκταση του βράχου οδήγησε αναγκαστικά το κτίσιμο της Μονής σε πατώματα το ένα πάνω στο άλλο. Η πρόσβαση γίνεται με τη κτιστή σκάλα. Στην είσοδο της Μονής βρίσκεται το παρεκκλήσι του Αγίου Αντωνίου και η κρύπτη όπου φυλάσσονταν παλαιότερα οι κώδικες και τα κειμήλια της Μονής. Στους τοίχους υπάρχουν τοιχογραφίες του 14ου Αιώνα. Στο δεύτερο πάτωμα είναι ο κεντρικός Ναός (καθολικό) που τιμάται ο Άγιος Νικόλαος και είναι μακρόστενος και κολλημένος στη νότια πλευρά του τείχους του μοναστηριού. Ο τρούλος του ναού είναι χαμηλός χωρίς παράθυρα. Στο τρίτο πάτωμα βρίσκεται η παλαιά τράπεζα διακοσμημένη με τοιχογραφίες, Η τράπεζα ανακαινισμένη σήμερα

χρησιμεύει για την υποδοχή των προσκυνητών. Υπάρχει ακόμη και το οστεοφυλάκιο, τα κελιά των μοναχών και το παρεκκλήσι του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου. Ο Χώρος είναι περιορισμένος και δεν υπάρχει αυλή, οι Μοναχοί μπορούσαν να συγκεντρώνονται στο Νάρθηκα που ήταν ευρύχωρος, τις ώρες που δεν γινόταν ακολουθίες στον κυρίως Ναό. Για το όνομα "Αναπαυσά" υπάρχουν πολλές ερμηνείες, το πιθανότερο είναι να πρόκειται για το όνομα κάποιου, που με τα έξοδά του κτίστηκε το μοναστήρι. Το μοναστήρι ανακαινίστηκε στις αρχές του 16ου αιώνα και το σημερινό καθολικό του Ναού του Αγίου Νικολάου από το Μητροπολίτη Λάρισας Διονύσιο και τον Ιερομόναχο Νικάνορα αρχιερατικού εξάρχου Σταγών, στα 1510μΧ. Υπάρχουν οι προσωπογραφίες των κτητόρων ζωγραφισμένες στο Νάρθηκα του Ναού.

Το 1527μΧ τελείωσε η αγιογράφηση από τον κρητικό ζωγράφο Θεοφάνη Στρελίτσα-Μπαθά, ο οποίος είχε εργαστεί και στο Άγιο Όρος και θεωρείται ένας από τους πλέον αξιόλογους αγιογράφους

της εποχής. Οι αριστουργηματικές τοιχογραφίες του θεωρούνται οι καλύτερες των Μετεώρων και κάνουν το μοναστήρι ένα πραγματικό κόσμημα, με την ευγένεια, ζωντάνια, πλαστικότητα, δροσερότητα

τους φωτεινούς τόνους και τη γενική υψηλή ποιότητα και τελειότητα, στο σχεδιασμό και στη χρωματική απόδοση των μορφών. Εδώ διαμορφώνονται οι κανόνες και οι αισθητικές αρχές της κρητικής σχολής στην τοιχογραφία.

Το μοναστήρι ήταν κλειστό από το 1909 χωρίς

μοναχούς. Το χρόνο αυτό το επισκέφθηκε ο Ν. Βέης για την καταγραφή των χειρογράφων της. Βρήκε 50 κώδικες που τους μετέφερε στη Μονή της Αγίας Τριάδας όπου βρίσκονται ακόμη και σήμερα.

Στη δεκαετία του 1960 η Μονή ανακαινίστηκε και αναστηλώθηκε με την επίβλεψη της 7ης Εφορείας Αρχαιοτήτων, έγινε συντήρηση των τοιχογραφιών, που απέκτησαν την παλιά τους λάμψη(50). (50)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση http://users.tri.sch.gr/elianos/meteora_in1.htm/]

5.4.24 Το Μοναστήρι του Αγίου στεφάνου

Το Μοναστήρι του Αγίου στεφάνου βρίσκεται κτισμένο στην κορυφή του βράχου που έχει έκταση 7.500 τ. μέτρα. Είναι πάνω από την Καλαμπάκα, στο νοτιοανατολικό άκρο των μετεωρίτικων

βράχων.Ο Πρώτος ασκητής που φιλοξένησε αυτός ο βράχος, όπως φαίνεται από μια επιγραφή που υπήρχε κοντά στην είσοδο της Μονής το έτος 1192 μΧ., ήταν ο Ιερεμίας, όπως βεβαιώνουν οι ιστορικοί ερευνητές. Ωστόσο πρώτος κτήτορας της

Μονής είναι ο Αρχιμανδρίτης Όσιος Αντώνιος γύρω στον 16^ο αιώνα, που η παράδοση τον έχει συνδέσει με την ιστορική Βυζαντινή οικογένεια των Καντακουζηνών. Δεύτερος κτήτορας ήταν ο Ιερομόναχος Όσιος Φιλόθεος από το χωριό Σθλάταινα ή Σκλάταινα (σημερινό χωριό Ρίζωμα, του Δήμου Παραληθαίων), στα μέσα του 16^{ου} αιώνα. Στα 1545 ο Όσιος Φιλόθεος ανακαίνισε ή ξαναέχτισε το μικρό ναό του Αγίου Στεφάνου.

Ο Ναός είναι ξυλόστεγη μονόκλιτη Βασιλική με εσωνάρθηκα που χωρίζεται από τον κυρίως Ναό με τρίβηλο άνοιγμα. Ο Ναός αγιογραφήθηκε στα 1545 επί Ηγουμένου Μητροφάνη. Ο Όσιος Φιλόθεος έκτισε κελιά για τους Μοναχούς, εφοδίασε το Μοναστήρι με εκκλησιαστικά σκεύη και χειρόγραφα και επέβαλε τον κοινοβιακό τρόπο ζωής στο Μοναστήρι. Στο Νάρθηκα αριστερά και δεξιά από την είσοδο εικονίζονται με θεϊκή γαλήνη οι Όσιοι Κτήτορες της Μονής,

Ιερομόναχοι Αντώνιος και Φιλόθεος με τιμητική φρουρά στο πλάι τους τον Γαβριήλ και Μιχαήλ. Υπάρχει η απεικόνιση των 24 οίκων των Χαιρετισμών της Θεοτόκου. Πάνω από την είσοδο υπάρχει μία επιγραφή που μας πληροφορεί για την τοιχογράφιση του Ναού χωρίς να μας δίνει χρονολογία.

Στο Ιερό υπάρχει η Πλατυτέρα των Ουρανών στην κόγχη ως προστάτιδα των

Χριστιανών και του κόσμου όλου, η

Θεία Μετάληψη, μορφές μεγάλων Ιεραρχών. Οι τοιχογραφίες είναι καλά καθαρισμένες και συντηρημένες σήμερα.

Ο δεύτερος Ναός είναι αφιερωμένος στον Άγιο Ιερομάρτυρα Χαράλαμπο και κτίσθηκε το 1798 επί Ηγουμενού

Αμβροσίου. Ο Ναός έχει αγιορείτικο αρχιτεκτονικό τύπο. Ο κύριος Ναός είναι τετρακίονιος σταυροειδής εγγεγραμμένος, με τις δύο κόγχες αριστερά και δεξιά προηγείται ο ευρύχωρος εσωνάρθηκας με 4 κίονες στο κέντρο που στηρίζουν τη στέγη του. Χαρακτηριστικοί είναι οι 3 ραδινοί και ψηλόλιγνοι τρούλλοι. Ο Καλαμπακιώτης Ηγούμενος Κωνσταντίνος στα 1857 ανήγειρε την Τράπεζα του Ναού και άλλα κτίσματα κοντά στο Ναό του Αγίου Στεφάνου. Σημαντική είναι και η προσφορά της Μονής στην παιδεία τους δύσκολους εκείνους καιρούς. Έκτισε την Κωνσταντίο Δημ. Σχολή Καλαμπάκας και έδωσε μεγάλα χρηματικά ποσά για την ανέγερση Σχολείων στα Τρίκαλα. Στη δεκαετία του 1970 λειτουργούσε στη Μονή του Αγίου Στεφάνου, Ορφανοτροφείο και Δημοτικό Σχολείο Θηλέων με δασκάλες μοναχές από τη Μονή. Το τέμπλο είναι ξυλόγλυπτο και

φιλοτεχνημένο το 1814 από Μετσοβίτες τεχνίτες. Περιλαμβάνει θέματα από το φυτικό και ζωικό βασίλειο, συνθέσεις που αναφέρονται στο Μυστικό Δείπνο, τον Άγιο Δημήτριο, τον Πρωτομάρτυρα Στέφανο, τον Άγιο Γεώργιο και έχει σπουδαία αξία. Στον Εξωνάρθηκα εξωτερικά, υπάρχουν 3 επιγραφές. Η πρώτη δεξιά αναφέρεται στην ανέγερση από τον Παΐσιο, επίσκοπο Σταγών . Η δεύτερη αναφέρεται σε μια προσευχή του επισκόπου Σταγών. Η τρίτη αναφέρεται στην ίδρυση του Ναού, και κάνει λόγο για τους πρωτεργάτες του έργου(51). (51)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση http://users.tri.sch.gr/elianos/meteora_in1.htm/]

..

Στο κέντρο του Ναού εικονίζεται ο δικέφαλος αετός, σκαλισμένος μέσα σε κύκλο, αιώνιο σύμβολο της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Η κάρα του Αγίου Χαραλάμπου φυλάσσεται στο μοναστήρι από το 1398, όταν τη δώρισε ο Ηγεμόνας της Βλαχίας Βλατισλάβος. Τα τελευταία χρόνια ο ναός αγιογραφείται από τον αγιογράφο Βλάσιο Τσοτσώνη, ακολουθώντας τα πρότυπα των άλλων Αγιομετεωρίτικων καθολικών και των παραδόσεων. Το 1888 η Μονή είχε 31 μοναχούς ενώ το 1960 είχε ερημώσει. Από το 1961 η Μονή μετατράπηκε σε γυναικείο μοναστήρι και σήμερα βρίσκεται σε ανθηρή κατάσταση. Οι μοναχές σε ιδιαίτερα αντίξοες συνθήκες, οργάνωσαν τη Μονή και τη βελτίωσαν οικοδομικά. Τηρούν το κοινοβιακό σύστημα και το διατεταγμένο Ορθόδοξο μοναχικό Τυπικό Πρέπει να επισημάνουμε πόσο σημαντική υπήρξε η προσφορά της Μονής του Αγίου Στεφάνου

στα γράμματα και στους αγώνες του Έθνους.

Από το 1971 άρχισε να λειτουργεί Δημοτικό Σχολείο-Οικοτροφείο Θηλέων με 18 μαθήτριες. Η προσφορά της

μονής με τη φροντίδα της δασκάλας μοναχής Θεογνώστης Αμπελακιώτη και της δασκάλας μοναχής Θεοστράτης, καθώς επίσης και των άλλων αδελφών μοναχών του γυναικείου μοναστηριού υπήρξε σημαντική. Οι μαθήτριες ήταν κατά το πλείστον ορφανές, παιδιά φτωχών και παιδιά πολύτεκνων οικογενειών. Εκεί βρήκαν στοργή και αγάπη και ό,τι άλλο τους στέρησαν οι αντιξοότητες της ζωής της εποχής εκείνης. Λειτουργήσε μέχρι το 1977 και φοίτησαν σε αυτό περίπου 40 μαθήτριες. Οι μοναχές πέρα από τα μοναχικά και πνευματικά καθήκοντά τους, θεώρησαν απαραίτητο να εργαστούν και για την κοινωνία. Προσέφεραν στα ορφανά του Νομού Τρικάλων στέγη, τροφή, μόρφωση, περίθαλψη, στοργή και αγάπη. Μας έρχεται έτσι στη σκέψη μας, "το κρυφό Σχολειό", στα δύσκολα χρόνια του γένους μας που κράτησαν στη ζωή το έθνος μας, την Ιστορία μας και τη θρησκεία μας. Η πρόσβαση στη Μονή είναι πιο εύκολη από ό,τι στα άλλα Μοναστήρια, χάρη σε μια γέφυρα 8 μέτρων που συνδέει το βράχο της Μονής με το λόφο Κουκούλα. Το 1991 έγινε αναπαλαίωση της Μονής και η αναδιοργάνωση του νέου Σκευοφυλακίου για τη διάσωση και ανάδειξη του μνημειακού και κειμηλιακού πλούτου.

Η μελέτη και η κατασκευή του νέου Σκευοφυλακίου έγινε υπό την επίβλεψη του αρχιτέκτονα Σωτηρίου

Τζήμα.

Ένας ανεκτίμητος θησαυρός υπάρχει στο νέο Σκευοφυλάκιο. Οι ιερές εικόνες συλλεγμένες από του Ναούς φυλάσσονται σήμερα στο Σκευοφυλάκιο της Μονής και έχουν θαυματουργική χάρη και μαρτυρούν τους αγώνες για την προάσπιση και την αποκατάστασή τους.

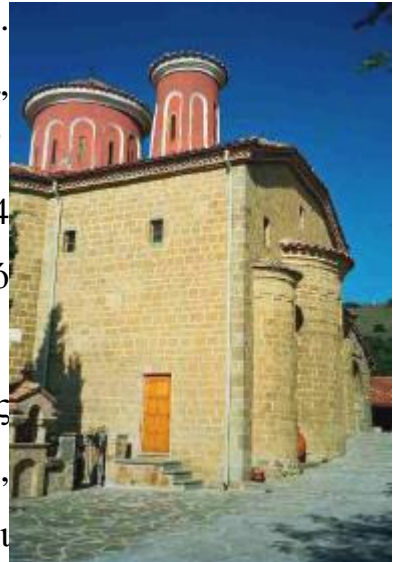

Τα σπουδαιότερα και αρχαιότερα παλαίτυπα είναι τα έργα του Αριστοτέλη, τυπωμένα το 1498. Εκεί φυλάσσονται τα λεξικά του Σουΐδα, το λεξικό του Βαρίνου Φαβορίνου από τον 14^ο αιώνα.

Η καταγραφή των παλαιτύπων έγινε από τις μοναχές. Καταγράφηκαν και συντηρήθηκαν συνολικά 852 παλαίτυπα και κατανεμήθηκαν σε κατηγορίες: Θεολογικά, φιλολογικά, λογοτεχνικά Ιστορικά, φιλοσοφικά, νομικά, και σε πολλές επί μέρους κατηγορίες. Στο Σκευοφυλάκιο υπάρχουν ιερατικά άμφια, επιτραχήλια, επιγονάτια και ένας χρυσοκέντητος Επιτάφιος του έτους 1857. Υπάρχουν λειτουργικά σκεύη, Άγια Ποτήρια, Άγια Αρτοφόρια, Άγιες Λόγγες και Λαβίδες, Ζέοντα και βοηθητικά σκεύη της Θείας Λειτουργίας. Ζώνες και πόρπες ιερατικές και κάποιες λαϊκής τέχνης.

Χειρόγραφοι κώδικες, Ευαγγέλια, Σταυροί, Επισκοπικός Θρόνος 17^{ου} αιώνα, Αναλόγιο 17^{ου} αιώνα, Σεντούκια 17^{ου} αιώνα. Υπάρχουν ακόμη 154 χειρόγραφοι κώδικες ανάμεσά τους 4 περγαμηνές από τον 11^ο έως 19^ο αιώνα.

Με προσωπικό μόχθο και μεράκι οι αδελφές της Μονής φρόντισαν και φροντίζουν για τη διάσωση, συντήρηση και αποκατάσταση των αντικειμένων και

κειμηλίων που υπάρχουν στο Μοναστήρι. Ιδιαίτερο ζήλο και επιμέλεια επιδεικνύουν στην καλλιέργεια της Βυζαντινής μουσικής και παράδοσης που ακούγεται στις ακολουθίες της Μονής και στις γιορτές των Αγίων. Λειτουργούν: εργαστήριο αγιογραφίας, καλλιγραφίας, διακοσμητικής, χειρογράφων, χρυσοκεντητικής, ραπτικής, παρασκευής θυμιάματος, κεριού και διάφορων εργόχειρων(52). (52)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση http://users.tri.sch.gr/elianos/meteora_in1.htm/]

5.4.25 Η Μονή της Μεταμορφώσεως

Στο δυτικό άκρο του πέτρινου δάσους βρίσκεται η αρχή του οργανωμένου μετεωρίτικου μοναχισμού. Η Μονή της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος επικράτησε να λέγεται "Μεγάλο Μετέωρο", όχι μόνο λόγω της εκτάσεως των 50 στρεμμάτων και του μεγέθους των κτισμάτων αλλά και λόγω της πνευματικής του ακτινοβολίας και των πρωτείων που απολάμβανε στα μέσα του 16ου αιώνα. Η Μονή είναι σκαρφαλωμένη πάνω στον ψηλό και επιβλητικό βράχο με υψόμετρο 613μ. από τη θάλασσα και 416 από την κοίτη του Πηνειού ποταμού

Ο Αγιορείτης μοναχός Αθανάσιος ασκήτεψε αρχικά επί δέκα χρόνια πάνω σε ένα βράχο τον "Στύλο των Σταγών". Ήταν ο πρώτος που ανέβηκε στον Πλατύ λίθο, μαζί με συνοδεία δεκατεσσάρων μοναχών.

Σκάλισαν τρύπες στον απόκρημνο βράχο, έμπηξαν δοκάρια, έκαναν σκαλωσιές και κατάφεραν να φτάσουν εκεί που ως τότε μόνο τα πουλιά μπορούσαν να ανέβουν, στην κορυφή του βράχου. Εκεί ο Αθανάσιος ο Μετεωρίτης, ανάμεσα στη γη και τον ουρανό, στην κόψη ενός κατακόρυφου γκρεμού έκτισε τη μονή περί το 1340 μΧ και οργάνωσε την πρώτη συστηματική μοναστική κοινότητα και οικοδόμησε το ναό της Θεομήτορος.

Αργότερα έκτισε άλλο ναό προς τιμή του μεταμορφωθέντος Σωτήρος Ιησού Χριστού, που απετέλεσε το καθολικό της Μονής και πήρε και μέχρι σήμερα την ονομασία της "Μεταμορφώσεως". Ο Αθανάσιος δεν ήταν μόνος σε αυτό το εγχείρημα. Μαζί του ήταν και ο πατήρ Ιωάσαφ, δεύτερος κτήτορας της Μονής που δεν ήταν άλλος από το ελληνο-σερβο βασιλιά Ιωάννη Ούρας Άγγελο

Κομνηνό Δούκα Παλαιολόγο που στήριξε οικονομικά το Μοναστήρι. Στα παλιά χρόνια η πρόσβαση στη Μονή γινόταν με ανεμόσκαλες και από τον Πύργο (στα 1520), όπου δέσποζε ο εξώστης με το Δίχτυ, που το χρησιμοποιούν ακόμη και

σήμερα για να μεταφέρουν πράγματα και πότε πότε γέροντες προσκυνητές. Μέχρι το 1923 η ανάβαση γινόταν με τις ανεμόσκαλες και το δίχτυ. Σήμερα η ανάβαση γίνεται με σκάλα που αριθμεί 146 απότομα και ακανόνιστα σκαλιά που σε οδηγούν στην είσοδο της Μονής. Το πρώτο μικρό κτίσμα που συναντάμε μέσα στο βράχο, αριστερά της σκάλας είναι το ασκητήριο του Ιδρυτή της Μονής. Μπαίνοντας στην κύρια είσοδο δεξιά θα δούμε το παλιό βαρούλκο.

Η θέα στη βάση του βράχου σου κόβει την ανάσα. Ανεβαίνοντας τα σκαλιά, βλέπουμε το σκευοφυλάκιο, τα παλιά μαγειρία και το κελάρι.

Φτάνοντας πάνω βλέπουμε το λαμπρό κτίσμα της Μονής, το επιβλητικό Καθολικό, με μήκος 32 μ και πλάτος 24 μ. Ο Ναός, σταυροειδής εγγεγραμμένος με δωδεκάπλευρο τρούλο και πλάγιες κόγχες που ακολουθεί τον αρχιτεκτονικό αθωνικό τύπο, κτίστηκε στα 1544-45 μΧ. Το Καθολικό χωρίζεται σε εξωνάρθηκα, νάρθηκα, κυρίως Ναό και Ιερό Βήμα. Ο Κύριος Ναός αγιογραφήθηκε στα 1552 επί ηγουμένου Συμεών και αποτελεί ένα από τα λαμπρότερα τοιχογραφικά σύνολα της μεταβυζαντινής ζωγραφικής.

Το Ιερό βήμα που αποτελούσε το πρώτο καθολικό της Μονής, κτίστηκε πριν από το 1380 μΧ. από τον ιδρυτή της Μονής Άγιο Αθανάσιο που πέθανε το έτος 1380 και τον διαδέχτηκε ο όσιος Ιωάσαφ. Η εκκλησία μας τους γιορτάζει

και τους δύο στις 20 Απριλίου.

Ο Όσιος Ιωάσαφ συμπλήρωσε και τοιχογράφησε στα 1484 μΧ το Καθολικό της Μονής Ο Κύριος Ναός είναι φωτεινός και γεμάτος από αγιογραφίες. Το τέμπλο είναι ξυλόγλυπτο και επιχρυσωμένο. Κατασκευάστηκε στα 1617 μΧ και περιλαμβάνει παραστάσεις από το φυτικό και ζωικό βασίλειο. Οι εικόνες του τέμπλου ανήκουν σε διάφορες εποχές και είναι σημαντικές για την τέχνη και την παλαιότητά τους. Σπουδαίο έργο ξυλογλυτικής είναι ο Δεσποτικός Θρόνος που έγινε στα 1617 μΧ. Είναι ξύλινος και έχει παραστάσεις από το φυτικό βασίλειο. Τα δύο αναλόγια είναι ξύλινα με διάφορα σχέδια από μάρμαρο και ελεφαντοστόύν. Το παλιό ξύλινο προσκυνητάρι του κυρίως ναού έχει διάφορες παραστάσεις από άνθη και κατασκευάστηκε επί ηγουμένου Παρθενίου Ορφίδου. Στο Μεγάλο Μετέωρο υπάρχουν 3 μικρότεροι ναοί:

Α) Του Ιωάννη Προδρόμου.

Β) Των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης. Κτίστηκε στα 1789 και είναι μονόκλιτη Βασιλική με πολυγωνικό τρούλο.

Γ) Του Αγίου Αθανασίου.

Η μεγάλη Τράπεζα μήκους 32 μ,

χώρος φαγητού των μοναχών, έχει μετατραπεί σήμερα σε Μουσείο με αξιόλογα εκθέματα.

Στη Βιβλιοθήκη της Μονής σώζονται ανεκτίμητοι θησαυροί, Χειρόγραφοι κώδικες, έγγραφα βυζαντινά και μεταβυζαντινά. Χειρόγραφα πνευματικής παραγωγής του 9ου - 19 αιώνα. Λειτουργικά βιβλία, πατερικά κείμενα, υμνογραφικά, αναλογικά, σπάνια έντυπα και παλαίτυπα ο συνολικός αριθμός των οποίων είναι 450 τόμοι του 15ου - 19ου αιώνα. Συλλογή μουσικών και νομικών χειρογράφων και κείμενα αρχαίων συγγραφέων (Όμηρος, Σοφοκλής,

Δημοσθένης, Ησίοδος, Αριστοτέλης, Αλεξανδρινοί συγγραφείς). Είναι μία από τις πλουσιότερες μοναστικές βιβλιοθήκες. Λειτουργούσε επίσης και βιβλιογραφικό εργαστήριο κατά τον 16ο - 17 αιώνα.

Πλούσια είναι και η συλλογή χρυσοκέντητων υφασμάτων που φυλάσσεται στο μουσείο, Αγία τράπεζα, χρυσοκέντητη ποδιά, σταυροί, χρυσοκέντητα επιτραχήλια, χρυσοκέντητοι Επιτάφιοι.

Πρέπει να σταθούμε στις κάρες των Οσίων Κτητόρων που φυλάσσονται μέσα σε αργυρές και διακοσμημένες λειψανοθήκες.

Πριν φύγουμε, αξίζει η περιήγησή μας στις αυλές του μοναστηριού όπου μπορεί να θαυμάσει κάποιος την υπέροχη θέα προς τον Πηνειό ποταμό και το όρος Κόζιακα.

Οι μοναχοί ακολουθούν αυστηρά τους κανονισμούς και μαζεύονται στην εκκλησία 4 φορές την ημέρα, εκκλησιάζονται 6 περίπου ώρες ημερησίως.

Η άσκηση του άνωθεν του μοναχικού βίου πιστού στις επιταγές των Αγίων Πατέρων και της Ορθοδόξου Εκκλησίας μας αποτελεί το κύριο μέλημα των μοναχών. Υπάρχει συγχρόνως η κοινωνική δραστηριότητα και η πνευματική στήριξη των προσκυνητών, την οποία αντλούν από τη θαυματουργική χάρη των Αγίων μας. Μεγάλη είναι η προσφορά της Μονής στο Έθνος, την παιδεία μας και τον πολιτισμό. Εδώ και εξακόσια δεκατέσσερα χρόνια αποτελεί ζωντανή μοναστική κοινότητα, προπύργιο αληθινού του χριστιανισμού και των παραδόσεων του

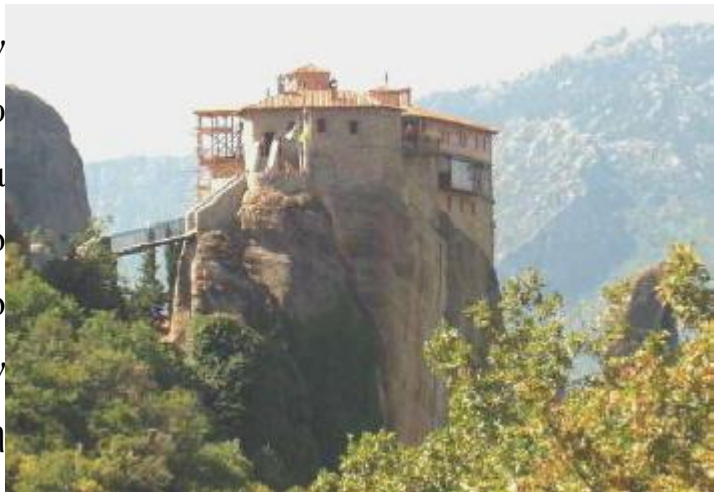
Ελληνισμού.

Οι Μοναχοί αφιερωμένοι στο Χριστό, κουβαλώντας στις καρδιές τους την προσευχή και στις πλάτες τους τα δομικά υλικά ανακαινίζουν, αναστηλώνουν και συντηρούν τη Μονή αναδεικνύοντας τη μυσταγωγική ομορφιά της, έτσι που χρόνο με το χρόνο, προσκυνητές και περιηγητές να μένουν άναυδοι από το τεράστιο έργο που γίνεται(53). (53)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση http://users.tri.sch.gr/elianos/meteora_in1.htm/]

5.4.26 Μονή Ρουσάνου

Νοτιοανατολικά του Μεγάλου Μετεώρου και ανάμεσα στις Μονές Βαρλαάμ και Αγία Τριάδα βρίσκεται η Μονή Ρουσάνου. Ανεβαίνοντας από το χωριό Καστράκι συναντάμε αριστερά

μας το πρώτο Μοναστήρι, την Ιερά Μονή Αγίου Νικολάου Αναπαυσά. Μπροστά μας και πάνω σε εντυπωσιακό κατακόρυφο και απότομο βράχο του πέτρινου δάσους των Μετεώρων βρίσκεται, η Μονή Ρουσάνου.

Το κτιριακό της συγκρότημα καλύπτει ολόκληρη την κορυφή του βράχου, Διαβαίνοντας ο επισκέπτης προσκυνητής, απολαμβάνει από εκεί ψηλά όλη τη μεγαλοπρέπεια και μαγεία του ανεπανάληπτου Μετεωρίτικου τοπίου.

Στο βάθος φαίνεται ο Κόζιακας, ο ποταμός Πηνειός καθώς και το χωριό Διάβα. Η ανάβαση στο Μοναστήρι μέχρι το 1897 γινόταν με ανεμόσκαλες. Αργότερα δύο ξύλινες γέφυρες εξυπηρετούσαν τους Μοναχούς και τους επισκέπτες. Σήμερα η ανάβαση γίνεται με σκαλοπάτια από τσιμέντο και δύο

μικρές γέφυρες που κατασκευάστηκαν το 1930 με δωρεά της Καστρακινής Δάφνης Μπούκα. Για την ονομασία της Μονής, δεν υπάρχουν εξακριβωμένα στοιχεία. Πιθανότατα η επωνυμία να οφείλεται στον πρώτο κτήτορα του αρχικού Ναού (14^{ος} -15^{ος} αιώνας). Η Μονή κατοικήθηκε το 1388 μΧ. από τους Ιερομόναχους Νικόδημο και Βενέδικτο. Ιστορικές πηγές μέχρι σήμερα δεν έχουν εξακριβωθεί.

Η Μονή άρχισε να λειτουργεί ως κοινόβιο με κτήτορες τους αδελφούς ιερομόναχους από τα Γιάννενα Μάξιμο και Ιωσάφαθ. Η Μονή κτίστηκε πάνω σε χαλάσματα παλαιότερων εγκαταστάσεων στα μέσα του ΙΔ' - ΙΕ' αιώνα. Λειτουργήσε με την ευλογία του Μητροπολίτη Λαρίσης Βησσαρίωνα Β' και την συγκατάθεση του Ηγουμένου της Μονής του Μεγάλου Μετεώρου. Έκτισαν το Ναό της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος και του έδωσαν τη μορφή που έχει σήμερα. Για τους Μοναχούς έκτισαν κελιά και βοηθητικούς χώρους στους ορόφους. Η Μονή αποτελείται από ένα τριώροφο συγκρότημα. Στο ισόγειο βρίσκονται τα κελιά με τα δωμάτια υποδοχής, το Αρχονταρίκι και άλλοι βοηθητικοί χώροι βρίσκονται στους άλλους ορόφους.

Το Καθολικό της Μονής είναι εκκλησία δικίονη σταυροειδής με ψηλό τρούλο, με θολοσκέπαστο Νάρθηκα και επίπεδο ξυλόγλυπτο Τέμπλο.

Ο Ναός έχει εξαιρετικές τοιχογραφίες με τεχνοτροπία που

ανήκει στην Κρητική Σχολή και προέρχονται από τον ιστορικό και δογματικό χώρο της εκκλησίας μας.

Η επιγραφή πάνω από την είσοδο του κυρίως Ναού μας πληροφορεί ότι οι τοιχογραφίες έγιναν το 1560 μΧ. με συνδρομή του Ηγουμενού Αρσενίου και διατηρούνται σε πολύ καλή κατάσταση αν και έχουν περάσει πολλά χρόνια.

Στη δεκαετία του 1980 έγινε ριζική ανακαίνιση και αναστήλωση της μονής με την επίβλεψη της 7^{ης} Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων. Σήμερα λειτουργεί ως γυναικείο μοναστήρι.

Ο Ναός είναι αφιερωμένος στη Μεταμόρφωση του Σωτήρος και μαζί του τιμάται με ευλάβεια και η μνήμη της Αγίας Βαρβάρας στις 4 Δεκεμβρίου.

Στις δύσκολες στιγμές του έθνους και στα χρόνια της τουρκοκρατίας πολλοί Τρικαλινοί και Καλαμπακιώτες κατέφυγαν στη Μονή για να σωθούν.

Η σημερινή αδελφότητα της Μονής τηρεί κοινοβιακό σύστημα και το διατεταγμένο Ορθόδοξο Μοναχικό Τυπικό υπό τη συνεπή καθοδήγηση των πνευματικών της υπευθύνων.

Η άσκηση του μοναχικού βίου, πιστού στις επιταγές των αγίων πατέρων και της Ορθοδόξου Εκκλησίας μας αποτελεί το πρωταρχικό μέλημα της αδελφότητας.

Υπάρχει κοινωνική δραστηριότητα και πνευματική στήριξη των επισκεπτών από τις

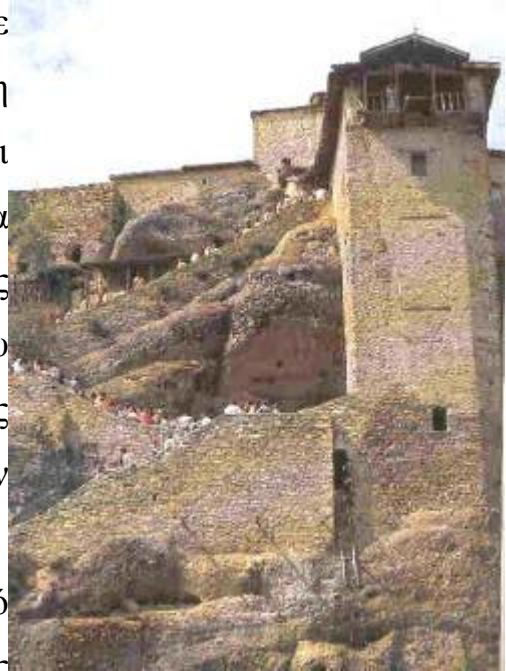
Μοναχές που αντλούν τη θαυματουργική χάρη του Αγίου. (54). (54)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση http://users.tri.sch.gr/elianos/meteora_in1.htm/]

5.4.27 Μονή της Αγίας Τριάδας

Πάνω σ' ένα πανύψηλο βράχο με ιδιόμορφο σχήμα και με έκταση 5-6 στρεμμάτων, που βρίσκεται βορειοδυτικά της Μονής Αγίου Στεφάνου, είναι κτισμένη η Μονή της "Αγίας Τριάδας". Είναι το πιο δυσπρόσιτο από τα Μοναστήρια των Μετεώρων.

Η ανάβαση στη Μονή παλιότερα γινόταν με ανεμόσκαλες και με το δίχτυ. Σήμερα η πρόσβαση γίνεται με δύσκολη πεζοπορία και αφού ανέβουμε 140 σκαλιά σκαμμένα μέσα στην πέτρα που έγιναν στα 1925 και μας οδηγούν με ασφάλεια στην κορυφή του βράχου. Το 1970 κατασκευάστηκε και ένας εναέριος μεταφορέας πραγμάτων και υλικών για τις ανάγκες και τη συντήρηση της Μονής.

Ο επισκέπτης προσκυνητής αντικρίζει από ψηλά τη μαγευτική θέα, την κοιλάδα της

Καλαμπάκας με τον Πηνειό Ποταμό, τον Κόζιακα και τα όρη Χάσια. Η Μονή

της Αγίας Τριάδας θεωρείται από τους ειδικούς το τρίτο αρχαιότερο μοναστήρι των Μετεώρων. Οι πρώτοι ερημίτες πρέπει να έκτισαν εδώ τα ασκηταριά τους στις αρχές του 14ου αιώνα. Η Μονή κτίστηκε το 1438 μΧ. από κάποιο μοναχό Δομέτιο αλλά δεν επιβεβαιώνεται. Για να χτιστεί το μοναστήρι και να ανεβάσουν τα υλικά χρειάστηκαν 70 χρόνια.

Από επιγραφή και άλλες μαρτυρίες γίνεται γνωστό ότι ο κύριος Ναός (καθολικό) κτίστηκε

το 1475-76 μΧ σύμφωνα άλλωστε και με τη χρονολογία που είναι χαραγμένη και εντοιχισμένη στο νότιο εξωτερικό τοίχο.

Το μοναστήρι έχει δύο Ναούς. Τον κυρίως ναό που το λέμε και καθολικό και το μικρό Ναό του Ιωάννου του Προδρόμου. Ο κυρίως Ναός είναι δικίονος σταυροειδής με κεντρικό τρούλο στη στέγη. Η τοιχογράφηση έγινε το 1741 επί μητροπολίτη Σταγών Θεοφάνη και ο ηγούμενος της Μονής ήταν ο Παρθένιος, οι ζωγράφοι ήταν ο Αντώνιος Ιερέας και ο αδελφός του Νικόλαος. Στο τέμπλο υπάρχουν πολλές παλιές εικόνες. Ενδιαφέρως παρουσιάζουν οι εικόνες της Παναγιάς που έγινε το 1718 μΧ και η εικόνα του Χριστού που έγινε το 1662 μΧ. Στον εσωνάρθηκα υπάρχουν τοιχογραφίες που έγιναν το 1692 επί μητροπολίτη Σταγών Αρσενίου και ηγουμένου της Μονής Ιωνά. Δίπλα στο Ιερό υπάρχει ένα μικρό σκευοφυλάκιο που έγινε το 1684. Υπάρχουν ακόμη η τράπεζα, αίθουσα υποδοχής, κελιά και δεξαμενές ακόμη θα δούμε και μια μικρή λαογραφική συλλογή. Ο μικρός Ναός του

Ιωάννου του Προδρόμου είναι κυκλικός με θόλο, λαξευμένος στο βράχο με πολλές τοιχογραφίες. Ο Ναός κτίστηκε και αγιογραφήθηκε στα 1682 από τους μοναχούς Δαμασκηνό, Ιωνά και Παρθένιο.

Το 1909 σε μια κρύπτη ο Βυζαντινολόγος Ν. Βέης ανακάλυψε 47 σπάνια χειρόγραφα, που μαζί με τα χειρόγραφα των Μονών Ρουσάνου και Αναπαυσά φυλάσσονται στο σκευοφυλάκιο της Μονής Αγίου Στεφάνου

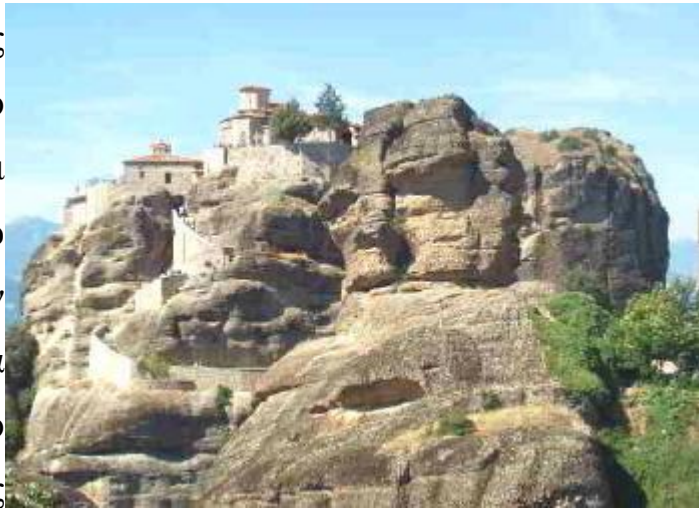
από το 1953. Δυστυχώς το πλούσιο σκευοφυλάκιο της Μονής έχει λεηλατηθεί και η βιβλιοθήκη της Μονής πυρπολήθηκε στα χρόνια της κατοχής από τους Γερμανούς και Ιταλούς. Από το 1942 μέχρι το 1961 το μοναστήρι έμεινε έρημο με αποτέλεσμα να χαθούν πολλά από τα κειμήλια τις εικόνες και τα χειρόγραφα

του. Οι 26 εικόνες που σώθηκαν μεταφέρθηκαν στη Μονή Βαρλαάμ. Το 1972 το μοναστήρι ανακαινίστηκε. Η ανδρική Μονή της Αγίας Τριάδας ανήκει στη μητρόπολη Σταγών και Μετεώρων με έδρα την Καλαμπάκα. (55). (55)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση http://users.tri.sch.gr/elianos/meteora_in1.htm/]

5.4.28 Μονή Βαρλαάμ

Επιβλητικός είναι ο βράχος που βρίσκεται απέναντι από τη Μονή Μεγάλου Μετεώρου. Στον πανύψηλο αυτό

βράχο του πέτρινου δάσους βρίσκεται η Μονή Βαρλαάμ που έχει ύψος 373 μ. Οι πρώτοι ασκητές για να ανέβουν πάνω στο βράχο χρησιμοποίησαν σκαλωσιές, πάνω σε δοκάρια που τα βάζανε σε τρύπες που είχε ο βράχος. Ο πρώτος

κτήτορας της Μονής ήταν ο μοναχός Βαρλαάμ ο οποίος στα 1350 μΧ έκτισε πάνω μερικά κελιά και ένα ναό στο όνομα των Τριών Ιεραρχών. Σύντομα η μονή ερήμωσε, αλλά αναβίωσε από τους Γιαννιώτες αδελφούς Μοναχούς Θεοφάνη και Νεκτάριο στα 1518 μΧ. Αυτοί, ξανάχτισαν πάνω στα ερείπια των

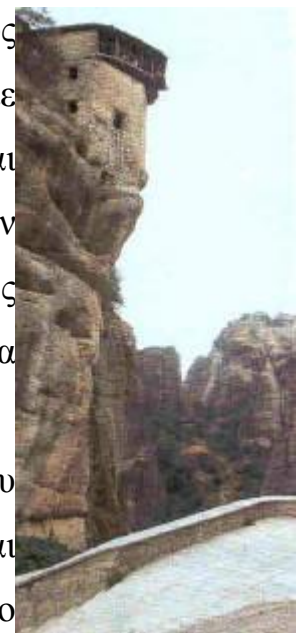
παλιών κτισμάτων το Ναό των Αγίων Πάντων και το Ναό του Ιωάννου του Προδρόμου που είναι δυο από τις ωραιότερες εκκλησίες των Μετεώρων. Η πρόσβαση στη Μονή γινόταν με σκαλωσιές που αργότερα αντικαταστάθηκαν με μεγάλες ανεμόσκαλες και με το δίκτυ που το χρησιμοποιούν και σήμερα για

τη μεταφορά τροφίμων και υλικών για τη συντήρηση της Μονής. Το 1923 οι μοναχοί σκάλισαν στο βράχο 195 σκαλιά που μας οδηγούν σήμερα με ασφάλεια στην κορυφή του βράχου. Ο κεντρικός ναός είναι ένα μεγαλόπρεπο κτίσμα που ονομάζεται καθολικό, είναι αγιορείτικου τύπου και εκεί τιμάται η μνήμη των Αγίων Πάντων. Κτίστηκε στα 1541-1542 μΧ, όπως μας μαρτυρούν οι επιγραφές.

Ο Ναός αποτελείται από το Νάρθηκα, τον κυρίως Ναό και το Ιερό Βήμα. Ο Ναός όπως αναφέρει το κτητορικό, κτίστηκε σε 20 ημέρες. Έως ότου τα υλικά να συγκεντρωθούν και να ανέβουν πάνω στο βράχο, χρειάστηκαν περίπου 22 χρόνια. Σύμφωνα με το κείμενο ο ίδιος ο Θεοφάνης ήταν καταπονημένος και κατάκοιτος από βαριά δεκάμηνη ασθένεια στο κρεβάτι του πόνου. Μόλις πληροφορήθηκε πως τελείωσαν οι εργασίες, συγκέντρωσε όλες του τις δυνάμεις και πήγε με λαχτάρα στο Ναό που μόλις είχε τελειώσει, ευλόγησε όλους τους παρευρισκόμενους, ύψωσε τα χέρια του, δόξασε και ευχαρίστησε το Θεό και τους Αγίους Πάντες. Γύρισε στο κελί του και πέθανε στις 17 Μαΐου 1544.

Στο Ιερό Βήμα εντυπωσιάζει η παράσταση της Πλατυτέρας των Ουρανών με τη λάμψη του χρυσού και των άλλων χρωμάτων και με τη γλυκότητα στην έκφραση του προσώπου της. Ο Ηγουμενικός Θρόνος και τα δύο αναλόγια που είναι στολισμένα με ψηφίδες και έχουν επάνω διάφορα σχέδια από μάρμαρο και ελεφαντοστόν, κατασκευάστηκαν επί επισκόπου Σταγών Παϊσίου (1784-1808μΧ) και ηγουμένου της Μονής Ανατολίου, όπως φαίνεται από επιγραφή που υπάρχει στο ένα αναλόγιο.

Οι εντυπωσιακές τοιχογραφίες του κυρίως Ναού του Καθολικού θεωρούνται από τις καλύτερες των Μετεώρων και έχουν γίνει στα μέσα του 15 ου αιώνα από τον σπουδαίο ζωγράφο, Φράγκο Κατελάνο. Το Τέμπλο του κυρίως Ναού είναι ξυλόγλυπτο

και επιχρυσωμένο με παραστάσεις από το φυσικό και ζωικό βασίλειο. Η τοιχογράφηση του Νάρθηκα έγινε στα 1566 μΧ από το Ιερέα Γεώργιο και τον αδελφό του Φράγκο, σύμφωνα με τις επιγραφές. Υπάρχουν ακόμη οι τάφοι των κτητόρων Νεκταρίου και Θεοφάνη. Στη Μονή θα δούμε ακόμη την Τράπεζα (σήμερα Μουσείο), το Νοσοκομείο, το μαγειρείο και το γηροκομείο. Στις αρχές του 17 αιώνα λειτουργούσε οργανωμένο βιβλιογραφικό εργαστήριο, όπου εργάζονταν ειδικευμένοι καλλιγράφοι και γραφείς. Ακόμη λειτουργούσε και εργαστήριο χτυσοκεντητικής. Ένα άλλο κτίσμα που υπάρχει στη Μονή είναι το σκευοφυλάκιο-Μουσείο που έχει επισκευαστεί τα τελευταία χρόνια. Υπάρχουν 290 αξιόλογα χειρόγραφα, εκκλησιαστικά κειμήλια, μεταβυζαντινές φορητές εικόνες, χρυσοκέντητα άμφια και εντυπωσιακός είναι ο χρυσοκέντητος Επιτάφιος, σε πράσινο βελούδο, έργο του 1609. Αρκετά και σπάνια είναι και τα παλαίτυπα της Μονής. Το παρεκκλήσι των Τριών Ιεραρχών βρίσκεται στο βορειοδυτικό άκρο του βράχου. Κτίστηκε στο 1627 και τοιχογραφήθηκε το 1637 από τον καλαμπακιώτη Ιερέα Ιωάννη. Ο Ναός είναι αγιογραφημένος μεταξύ άλλων, με 24 σκηνές του Ακάθιστου Ύμνου, καθώς και με δύο εξαιρετικές, πολυπρόσωπες συνθέσεις: την κοίμηση του Εφραίμ του Σύρου και την Κοίμηση του Ιωάννη του Χρυσοστόμου.

Σήμερα τα Μετέωρα έχουν χαρακτηριστεί από τον ΟΗΕ Μνημείο Πολιτιστικής Κληρονομιάς. (56). (56)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση http://users.tri.sch.gr/elianos/meteora_in1.htm/]

5.4.29 Η Εκατονταπυλιανή της Πάρου

Στο σύμπλεγμα των Κυκλάδων στο Αιγαίο Πέλαγος βρίσκεται η Πάρος όπου στη πρωτεύουσα του νησιού είναι το σημαντικότερο θρησκευτικό μνημείο του νησιού βρίσκεται μικρή απόσταση απ'το λιμάνι και είναι από τα σπουδαιότερα παλαιοχριστιανικά μνημεία της Ελλάδας. Ιδρύθηκε στις αρχές του 4ου αιώνα μ.Χ. Σύμφωνα με την παράδοση, κατά τη διάρκεια του

ταξιδιού της Αγίας Ελένης προς τους Άγιους τόπους, το καράβι της έπεσε σε θαλασσοταραχή και σταμάτησε στην Πάρο. Εκεί, η Ελένη προσευχήθηκε σ' ένα μικρό ξωκλήσι και έταξε στη Παναγία να κτίσει σ' αυτό το σημείο μια μεγάλη εκκλησία μόλις εκπληρώσει το σκοπό του ταξιδιού της (να βρει δηλαδή το Τίμιο Σταυρό). Όσο αφορά την εκπλήρωση του τάματος υπάρχουν δύο

εκδοχές. Η μία αναφέρει ότι η ίδια η Ελένη έκτισε την εκκλησία, ενώ η δεύτερη και επικρατέστερη θέλει το γιο της Κωνσταντίνο, τον πρώτο αυτοκράτορα του Βυζαντίου, να ιδρύει την Εκατονταπυλιανή μετά το θάνατο της μητέρας του, ως εκπλήρωση του ιερού της χρέους. Ο ναός είναι αφιερωμένος στη Κοίμηση της Θεοτόκου. Το αρχικό οικοδόμημα ήταν μια τρίκλιτη βασιλική εκκλησία. Αργότερα, ο αυτοκράτορας

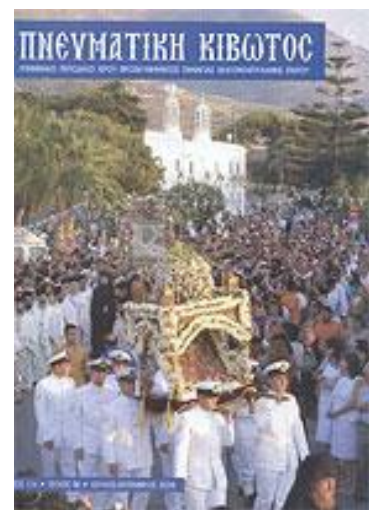
Ιουστινιανός (527-565), άλλαξε τη μορφή της και από τότε παραμένει ως έχει. Η ονομασία Εκατονταπυλιανή με την οποία είναι γνωστή η εκκλησία εμφανίστηκε για πρώτη φορά το 1586 σε έγγραφο του τότε Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως, Θεολήπτου Β'. Οι κάτοικοι του νησιού συνέδεαν την Εκατονταπυλιανή με την Αγία Σοφία της Κωνσταντινούπολης, επειδή ήταν τόσο μεγαλοπρεπής ναός, όσο εκείνος της Αγίας Σοφίας με τις 100 πύλες.

Βέβαια υπάρχει κι ένα τοπικός θρύλος που λέει ότι η εκκλησία έχει 100 πόρτες. Η ονομασία Καταπολιανή, που επίσης χρησιμοποιούν πολύ οι ντόπιοι, έχει να κάνει με τη τοποθεσία που είναι κτισμένη, προς τη μεριά της πόλης. Ο όρος

αυτός υπάρχει και σε έγγραφο του δούκα του Αρχιελάγους Ιωάννη, που χρονολογείται από τα μέσα του 16ου αιώνα.

Ο ιδιαίτερα εντυπωσιακός και επιβλητικός ναός, που είναι αφιερωμένος στην Κοίμηση της Θεοτόκου, αποτελείται από ένα συγκρότημα οικοδομημάτων. Συγκεκριμένα, εκτός από τον κυρίως ναό, περιλαμβάνει πέντε παρεκκλήσια (του Αγίου Νικολάου, των Αγίων Αναργύρων, του Αγίου Φιλίππου, της Αγίας Θεοδοσίας, του Αγίου Δημητρίου και της Οσίας Θεοκτίστης), τον περίβολο με τα κελιά, την αυλή και το Βαπτιστήριο, το οποίο είναι το αρχαιότερο και το καλύτερα διατηρημένο σε όλη την ορθόδοξη ανατολή. Έχει μαρμάρινη σταυρική κολυμπήθρα κι εκεί βαπτίζονταν οι χριστιανοί σε μεγάλη ηλικία, πριν καθιερωθεί ο νηπιοβαπτισμός. Η εικόνα της Παναγίας που κρατά στα χέρια της το Θείο Βρέφος, βρίσκεται μέσα στον κυρίως ναό. Είναι επαργυρωμένη, επιχρυσωμένη και διακοσμημένη με πολύτιμους λίθους και μαργαριτάρια. Τα πρόσωπα του Χριστού και της Παναγίας, είναι ζωγραφισμένα. Γύρω από την εικόνα υπάρχει διακόσμηση με 33 εικονίδια, που και αυτά είναι επάργυρα. Στις τέσσερις γωνίες υπάρχουν οι εικόνες που αναπαριστούν τους Ευαγγελιστές Ματθαίο, Ιωάννη, Μάρκο και Λουκά. Στο κάτω μέρος υπάρχει μικρή εικόνα της Ζωοδόχου Πηγής, η οποία είναι αφιέρωση του ηγεμόνα της Μολδοβλαχίας Νικολάου Μαυρογένη και της οικογένειάς του και φέρει τη χρονολογία 1788.

Στο ναό λειτουργεί και Βυζαντινό Μουσείο. Εκεί θα δείτε σπάνια εκκλησιαστικά κειμήλια και αξιόλογες βυζαντινές εικόνες. Ανάμεσά τους ξεχωρίζουν οι εικόνες του Αγίου Γεωργίου, που χρονολογείται από τον 15ο αιώνα και του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου, που χρονολογείται από τον 16ο αιώνα. Επίσης, μία ασημένια πόρπη και ένα αργυρό ποτήρι κοινωνίας της Βυζαντινής περιόδου, ανήκουν στα εκθέματα που τραβούν τη προσοχή του επισκέπτη. Το Βυζαντινό Μουσείο, που σήμερα είναι ανοιχτό στους επισκέπτες

και στεγάζει ένα τμήμα των κειμηλίων της Εκατονταφυλιανής, έχει βέβαια τη δική του μικρή ιστορία. Η συγκρότηση της συλλογής εικόνων και κειμηλίων στην Εκατονταφυλιανή άρχισε αρκετά νωρίς, στις αρχές του αιώνα μας, με πρωτοβουλία του αρχιμανδρίτη και εφημερίου της Εκατονταφυλιανής Γεωργίου Φιλ. Σκαραμαγκά (1867 - 1944). Περιελάμβανε αρχικά έργα που βρίσκονταν από αιώνες στον ίδιο το ναό και άλλα που συνελέγησαν ως επί το πλείστον από εκκλησίες της Παροικίας. Έκτοτε η συλλογή εμπλουτιζόταν συνεχώς είτε από δωρεές είτε με την περισυλλογή και άλλων εικόνων. Η πρώτη αυτή συλλογή στεγάστηκε αρχικά στα ισόγεια κελλιά της βόρειας πτέρυγας της Εκατονταφυλιανής, γνωστή ως "Βυζαντινό Μουσείο Πάρου", που οργάνωσε γύρω στο 1931 η παριανή αρχαιολόγος Ειρήνη Βαρούχα Χριστοδουλοπούλου (1896 - 1979). Με το θάνατο όμως του πατρός Γεωργίου Σκαραμαγκά, ο οποίος από το 1936 είχε διοριστεί έκτακτος επιμελητής αρχαιοτήτων, το μουσείο έκλεισε. Αργότερα, επί αρχιερατείας του μακαριστού Μητροπολίτη Επιφανίου, η συλλογή μεταφέρθηκε σε τρία κελλιά του επάνω ορόφου της νότιας πτέρυγας του κτηριακού συγκροτήματος της Εκατονταφυλιανής, τα οποία είχαν ειδικά διασκευαστεί για να τη στεγάσουν. Έτσι, το "Βυζαντινό Μουσείο Πάρου"

λειτουργήσε πάλι, για μικρό όμως χρονικό διάστημα, σε αυτούς τους χώρους. Μετά την εκδημία του Μητροπολίτη Επιφανίου, το μουσείο έκλεισε για δεύτερη φορά και τα έργα συγκεντρώθηκαν και αποθηκεύτηκαν σε ένα κελλί. Εν τω μεταξύ, το 1967, αρκετές από τις εικόνες της συλλογής συντηρήθηκαν επιτόπου από το προσωπικό των τότε Κεντρικών Εργαστηρίων Συντήρησης και αργότερα, το 1980-81, συντηρήθηκαν και άλλες εικόνες στο Κέντρο Συντήρησης Αρχαιοτήτων της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας. Τον Απρίλιο του 1993, επί αρχιερατείας του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη κυρίου Αμβροσίου, έγινε και πάλι δυνατή η επανέκθεση τμήματος της συλλογής από τη 2^η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, με την ολόθερμη συνεργασία και συμπαράσταση της Διοικούσας Επιτροπής του Προσκυνηματος. Παράλληλα άρχισε η σταδιακή συντήρηση στο εργαστήριο της ίδιας Εφορείας και των υπόλοιπων εικόνων. Η νέα έκθεση εγκαινιάστηκε την 21 Μαΐου 1996, κατά τον εορτασμό των 17 Αιώνων Εκατονταφυλιανής, και στεγάστηκε σε τρεις ισόγειους ενοποιημένους χώρους, ένα παρεκκλήσι και δύο αίθουσες, στη νοτιοδυτική γωνία του συγκροτήματος των κελλιών της Εκατονταφυλιανής, εκεί όπου παλαιότερα λειτουργούσαν τάξεις του Δημοτικού Σχολείου της Παροικιάς. Περιελήφθησαν προς το παρόν όσα έργα ήταν σε καλύτερη κατάσταση διατήρησης. Στην πρώτη και μεγαλύτερη αίθουσα εκτίθενται κυρίως εικόνες, στο μικρό παρεκκλήσι ξυλόγλυπτα και στην τρίτη αίθουσα άμφια, πόρπες, άλλα εκκλησιαστικά κειμήλια και ο ξυλόγλυπτος επιτάφιος της Εκατονταφυλιανής. Στις δύο μικρότερες αίθουσες, σε ειδικές προθήκες, εκτίθενται και λίγα έργα αργυροχοΐας. Τα υπόλοιπα κειμήλια της συλλογής φυλάσσονται σε ένα κελλί του συγκροτήματος. Ελπίζουμε ότι σύντομα, αφού συντηρηθούν και τα υπόλοιπα έργα, θα γίνει δυνατή μια νέα σύγχρονη και τελική επανέκθεση του συνόλου των εικόνων και των κειμηλίων(57). (57)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση http://users.tri.sch.gr/elianos/meteora_in1.htm/]

5.4.30 Η Ιερή μονή της Αποκάλυψης στη Πάτμο

Ένα ακόμα πολύ σημαντικό χριστιανικό μνημείο είναι η Πάτμος. Η Πάτμος βρίσκεται στο Αιγαίο Πέλαγος και καλύπτει μια περιοχή 3403 χιλιομέτρων με πληθυσμό 2984 κατοίκων. Η πρωτεύουσα είναι η Χώρα ενώ το 2006 η Χώρα μαζί με το μοναστήρι του Αγ. Ιωάννη του Θεολόγου και τη σπηλιά της Αποκάλυψης ανακηρύχθηκαν τόποι παγκόσμιας κληρονομιάς από την Unesco.

Η Ιερή μονή της Πάτμου Ιδρύθηκε από τον Όσιο Χριστόδουλο. Κατά την

περίοδο της Αραβοκρατίας , η

Πάτμος είναι σχεδόν έρημη. Ένας προικισμένος και και μορφωμένος μοναχός ο Χριστόδουλος ο Λατρινός, το 1088 ζητάει και του παραχωρείται όλο το νησί, από τον Βυζαντινό αυτοκράτορα Αλέξιο Α΄ τον Κομνηνό, για να ιδρύσει

μοναστήρι προς τιμή του Ευαγγελιστή. Ο Χριστόδουλος μένει στην Πάτμο μέχρι το 1118 μέχρι που επιδρομές Αράβων πειρατών τον αναγκάζουν να εγκαταλείψει το νησί. Το όραμα του όμως συνεχίζει να εμπνέει φωτισμένους μοναχούς που συνεχίζουν το έργο του στους επόμενους αιώνες. Από τη στιγμή εκείνη αρχίζει μια καταπληκτική ανάπτυξη της Πάτμου χάρη στην ακτινοβολία του Μοναστηριού, που τις βάσεις του θεμελίωσε υποδειγματικά ο μετέπειτα όσιος της ορθοδοξίας, Χριστόδουλος. Η ίδρυση της μονής του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου, σήμανε την γένεση ενός πολιτιστικού - πνευματικού - θρησκευτικού κέντρου, που αποτελεί σημείο αναφοράς για όλο τον Χριστιανικό κόσμο. Χτισμένη στην κορυφή βουνού η Μονή εκεί που γύρω της χτίστηκε η σημερινή χώρα, δεσπόζει σε όλο το νησί, Αρχαιολογικά ευρύματα μαρτυρούν ότι χτίστηκε στη θέση αρχαίου ναού της Αρτέμιδος και παλαιοχριστιανικής

βασιλικής, η μονή περιβάλλεται από ακανόνιστο ορθογώνιο αμυντικό περίβολο που χρονολογείται από του τέλους του 11ου αιώνα μέχρι τον 17ο. Από τη βυζαντινή περίοδο διατηρούνται το Καθολικό, η Τράπεζα, η Εστία και τα κελλιά. Δεν είναι βέβαιη η χρονολόγηση των βοηθητικών χώρων, όπως το Μαγκκιπέιον, το Μυλωνεϊόν, το Δοχείον, το Ωρείον κλπ. Το καθολικό ανήκει στον αρχιτεκτονικό τύπο του απλού τετρακίονιου με νάρθηκα και εξωνάρθηκα και είναι διακοσμημένο με αξιόλογες τοιχογραφίες από τις οποίες το τελευταίο στρώμα τοποθετείται στις αρχές του 16ου αιώνα. Το παρεκκλήσι της Παναγίας, ορθογώνιας κάτοψης, στη νότια πλευρά του καθολικού, είναι κατάκοσμο από σημαντικές τοιχογραφίες οι οποίες χρονολογούνται στα τελευταία χρόνια του 12ου αιώνα. Ν.Δ του καθολικού βρίσκεται το παρεκκλήσι του οσίου Χριστοδούλου, με τυφλό τρούλο, όπου βρίσκεται και η σαρκοφάγος με το σκήνωμά του, και χρονολογείται στις αρχές του 17ου αιώνα. Η Τράπεζα, στη Β.Α. γωνία του καθολικού είναι ορθογώνια σε κάτοψη, με θολωτή στέγαση, τρούλο, είναι διακοσμημένη με φημισμένες τοιχογραφίες. Διατηρούνται τα μαρμάρινα τραπέζια φαγητού των μοναχών. Τα κελλιά είναι παρατεταγμένα στη νότια πλευρά του οχυρωματικού περιβόλου. Στη μονή υπάρχουν επίσης παρεκκλήσια των μεταβυζαντινών χρόνων: του Αγίου Βασιλείου, του Αγίου Νικολάου, του Τιμίου Σταυρού, του Προδρόμου, των Αγίων Αποστόλων (1603). Δύο μικρότερα

βρίσκονται έξω από τον περίβολο της μονής: του Αγίου Γεωργίου και του Αγίου Ονουφρίου (1611). Η σπηλιά της αποκάλυψης βρίσκεται στη Πάτμο στο μέσον περίπου της διαδρομής από το λιμάνι της Σκάλας μέχρι τη χώρα. Η χριστιανική παράδοση υποστηρίζει ότι μέσα στη σπηλιά σχίστηκε ο βράχος και από εκεί, από τρεις μικρότερες σχισμές που συμβολίζουν την Αγία τριάδα, ακούγονταν η

φωνή του Θεού όταν υπαγόρευε στον Ιωάννη το κείμενο της Αποκάλυψης. Η σπηλιά της αποκάλυψης βρίσκεται στη Πάτμο στο μέσον περίπου της διαδρομής από το λιμάνι της Σκάλας μέχρι τη χώρα. Η χριστιανική παράδοση υποστηρίζει ότι μέσα στη σπηλιά σχίστηκε ο βράχος και από εκεί, από τρεις μικρότερες σχισμές που συμβολίζουν την Αγία τριάδα, ακούγονταν η φωνή του Θεού όταν υπαγόρευε στον Ιωάννη το κείμενο της Αποκάλυψης. Η σπηλιά διαμορφώθηκε σε λατρευτικό χώρο από τον ιδρυτή της μονής της Πάτμου Όσιο Χριστόδουλο. Σήμερα από την είσοδο των κτιρίων της αποκάλυψης κατεβαίνει κανείς αρκετά σκαλοπάτια και πρώτα μπαίνει στον μικρό ναο που βρίσκεται ακριβώς δίπλα ενσωματωμένος με το σπήλαιο. Στα δεξιά του βλέπει τον επιβλητικό χώρο του σπηλαίου. (58). (58)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση

<http://www.patmosislandinfo.gr/patmos/unescoworldheritage/index.html/>

5.4.31 Η Μεγαλόχαρη της Τήνου

Η Τήνος, το νησί της Μεγαλόχαρης, ανήκει στο σύμπλεγμα των Κυκλάδων. Η έκτασή της είναι περίπου 195 τετραγωνικά χιλιόμετρα και είναι το τρίτο μεγαλύτερο νησί των Κυκλάδων, μετά την Άνδρο και τη Νάξο. Το συνολικό μήκος της ακτογραμμής της Τήνου είναι 114 χιλιόμετρα και βρίσκεται νοτιοανατολικά της Άνδρου και βορειοδυτικά της Μυκόνου. Η Τήνος πήρε το όνομά της από τον πρώτο κάτοικό της τον Τήνο. Στην αρχαιότητα

ονομαζόταν «Οφιούσα» γιατί είχε πολλά φίδια και «Υδρούσα» από τα πολλά τρεχούμενα νερά. Στην Τήνο συναντάμε σε μεγάλη αφθονία σχιστόλιθο, μάρμαρο και γρανίτη. Το ψηλότερο βουνό της Τήνου είναι ο Τσικνιάς με υψόμετρο 1713 μέτρα και μετά ακολουθούν τα Μυροβίγλια με 649 μέτρα, το Κεχροβούνι με 604 μέτρα και τέλος το Ξώμπουργο με 558 μέτρα. Είναι το μεγαλύτερο θρησκευτικό κέντρο της Ελλάδας. Η Τήνος αποτελεί πόλο έλξης για χιλιάδες προσκυνητές κάθε χρόνο, οι οποίοι ζητούν από τη Παναγία βοήθεια και παρηγοριά. Η ιστορία του ναού ξεκινάει με ένα όραμα. Το 1822 η Παναγία εμφανίστηκε σε μια μοναχή την Πελασγία, στο Μοναστήρι της “Κυράς των Αγγέλων”, του Κεχροβουνίου. Η μοναχή πληροφορήθηκε για μια θαμμένη εικόνα, και στις 30 Ιανουαρίου του 1823, μετά από έρευνες, βρέθηκε η εικόνα της Παρθένου που χρονολογείται από την Πρωτοχριστιανική Περίοδο. Η αξίνα χτύπησε σε ξύλο και η εικόνα κόπηκε στα δύο. Αλλά κόπηκε στη μέση, χωρίς να χαλάσουν οι μορφές της Παρθένου και του αρχαγγέλου Γαβριήλ. Με

Βασιλικό Διάταγμα του 1836, καθιερώθηκε ο εορτασμός της Παναγίας στην Τήνου να είναι οκταήμερος και διαρκεί έως τα “εννιάμερα της Θεοτόκου”, στις 23 Αυγούστου, όπου μέσα σε ατμόσφαιρα συγκίνησης, κατάνυξης και σεβασμού, ψάλλονται ύμνοι και εγκώμια, μπροστά στον επιτάφιο και την εικόνα. Ο δρόμος που οδηγεί από το λιμάνι στο ναό του Ευαγγελισμού, όπου βρέθηκε η εικόνα, είναι η μεγαλύτερη απόδειξη της άρρηκτης σχέσης του ελληνισμού και της Ορθοδοξίας. Ο δρόμος αυτός αποτελεί το χώρο όπου αμέτρητες χιλιάδες ανθρώπων, κάθε χρόνο, εναποθέτουν τις ελπίδες τους και την πίστη τους ανηφορίζοντας με τα

γόνατα για να φτάσουν στο ναό και να προσκυνήσουν τη Χάρη της. Στην Τήνο παράλληλα με την εορτασμό της Κοιμήσεως της Θεοτόκου οι Έλληνες τιμούν κι αυτούς που χάθηκαν όταν οι Ιταλοί

τορπίλισαν και βούλιαξαν την “Ελλη” μέσα στο λιμάνι του νησιού ανήμερα της Παναγιάς. Και σ’ αυτήν την περίπτωση όμως οι χριστιανοί δόξασαν το όνομα της Θεοτόκου καθώς προφύλαξε το πλήθος των πιστών που βρίσκονταν στο λιμάνι. Η εκκλησία στέκει σήμερα στο σημείο όπου βρέθηκε η θαυματουργή εικόνα. Πρόκειται για ένα λαμπρό οικοδόμημα κατασκευασμένο από λευκό μάρμαρο, το οποίο είναι το πρώτο αξιόλογο αρχιτεκτονικό μνημείο του απελευθερωμένου ελληνικού έθνους. Μπαίνοντας κανείς στο ναό από την κεντρική πύλη, αντικρίζει στα αριστερά της εισόδου το εικονοστάσι, στο οποίο φυλάσσεται η θαυματουργή εικόνα της Παναγίας, η οποία είναι γεμάτη από αφιερώματα (τάματα) των πιστών, όπως εξάλλου και όλη η εκκλησία. Πολλά από αυτά είναι άμεσα συνδεδεμένα με τα θαύματα της Παναγίας. Ακριβώς κάτω από τον κεντρικό ναό, βρίσκεται ο ναός της Ευρέσεως, ο οποίος είναι αφιερωμένος στην Ζωοδόχο Πηγή. Η εκκλησία της Μεγαλόχαρης με τα γύρω

κτίσματα αποτελούν το Ιερό Ίδρυμα Ευαγγελίστριας, το οποίο έχει ευρύτερους κοινωνικούς και θρησκευτικούς στόχους και συμβάλει στην ανάπτυξη του νησιού. Τα βοηθητικά κτίρια της εκκλησίας φιλοξενούν: το μουσείο των Τηνίων Καλλιτεχνών, την Πινακοθήκη, την έκθεση με τα εκκλησιαστικά κειμήλια όπου οι περισσότερες αγιογραφίες της ανήκουν στον 18ο και 19ο αιώνα, ενώ οι παλαιότερες χρονολογούνται από τον 14ο και 15ο. Η συλλογή περιλαμβάνει επίσης εικόνες του γνωστού Τηνίου ζωγράφου Νικηφόρου Λύτρα και ξυλόγλυπτα, το σκευοφυλάκιο, τα γραφεία των υπαλλήλων και το αρχείο του ιδρύματος της Ευαγγελίστριας. Κατά την περιήγηση στο υπόλοιπο νησί οι επισκέπτες μπορούν να επισκεφτούν την Ιερά Μονή Κεχροβουνίου: Βρίσκεται κοντά στο χωριό Αρνάδος. Η ιστορία του χρονολογείται από τον 10 ο αιώνα και συνδέεται στενά, από το 1822, με το Ναό της Παναγίας της Ευαγγελίστριας στη Χώρα. Σήμερα το μοναστήρι, που μοιάζει με μικρό χωριό, στεγάζει 50 μοναχές και αποτελεί σημαντικό τόπο προσκυνήματος, όπου μπορεί κανείς να επισκεφτεί επίσης το κελί της Οσίας Πελαγίας . επίσης είναι η Παναγία

Βρυσσιώτισσα η οποία βρίσκεται πάνω από τον Άγιο Ρωμανό. Κατά τη διάρκεια των 500 χρόνων ενετικής κυριαρχίας του νησιού, η Τήνος ήρθε σε επαφή με τον Καθολικισμό. Σήμερα, περίπου το ένα τρίτο του πληθυσμού είναι καθολικοί και ο σημαντικότερος τόπος λατρείας τους

είναι η εκκλησία της Παναγίας της Βρυσσιώτισσας με την εικόνα της Παρθένου. Η εικόνα βρέθηκε στις αρχές του 17ου αιώνα χάρη στο όραμα μιας μοναχής. Αργότερα μεταφέρθηκε στην Κωνσταντινούπολη και επέστρεψε στην εκκλησία το 1937, μετά από πολλές προσπάθειες 100 χρόνων. Κι όμως, παρόλη την τεράστια σημασία που έχει για την ορθοδοξία, η Τήνος διαθέτει και πολλές

φυσικές καλλονές και σημαντικά αξιοθέατα τα οποία δυστυχώς πολλοί από τους χιλιάδες επισκέπτες της, τα αγνοούν αφού οι περισσότεροι αρκούνται σε μια ημερήσια εκδρομή στα πλαίσια της εκπλήρωσης ενός τάματος. Αξίζει λοιπόν, να γνωρίσετε την άγνωστη Τήνο. Να περιηγηθείτε στα γραφικά χωριά της, να δείτε τα αυθεντικά κυκλαδίτικα τοπία της ενδοχώρας, με τους παραδοσιακούς οικισμούς, τους περιστερώνες και τα ξωκλήσια. Να κολυμπήσετε στις παραλίες της, που μακριά από την τουριστική κίνηση διατηρούν την πρωτόγονη ομορφιά τους. Επίσης, να επισκεφθείτε τα ερείπια του αρχαίου ναού του Ποσειδώνα και της Αμφιτρίτης, φανερώνουν πτυχές του παρελθόντος του νησιού και το ρόλο του ως θρησκευτικό κέντρο σε κάθε ιστορική περίοδο. να γευματίσετε στις παραθαλάσσιες ταβέρνες και θα απολαύσετε τις ιδιαίτερες Τηνιακές συνταγές. Μπορεί η Τήνος να μη φημίζεται για τη νυχτερινή της ζωή, αλλά οι ευκαιρίες για διασκέδαση δε θα σας λείψουν.

(59). (59)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση www.tinosinfo.gr/panagiatinou/index.html/]

5.4.32 Η Ιερά μονή του Αγίου Γερασίμου

Στο Ιόνιο Πέλαγος και στην καρδιά της Κεφαλληνιακής γης, κάτω από το επιβλητικό βλέμμα του Μεγάλου Βουνού-Αίνου, βρίσκεται η οινοφόρα λεκάνη των Ομαλών. Πήρε το όνομά της κατά πάσα πιθανότητα από Κρήτες που ήρθαν τα χρόνια τα παλιά στην Κεφαλονιά κι άφησαν μέσα σ' όλα τα Τοπωνύμιά τους κληρονομιά! Στην "Πρωτοχριστιανική Περίοδο" ένα μοναστήρι υπήρχε εκεί που «έζησε» ως το Μεσαίωνα με το όνομα *Αγία Ιερουσαλήμ*. Φαίνεται

πως η “Θεία Οικονομία” οδήγησε τα βήματα του ναυαγού εθναπόστολου Παύλου στο μέρος αυτό κι άρχισε έτσι από τότε ο τόπος να βιώνει το Θείο προορισμό του. Αργότερα το 1560, οδηγούμενος από άνωθεν ήρθε στα Ομαλά και ασκήτευσε και άφησε την αγιοσύνη του ένας καλόγερος από τα Τρίκαλα Κορινθίας, άρχοντας στην καταγωγή, ο Γεράσιμος Νοταράς. Γόνος της αριστοκρατικής οικογένειας των *Νοταράδων*. Ο προπάππος του Λουκάς Νοταράς ήταν ο τελευταίος πρωθυπουργός του Βυζαντίου και συγγενής με τον Κωνσταντίνο Παλαιολόγο. Αφού έλαβε σπουδαία παιδεία, πέρασε από όλους τους ιερούς τόπους της Ελλάδος. Πήγε στην Κωνσταντινούπολη και στο Άγιο Όρος όπου “εκάρη” Μοναχός. Από εκεί πέρασε στην Κρήτη και στη συνέχεια στη Ζάκυνθο για να καταλήξει το 1555 στην Κεφαλονιά, στο γνωστό Σπήλαιο, περιοχής Λάσσης, όπου ασκήτευσε πέντε χρόνια. Ο προορισμός του όμως, όπως φάνηκε στην πορεία του χρόνου, ήταν η κοιλάδα των Ομαλών. Η παρουσία του στα δύσκολα χρόνια των *Ενετών κατακτητών* έπαιξε ρόλο

καταλυτικό. καθόλη τη διάρκεια της ζωής του μάθαινε τα ελληνικά γράμματα στα παιδιά και στο υπόλοιπο λαό και έκανε χειρωνακτικές δουλειές στη περιοχή όπως φύτεμα πλατανιών και σμίλευμα πηγαδιών. Πέθανε το 1579 και ανακηρύχθηκε άγιος από το Πατριαρχείο το 1622. Στη μονή φυλάσσεται το σώμα του Αγίου σε λάρνακα. Μέσα στη μονή υπάρχει η είσοδος για το σπήλαιο που ασκήτευε ο Άγιος, την «Σκήτη», στην οποία μπορεί να περιηγηθεί ο επισκέπτης. Το σπήλαιο διαθέτει δύο χώρους και σε αυτό συμβαίνει ένα παράξενο φαινόμενο: η τρύπα που ενώνει τους δύο χώρους ενώ είναι πολύ στενή, επιτρέπει την είσοδο σε όλους τους επισκέπτες ανεξαρτήτως διαστάσεων, αλλά και δεν τους λερώνει παρά το ότι είναι λασπώδης. Αυτός ήταν ο Γεράσιμος, ο Άγιος κι ο Δάσκαλος. Λένε πως ο Μεγαλοδύναμος του δωσε τη χάρη να “δαμάζει και να ελευθερώνει το σαλεμένο μας μυαλό”, εκείνο το μυαλό που πειράχτηκε απ’ το “αέρι το κακό”. Έως ότου φτάσει ο οδοιπόρος ή επισκέπτης στη μονή του Αγίου Γερασίμου τον κερδίζουν τα χωριά που συναντά, τα Φραγκάτα, και τα

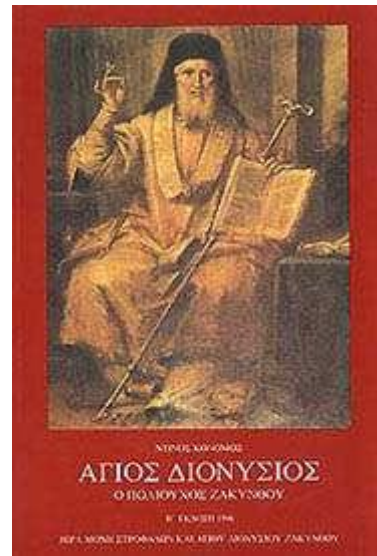

Βαλσαμάτα, μα πάνω απ’ όλα έχει συντροφιά τα δέντρα, ευκάλυπτοι και κυπαρίσσια, ασάλευτα και καμαρωτά για να δείξουν το δρόμο προς το μοναστήρι. Η μνήμη του τιμάται στις 16 Αυγούστου και στην επίσημη γιορτή του στις 20 Οκτωβρίου, ημέρα *Ανακομιδής του Ιερού του Λειψάνου*. γίνετε Λιτανεία του Αγίου από το Μοναστήρι στον Πλάτανο που φύτεψε ο ίδιος στην καρδιά των Ομαλών. Το μοναστήρι του, είναι γυναικείο και διαθέτει ξενώνες(60). (60)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση

<http://www.kefaloniamonastiri.net.gr/>]

5.4.33 Η Ιερά μονή του Αγίου Διονύσου

Βορειότερα από τη Κεφαλονιά βρίσκεται η Ζάκυνθος. Ο Άγιος Διονύσιος είναι ο Πολιούχος του νησιού. Γεννήθηκε το 1547 στη Ζάκυνθο. Το κατά κόσμον όνομά του ήταν Δραγανίγος Σιγούρος. Η οικογενειά του ήταν εύπορη και κατείχε μεγάλη έκταση γης, ενώ οι γονείς του συμμετείχαν στους πολέμους των Βενετών κατά των Τούρκων όπου απέκτησαν και αριστοκρατικό ιδίωμα. Ο πατέρας του λεγόταν Μώκιος και η μητέρα του Παυλίνα, ενώ είχε άλλα δύο αδέρφια τον Κωνσταντίνο και τη Σιγούρα. Σε ηλικία 20 ετών και μετά το τέλος της ζωής των γονιών του, αποφασίζει να γίνει μοναχός. Οι οικογένειες Σιγούρου και Μονδινού από διασωθέντα έγγραφα, φαίνεται να είχαν θανάσιμο μίσος. Συμπλοκές μεταξύ των δυο οικογενειών συνέβαιναν διαρκώς. Σε μια από αυτές ο αδελφός του Αγίου, Κωνσταντίνος, δολοφονήθηκε. Στην προσπάθεια όμως να διαφύγει ο δολοφονός του Κωνσταντίνου αναζήτησε καταφύγιο στο μοναστήρι που βρισκόταν ο Άγιος, χωρίς όμως να γνωρίζει τη

συγγένεια. Όταν ο δολοφόνος έφτασε στη Μονή, ρωτήθηκε από τον Διονύσιο, που ήταν ο ηγούμενος της Μονής, γιατί ζητά καταφύγιο, αφού κανονικά δεν επιτρέπεται να εισέλθει. Ο ίδιος απάντησε πως τον κυνηγούσαν οι Σιγούροι, ενώ μετά από συνεχείς ερωτήσεις ομολόγησε πως δολοφόνησε τον Κωνσταντίνο Σιγούρο. Ο Διονύσιος παρά τη θλίψη του, όχι μόνο έκρυψε τον δολοφόνο αλλά και τον φυγάδευσε. Έτσι με αυτόν τον τρόπο κατάφερε να αποτρέψει ένα ακόμα έγκλημα και ταυτόχρονα να δώσει τη δυνατότητα μετάνοιας στον δολοφόνο, παρά την πικρία για το χαμό του αδελφού του, δίνοντας ένα παράδειγμα συγχωρητικότητας και υψηλής εφαρμογής των Χριστιανικών ιδεωδών. Ο Άγιος Διονύσιος κατά τα τελευταία χρόνια της ζωής του είχε αποσυρθεί στο μοναστήρι της Θεοτόκου της Αναφωνήτριας. Τελικά κοιμήθηκε σε ηλικία 75 ετών, στις 17 Δεκεμβρίου του 1622 με τελευταία του επιθυμία να ταφεί στην εκκλησία του Αγίου Γεωργίου Στροφάδων, όπου και χειροτονήθηκε ιερέας. Τρία χρόνια μετά εξετάφη και το λείψανό του στην ανακομιδή

βρέθηκε ακέραιο όπως και παραμένει μέχρι και σήμερα, εκτιθέμενο στο ναό του αγίου στην Ζάκυνθο. Η εκκλησία του προστάτη του νησιού είναι η μεγαλύτερη που υπάρχει στη πόλη. Η θεμελίωση του τωρινού ναού άρχισε το 1925 και ολοκληρώθηκε το 1948. Ο Ναός χτίστηκε με σχέδια του αρχιτέκτονα Α. Ορλάνδου σε ρυθμό τρίκλιτης βασιλικής. Εάν παρατηρήσουμε το καμπαναριό του θα βρούμε πολλές ομοιότητες με το καμπαναριό του ναού του Αγίου Μάρκου της Βενετίας. Διπλά στον ναό βρίσκεται το μοναστήρι του Αγ. Διονυσίου με τα κελιά των μοναχών και το μουσείο του Ναού. Το κτίριο ανακαινίστηκε το 2000. Χάρη στην

αντισεισμική κατασκευή του, ήταν από τα λίγα κτίρια που δεν κατέρρευσαν από τον καταστρεπτικό σεισμό του 1953. Οι λίγες βλάβες που υπέστη διορθώθηκαν και το 1948 ο ναός ανακαινίσθηκε, από τότε παρουσιάζει την σημερινή του μορφή. Ο ναός φιλοξενεί το λείψανο του Αγίου Διονυσίου, όπου εκτός από πηγή δύναμης για τους ντόπιους αποτελεί και σημαντικό πόλο έλξης για αρκετούς επισκέπτες. Το πανηγύρι του Αγίου Διονυσίου γίνεται δύο φορές το χρόνο και διαρκεί τρεις μέρες κάθε φορά. Στις 24 Αυγούστου τιμάται η μνήμη της Μετακομιδής του Ιερού Σκηνώματος από τα νησιά Στροφάδες στη Ζάκυνθο (1717) και στις 17 Δεκεμβρίου τιμάται η μνήμη της Κοιμήσεως του (1622). Οι εορταστικές εκδηλώσεις κορυφώνονται με την περιφορά του ιερού λειψάνου σε όλη την πόλη της Ζακύνθου. Το

σημαντικότερο και πολυτιμότερο έργο τέχνης του ναού, είναι η αργυρόγλυπτη Λάρνακα που φιλοξενεί το ιερό λείψανο, έργο Γεωργίου Διαμαντή Μπάφα, φιλοτεχνήθηκε το 1829. Ξεχωρίζουν οι Δεσποτικές εικόνες στο Τέμπλο με

ασημένια επένδυση από τον ίδιο καλλιτέχνη (1829) και η αναπαράσταση της λιτανείας που βρίσκεται στον γυναικωνίτη δια χειρός ιερέος Νικολάου Κουτούζη. Σπουδαίο έργο αποτελεί το ξυλόγλυπτο τέμπλο που διασώθηκε από τον σεισμό του 1953, το οποίο μαζί με τις θαυμάσιες τοιχογραφίες του Κουτούζη και του Δοξαρά, δίνουν στον ναό την επιβλητική μορφή που του αρμόζει. Οι περισσότερες τοιχογραφίες παρουσιάζουν εικόνες από την ζωή του Αγίου. Εντυπωσιακό είναι επίσης το ξυλόγλυπτο και χρυσωμένο "Δωμάτιο" του Αγίου. Η Ζάκυνθος είναι γεμάτη από Εκκλησίες και Μοναστήρια που γλύτωσαν από τον καταστρεπτικό σεισμό του 1953 και κάποια που χτίστηκαν αργότερα. Εδώ υπάρχουν κάποια από τα πιο γνωστά και πιο επισκέψιμα Μοναστήρια και

Εκκλησίες της Ζακύνθου(61). (61)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση http://www.e-zakynthos.com/gr_zakynthos-churches.php/]

5.4.34 Η Ιερά μονή του Αγίου Σπυρίδωνα

Το βορειότερο νησί του ιονίου πελάγους που ανήκει στα Επτάνησα είναι η Κέρκυρα Πολιούχος της είναι Ο Άγιος Σπυρίδων ο οποίος γεννήθηκε το 270

μ.Χ. στο χωριό Άσσια της Κύπρου. Στα νεανικά του χρόνια ζούσε ως ένας απλός αλλά πολύ ενάρετος βοσκός. Παντρεύτηκε και απέκτησε μια κόρη, την Ειρήνη. Μετά τη χηρεία του ασπάσθηκε το μοναχικό βίο, μελέτησε πολύ, απέκτησε μεγάλη σοφία και χάρη στις θρησκευτικές του αρετές, πολύ σύντομα έγινε Επίσκοπος της Τριμυθούντας. Έλαβε μέρος στην Α' Οικουμενική Σύνοδο το 325, όπου και θαυματούργησε. Κοιμήθηκε το 348 μ.Χ.

Το λείψανό του, που διατηρήθηκε ακέραιο μετά την ταφή και ανέδιδε ευώδεις αναθυμιάσεις, αρχικά διατηρήθηκε σε εκκλησία της πατρίδας του. Μετά την κατάληψη της Κύπρου από τους Άραβες, μεταφέρθηκε στην Κωνσταντινούπολη, το 691. Τρία χρόνια μετά την άλωση της Πόλης, ο ιερέας Γεώργιος Καλοχαιρέτης μετέφερε το λείψανο, μαζί μ' εκείνο της Αγίας Θεοδώρας της Αυγούστας, σ' ένα χωριό κοντά στην Άρτα και στη συνέχεια για μεγαλύτερη ασφάλεια μεταφέρθηκαν στην Κέρκυρα. Αν υπάρχει κάτι με το οποίο η Κέρκυρα είναι έκτοτε αναπόσπαστα δεμένη μέσα στη νεότερη ιστορική της πορεία, σίγουρα είναι ο προστάτης και πολιούχος της Άγιος Σπυρίδων. Η λατρεία των Κερκυραίων στον θαυματουργό τους Άγιο δεν είναι απλά ένα οποιοδήποτε θρησκευτικό συναίσθημα, είναι η αγάπη, η ελπίδα και η παρηγοριά τους. Η εκκλησία που είναι αφιερωμένη στη χάρη του αποτελεί πόλο έλξης για

χιλιάδες πιστούς που σπεύδουν να προσκυνήσουν και να προσευχηθούν στο θαυματουργό άγιο. Η λαϊκή παράδοση αναφέρει πολλά θαύματα του αγίου. Λέγεται ότι έσωσε τον νησί από τον τουρκικό στόλο, όταν η Ελλάδα ήταν υπό Τούρκικη κατοχή. Παρουσιάστηκε ως μοναχός ερχόμενος από τη θάλασσα και μέσα από αστραπές και καταιγίδες, προκάλεσε την καταστροφή των τουρκικών πλοίων. Επίσης, κατά τη διάρκεια του 17ου αιώνα ο άγιος έσωσε άλλη μια φορά τους Κερκυραίους. Ήταν Μεγάλο Σάββατο και οι κάτοικοι

του νησιού λιμοκτονούσαν. Ένα πλοίο γεμάτο σιτάρι έπλεε κοντά στο λιμάνι της Κέρκυρας, με προορισμό του την Ιταλία. Ξαφνικά ο καπετάνιος είδε τη φιγούρα ενός γέροντα να τον οδηγεί στο λιμάνι. Πράγματι το πλοίο αγκυροβόλησε στο λιμάνι της πόλης και ο Άγιος Σπυρίδωνας προσκάλεσε όλους τους κατοίκους να μοιραστούν το σιτάρι. Οι ντόπιοι μιλάνε για πολλά ακόμη θαύματα του αγίου που αφορούν είτε τη σωτηρία του νησιού είτε πιστών που ζήτησαν τη βοήθειά του. Μάλιστα σύμφωνα με ένα τοπικό θρύλο ο άγιος τα βράδια κυκλοφορεί στο νησί και ακούει τις προσευχές των πιστών. Η εκκλησία

του Αγίου Σπυρίδωνα κτίστηκε πάνω στα ερείπια μιας παλαιότερης. Η αποπεράτωση του ναού ολοκληρώθηκε το 1589 με την οικονομική συνεισφορά όλων των Κερκυραίων. Είναι μια απλή βασιλικού ρυθμού εκκλησία. Οι εικόνες που κοσμούν το εσωτερικό της είναι αντίγραφα των έργων του ζωγράφου Π. Δοξάρá. Χωρίζονται σε 17 τμήματα και απεικονίζουν τα θαύματα του αγίου καθώς και των Ευαγγελιστών. Το λείψανο του Αγίου φυλάσσεται στη λειψανοθήκη που

κατασκευάστηκε

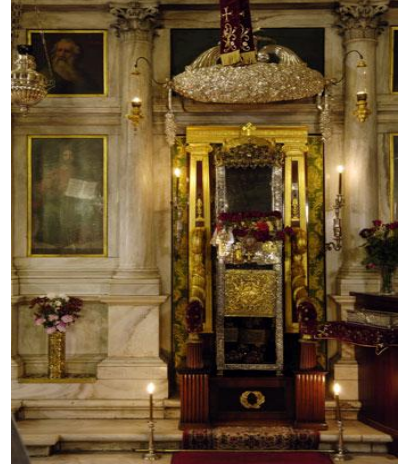
στη

Βιέννη

το

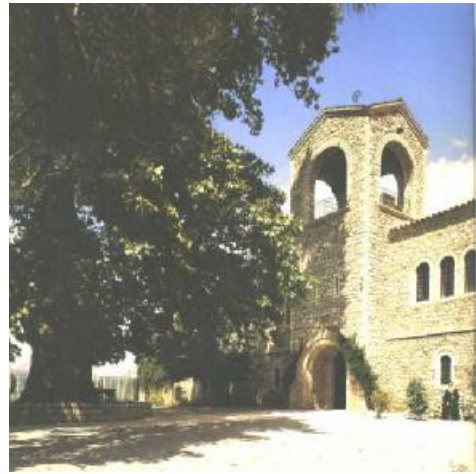
1867.

Στις τέσσερις συνολικά λιτανείες που γίνονται κάθε χρόνο και γίνεται περιφορά του σεπτού σκηνώματος του Αγίου Σπυρίδωνα, συμμετέχουν όλες οι φιλαρμονικές ορχήστρες του νησιού και πλήθος κόσμου. Αξίζει να τις παρακολουθήσετε και να ζήσετε την κατανυκτική ατμόσφαιρα. Το Σκηνώμα του Αγίου Σπυρίδωνος λιτανεύεται στην Κέρκυρα κάθε χρόνο τέσσερις φορές: α) Την Κυριακή των Βαΐων σε ανάμνηση θαύματος για την απαλλαγή των κατοίκων από την πανώλη, το 1629. β) Το Μεγάλο Σάββατο σε ανάμνηση θαύματος για τη διάσωση της Κέρκυρας από δεινή σιτοδεία, το 1533. γ) Την 11η Αυγούστου σε ανάμνηση θαύματος που συνδέεται με τη διάσωση της Κέρκυρας από την τρομερή επιδρομή των Τούρκων το 1716. δ) Την πρώτη Κυριακή του Νοεμβρίου σε ανάμνηση θαύματος για τη διάσωση των κατοίκων από μια δεύτερη επιδημία πανώλης, το 1673(62). (62)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση http://www.apologitis.com/gr/ancient/agios_Spyridon_k.htm /]

5.4.35 Η μονή της Αγίας Λαύρας

Στον Ελλαδικό χώρο, τα Καλάβρυτα είναι μια μικρή κωμόπολη 2,000 κατοίκων, με μικρά σπίτια, πνιγμένα στο πράσινο φύλλωμα των Πλατανιών και της Λεύκας. Στην καρδιά όμως, όλης της Ελλάδας, είναι ο πάνσεπτος βωμός της Ελευθερίας, η αρχή των ευγενέστερων επιδιώξεων της φυλής. Είναι ένα "δοξασμένο ταμπούρι όπου χύθηκε άφθονο αίμα, πολλά δάκρυα, αλλά και από αυτά προήλθε η εθνική μας Παλιγγενεσία. Έξι (6) χιλιόμετρα από τα Καλάβρυτα, σε ιδιαίτερα όμορφο τοπίο, βρίσκεται η Μονή της Αγίας Λαύρας, ένας από τους σημαντικότερους - ιστορικούς χώρους του τόπου μας. Για τα Καλάβρυτα, υπάρχει καθημερινή συγκοινωνία από Αθήνα - Πάτρα - Αίγιο και από το Διακοφτό (22 χλμ) με τον

γνωστό οδοντωτό σιδηρόδρομο. Η ιερά Μονή της Αγίας Λαύρας, είναι αφιερωμένη στην Κοίμηση της Θεοτόκου, αλλά εορτάζει και στις 17 Μαρτίου, εορτή Αγίου Αλεξίου, του οποίου η Αγία Κάρα φυλάσσεται σε αργυρά θήκη. Κατά την παράδοση και τα στοιχεία που υπάρχουν, η ιστορία της Μονής αρχίζει από τους χρόνους της Αυτοκρατορίας Νικηφόρου Φωκά. Όπως είναι γνωστό, ο Αυτοκράτορας Νικηφόρος Φωκάς, ευλαβείτο τον Όσιο Αθανάσιο τον Αθωνίτη και με δική του υλική ενίσχυση, άρχισε να κτίζεται στο Άγιο Όρος η Μονή της Μεγίστης Λαύρας. Εκεί, με τον Όσιο Άθανάσιο, υπήρχαν και δύο συνασκητές. Ύστερα από κάποια διαφωνία, ο ένας έφυγε για το Κίεβο της Ρωσίας, όπου ίδρυσε την Μονή της Αγίας Λαύρας, και ο άλλος με το όνομα Ευγένιος, ήλθε στην Πελοπόννησο και στη θέση Παλαιομονάστηρο μια από τις υποβλητικότερες της περιοχής, απόκρημνη, γεμάτη άγριο μεγαλείο

και μυστική γαλήνη, άρχισε το 961 να ανοικοδομεί εκεί τη Μονή της Αγίας Λαύρας σε απόσταση 10' από τη σημερινή Μονή. Με

την πάροδο του χρόνου, η Μονή απέκτησε υλική υποδομή, αλλά κυρίως έμψυχο δυναμικό. Άρχισαν να συγκεντρώνονται στη Μονή πολλοί αναχωρητές από διάφορες περιοχές, ώστε σε κάποια περίοδο έφθασαν τους 960. Έτσι έγινε ένα από τα ουσιώδη κέντρα του Χριστιανισμού και επί Τουρκοκρατίας ήταν κέντρο Εθνικής δράσης των Πατέρων και των επίτηδες επισκεπτομένων αυτών για Εθνικούς

σκοπούς. Το 1585 καταστρέφεται από Πυρκαγιά, η οποία αποδόθηκε στους Τούρκους για να ανακοπεί το Εθνικό της έργο. Οι μοναχοί έφυγαν σε μετόχια της Μονής. Για αρκετά χρόνια, είναι ερειπωμένη. Το 1600, αρχίζει πάλι το χτίσιμο της Μονής από έναν Καλαβρυτινό, Ιωάννη και αργότερα Ηγούμενο αυτής. Περίοδος πραγματικής δημιουργίας και ανάπτυξης της Μονής της Αγίας Λαύρας ήταν επί ηγουμενίας πατρός Ευγενίου, με έρανο σ' όλη την Ελλάδα και Παραδουνάβιες Ηγεμονίες. Την 19η Μαρτίου 1689, άρχισε την ανέγερση νέου κτιρίου της Μονής. Το καθολικό της Μονής αυτής είναι λιθόκτιστο, τρίκογχο

κτίσμα, αγιορείτικου τύπου σε απλούστερη μορφή. Οι τοιχογραφίες του σώζονται μέχρι σήμερα, όχι σε καλή κατάσταση, λόγω πυρκαγιών και μη συντήρησης. Από τότε μέχρι τις 14 Δεκεμβρίου 1944, η Μονή της Αγίας Λαύρας πέρασε δια πυρός και σιδήρου. Υπέστη πολλές πυρκαγιές, λεηλασίες, διώξεις και εκτελέσεις μοναχών. Ενδεικτικά αναφέρουμε: την 14η Μαΐου 1826, ο Ιμπραήμ

διέταξε την πυρπόληση της Μονής και σαν άλλος Νέρωνας, απολάμβανε την φωτιά. Το 1828 άρχισε η ανέγερση της Μονής στην σημερινή θέση. Στις 24 Ιουλίου 1844, η Μονή καταστρέφεται από τρομακτικό

σεισμό. Το 1850 άρχισε και πάλι η ανοικοδόμηση της Μονής. Το καθολικό έγινε σε ρυθμό βασιλικής μετά τρούλου και γύρω - γύρω πολλά κελιά. Όπως όλη η περιοχή Καλαβρύτων, έτσι και η Μονή Αγίας Λαύρας δοκιμάστηκε σκληρά από τη θηριωδία των Χιτλερικών στρατευμάτων. Έκαψαν τα κελιά, τις αποθήκες και εκτέλεσαν τους τρεις μοναχούς, που δεν εγκατέλειψαν την Μονή και έναν υπάλληλο αυτής. Όταν πια οι βέβηλοι είχαν απομακρυνθεί, οι μοναχοί ξαναγύρισαν στην Μονή, φέρνοντας τα κειμήλια και το Λάβαρο, που είχαν διασώσει και άρχισαν την επισκευή με ζήλο. Το 1950, η Μονή με προσφορές του κράτους και ευσεβών επισήμων, ανοικοδομήθηκε εξ' ολοκλήρου. Προ ετών η Μονή ευρέθηκε σε δύσκολη θέση από έλλειψη έμπυχου δυναμικού μοναχών. Όμως, σύντομα άρχισε μια νέα ελπιδοφόρα ζωή με τον νέο ενθουσιώδη και δραστήριο ηγούμενο της π. Φιλάρετο Κωνσταντακόπουλο. Γύρω του συγκεντρώθηκε μια ομάδα νέων μοναχών, που έδωκαν νέα πνοή ζωή στη Μονή για να συνεχίσει την πνευματική και εθνική της προσφορά. Από την ιστορία της Μονής, προκύπτει ο μεγάλος εθνικός της ρόλος. Όμως πρέπει να αναφερθούμε συμπληρωματικά σε ορισμένες ιστορικές αλήθειες, που αποδεικνύουν την προσφορά και το ρόλο της εκκλησίας στην πορεία του έθνους μας. Κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας, παρά τις δραματικές πιέσεις του κατακτητή, οι μοναχοί της Αγίας Λαύρας κράτησαν με πίστη και σθένος την αισιοδοξία για την ελευθερία. Τόνωναν θρησκευτικά και εθνικά το υπόδουλο έθνος. Στη Μονή της Αγίας Λαύρας δημιουργήθηκε κέντρο, που αργότερα γνώρισε τη δόξα του μεγάλου όρκου για την ελευθερία και έγινε πηγή έμπνευσης όλου του ελληνισμού για την αποφασιστική έναρξη του αγώνα του 1821. Πριν αρχίσει η επανάσταση, η Μονή ευρίσκεται και πάλι σε περίοδο ανάπτυξης. Η Μονή προετοιμάστηκε για τη μεγάλη εξόρμηση του γένους. Στις 21 Μαρτίου 1821, ο Παλαιών Πατρών

Γερμανός και όλοι οι οπλαρχηγοί δίνουν το σύνθημα της εξέγερσης μετά την δοξολογία, που έγινε σε ατμόσφαιρα καταnuκτικής μυσταγωγίας. Ο Διάκος της Μονής Γρηγόριος Ντόκος, κρατώντας το Λάβαρο, που ορκίστηκαν ελευθερία ή θάνατος κατέβηκαν στα Καλάβρυτα, τα πολιόρκησαν, η φρουρά αιχμαλωτίστηκε. Η πρώτη ελληνική νίκη ήταν αυτή. Στη συνέχεια, η Αγία Λαύρα γίνεται ορμητήριο πολεμικών ενεργειών και συγχρόνως το μεγάλο κέντρο ανεφοδιασμού των πρώτων ελληνικών δυνάμεων. Ο πολυτιμότερος

θησαυρός της Μονής είναι το Λάβαρο, δηλαδή η πρώτη σημαία του ελληνικού έθνους. Τούτο ήταν παραπέτασμα (κουρτίνα) της Ωραίας Πύλης του ναού. Από τον Παλαιών Πατρών Γερμανό, χρησιμοποιείται σαν σύμβολο -σημαία και ορκίζει τους αγωνιστές. Στη συνέχεια, γίνεται πολεμική σημαία. Η ευλογητή παρουσία της στις πρώτες στρατιωτικές εξορμήσεις με τις χρυσοκέντητες μορφές του Χριστού και της Παναγίας, διασάλπιζε το δίκαιο και ιερό του αγώνα και ενέπνεε, στήριζε, γιγάντωνε τους αγωνιστές. Όπως φαίνεται στον κώδικα της

Μονής το έφερε στη Μονή το 1737 ο Ιερομόναχος Νεόφυτος, επί ηγουμενίας Τιμοθέου. Το σχήμα του είναι επίμηκες ορθογώνιο (1,20 χ 0,95). Επάνω εικονίζεται η Κοίμηση της Θεοτόκου, ο Χριστός κρατώντας στα χέρια Του βρέφος, που συμβολίζει την ψυχή της μητρός του και Άγγελοι, που υποδέχονται την ψυχή της Παρθένου. Είναι φιλοτεχνημένο με έμπνευση, επιμέλεια και θρησκευτικό αίσθημα. Η κεφαλή του προς αριστερά Αγγέλου φέρει τουρκικήν σφαίρα κατά την πολιορκία των Καλαβρύτων, που το Λάβαρο ήταν η πρώτη πολεμική σημαία. Η ευσέβεια και φιλοπατρία των μοναχών έσωσαν το Λάβαρο

από τις πυρκαγιές και λεηλασίες που υπέστη η Μονή και έτσι σήμερα αποτελεί τον πολυτιμότερο Εθνικό θησαυρό. Συντηρήθηκε το 1993 και διαφυλάσσεται σε ειδική θήκη στην Μονή. Άλλα κειμήλια είναι ο *Επιτάφιος* του 1754, που κεντήθηκε στη Σμύρνη από Ελληνίδα χριστιανή. Η *Εικόνα του Αγίου Γεωργίου* του 1800, που κεντήθηκε στην Κωνσταντινούπολη από την Κωκώνα του Ρολογά. Ιδιαίτερα φανερώνεται η κεντητική τέχνη στα πρόσωπα που αποδίδονται με τρόπο ζωγραφικό *Ευαγγέλιο*, δωρισμένο από την Αυτοκράτειρα της Ρωσίας, Αικατερίνη Β' τη Μεγάλη. *Χρυσοκέντητα άμφια* Παλαιών Πατρών Γερμανού, εγκόλπια, ξυλόγλυπτοι σταυροί, κλπ. Στις λειψανοθήκες της Μονής

φυλάσσονται λείψανα πολλών Αγίων της Εκκλησίας. Το πολυτιμότερο είναι η Αγία Κάρα του «Αγίου Αλεξίου, του ανθρώπου του Θεού». Είναι δωρεά του Αυτοκράτορα Εμμανουήλ Παλαιολόγου το 1398. Το χρυσόβολο επικύρωσης, δυστυχώς

καταστράφηκε σε πυρκαγιά της Μονής. Η μνήμη του εορτάζεται με ιδιαίτερη μεγαλοπρέπεια στις 17 Μαρτίου στην Αγία Λαύρα και στο μετόχι «Άγιος Αλέξιος» - Πάτρα. Η Κάρα του αγίου Φιλαρέτου του Ελεήμονος, εορτάζει την 1η Δεκεμβρίου. Πολλά τεμάχια λειψάνων από Αγίους όπως: Αγ. Θεοδώρου Στουδίτου, Αγίου Παντελεήμονος, Αγίας Παρασκευής, Αγίων Αναργύρων, κ.λ.π. Η στενή σχέση ορθόδοξης εκκλησίας και Παιδείας, έγινε εντονότερη κατά τους χρόνους της δουλείας. Ο κλήρος ήταν ο φορέας της παιδείας. Έτσι, στα μοναστήρια δημιουργήθηκαν βιβλιοθήκες και στη συνέχεια έγιναν πνευματικοί θησαυροί του έθνους. Η βιβλιοθήκη της Μονής συνεχώς εμπλουτίζεται. Έχει 3,000 περίπου έντυπα. Το αρχαιότερο είναι χρονολογίας του 1502. Στην συγκρότηση της βιβλιοθήκης της Μονής σημαντικά συνέβαλαν αρχικά ο Κύριλλος Λαυριώτης, το 1796 και πολύ αργότερα το 1929 ο Καλαβρυτινός δάσκαλος μοναχός Γρηγόριος Ιωαννίδης. Στο δεσπόζοντα λόφο,

βόρεια της Μονής, σε ωραιότατο φυσικό περιβάλλον υψώνεται το λαμπρότερο μνημείο του έθνους. Είναι το Ηρώον των πεσόντων πολεμαρχών, αρχιερέων, απλών μαχητών και μοναχών, που θυσιάστηκαν στους σκληρούς αγώνες 1821 - 1828. Τούτο εγκαινιάσθηκε - έγιναν τα αποκαλυπτήρια στις 24/3/1971. Κάθε χρόνο την 21η Μαρτίου γίνονται εθνικές εκδηλώσεις με την παρουσία αρχών (63). (63)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.im-ka.gr/Pages/Mones/AgiasLavras.htm>]

5.4.36 η Ιερά Μονή του Μ. Σπηλαίου

Το καταπληκτικότερο ιερό προσκύνημα της Ορθοδοξίας στην Πελοπόννησο,

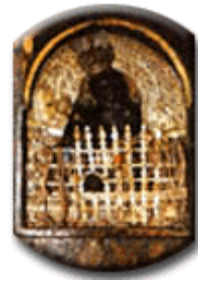

είναι η Ιερά Μονή του Μ. Σπηλαίου, η οποία προκαλεί δέος καθώς βρίσκεται στη σκιά απόκρημνου βράχου σε υψόμετρο 940 μ. Πήρε το όνομα της από το κάθετο βραχώδες συγκρότημα του Χελμού, επάνω στο οποίο είναι κτισμένη η Μονή. Σήμερα οκταόροφη, υψώνεται

"κολλημένη" στο βράχο καθλώνοντας και τον πιο αδιάφορο επισκέπτη. Το καθολικό της Μονής σκαμμένο στο βράχο, είναι ναός σταυροειδής, εγγεγραμμένος με δύο νάρθηκες. Ο κύριος ναός έχει τοιχογραφίες του 1653, αξιόλογα μαρμαροθετήματα στο δάπεδο, ξυλόγλυπτο τέμπλο κ.λ.π. Στη Μονή του Μ. Σπηλαίου η ψυχή του πιστού αισθάνεται τη μηδαμινότητά της, καθώς εισέρχεται στην κατανυκτική ατμόσφαιρα του ναού μέσα στο κοίλωμα του σπηλαίου. Η πρόσβαση στη Μονή σήμερα είναι εύκολη : στην Εθνική οδό Αθηνών - Πατρών,

στρίβουμε στο κόμβο της Πούντας και ακολουθούμε το δρόμο προς Καλάβρυτα. Μετά από 26 χιλ. φθάνουμε στη Ιερά Μονή. Επίσης από το Διακοφτό με τον οδοντωτό σιδηρόδρομο, φτάνει ο επισκέπτης - προσκυνητής στα Καλάβρυτα και από εκεί σε 15' με αυτοκίνητο στη Μονή. Κατά το Κτιτορικό της Μονής, η ιστορία και η ζωή της Μονής του Μ. Σπηλαίου αρχίζει με το θαυμαστό τρόπο της ανεύρεσης της Ιεράς Εικόνας. Δύο αδελφοί από την Θεσσαλονίκη, Συμεών και Θεόδωρος, διακρινόμενοι για την μόρφωση και την ευσέβειά τους, αφού ασκήθηκαν στα όρη Όλυμπος, Όσσα και Πηλίο, ήλθαν στο Άγιο Όρος για να γνωρίσουν φωτισμένους ησυχαστές και άνδρες της ερήμου. Από εκεί πήγαν στους Αγίους Τόπους για να προσκυνήσουν όλα τα μέρη που περιπάτησαν οι Θεανδρικοί πόδες του Σωτήρος Χριστού. Στα Ιεροσόλυμα έγιναν ιερείς από τον σπουδαίο επίσκοπο της Αγίας Πόλης Μάξιμον. Εκεί ο καθένας ξεχωριστά είδε την ίδια οπτασία και έλαβαν την εντολή να μεταβούν στην Αχαΐα , να εύρουν την ιστορηθείσα από τον Θεηγόρο Ευαγγελιστή Λουκά ανάγλυφη εικόνα της Παναγίας. Υστερα από πολλές περιπλανήσεις και αποκαλυπτικά όνειρα, συνάντησαν, στην περιοχή της Ζαχλωρούς τη βοσκοπούλα Ευφροσύνη το 362 μ.Χ. Όταν την πλησίασαν, η Ευφροσύνη τους προσκυνά με σεβασμό και αναφέρει τα ονόματα τους. Στην συνέχεια τους οδηγεί στο σπήλαιο που βρισκόταν η αναζητούμενη Ιερά Εικόνα, την οποία είχε ανακαλύψει -προ ολίγου χρόνου - η ίδια θεία Βουλή-, με την οδηγία ενός τράγου, που πήγαινε στο σπήλαιο για νερό και εξήρχετο με βρεγμένο το γένειον του. Με πολλή χαρά, ευγνωμοσύνη και ευλάβεια, οι μοναχοί Συμεών και Θεόδωρος πήραν την εικόνα έξω του Σπηλαίου και το εκαθάρισαν από την πυκνή βλάστηση. Όταν έκαυσαν τα κλαδιά, από την θερμότητα ετινάχθηκε βίαια δράκων προς την έξοδο του Σπηλαίου, όπου δια κεραυνού εφονεύθηκε. Αναμνηστικά αυτού του θαύματος σώζονταν, μέχρι τελευταία, τα οστά του δράκοντα. Μέσα στο σπήλαιον κατασκεύασαν μικρόν

Ναόν και μερικά μικρά κελλιά με την συνδρομή του πλήθους των πιστών, που συνέρρεαν δια να προσκυνήσουν την θαυματουργή εικόνα της Θεοτόκου και να ακούσουν τον Θείο Λόγο από τους Θεοκήρυκες Πατέρες Συμεών και Θεοδώρον. Πολλοί από τους ακροατές παρέμεναν για άσκηση. Έτσι σιγά-σιγά η Μονή έγινε μία από τις πλέον πολυμονάχους Μονάς και γνώρισε ακμή και αίγλη. Υπήρξε δια μέσου των αιώνων φάρος της Ορθοδοξίας, έπαλξη του

Ελληνισμού, εστία αντίστασης κατά των Τούρκων κατακτητών και άπαρτο φρούριο. Τέσσαρες φορές καταστράφηκε από πυρκαγιές, το 840, το 1400, το 1640 και το 1934 πάντοτε όμως διεσώζετο η Αγία Εικόνα με τρόπο θαυμαστό. Κατά τους χρόνους της Τουρκοκρατίας, επειδή ήταν κέντρο αντίστασης κατά των κατακτητών, δέχτηκε πολλές επιθέσεις, αλλά ποτέ δεν κατακτήθηκε. Είναι γνωστή η υπερήφανη, ηρωική απάντηση του ηγούμενου Δαμασκηνού τον Ιούνιο του 1827 στον

Ιμπραήμ. "... δια να προσκυνήσωμεν είναι αδύνατον ... αν έλθης εδώ να μας πολεμήσης και μας νικήσης , δεν είναι μεγάλο κακόν, διότι θα νικήσης παπάδες, αν όμως νικηθής ... θα είναι εντροπή σου ..." και πραγματικά νικήθηκε μετά από επικό αγώνα και τη βοήθεια της Παναγίας. Μόνο κατά την κατοχή - Δεκέμβριος 1943 η Μονή λεηλατήθηκε, οι μοναχοί πλήρωσαν τη θηριωδία των Ναζί, φονευθέντες ριπτόμενοι σε απόκρημνο βράχο. Τα εναπομείναντα κελιά από την πυρκαγιά του 1934, πυρπολήθηκαν. Παρ' όλες αυτές τις δοκιμασίες, η Μονή του Μ. Σπηλαίου, όπως το έθνος μας μετά από κάθε καταστροφή - πυρκαγιά - ανεγειρόταν καλύτερη. Σήμερα υψώνεται μεγαλοπρεπής - οκταόροφη - ανακαινισμένη και συνεχίζει την ιστορική πνευματική της πορεία. Το 1979 ανέλαβε την Ηγουμενία της Μονής ο Πανοσιολογιώτατος Αρχιμανδρίτης Νικηφόρος Θεοδωρόπουλος . Η Μονή από "ιδιόρρυθμος" έγινε "Κοινόβιος",

ώστε απερίσπαστοι οι μοναχοί να υπηρετούν την Παναγία, στην υπηρεσία της οποίας έταξαν τους εαυτούς τους. Το Μέγα Σπήλαιο αποτελεί όαση πνευματική για τους πολυάριθμους προσκυνητές παρόλο το μικρό αριθμό μοναχών, οι οποίοι καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας υπηρετούν αυτούς . Σ' αυτό επίσης συμβάλουν και οι λαικοί υπάλληλοι της Μονής. Η Παναγία σύντομα θα ευδοκήσει να ταχθούν στην υπηρεσία της νέοι αδελφοί και η Μονή να ξαναζήσει την παλαιά της αίγλη. Στην προσπάθεια αυτή συμβάλει ο νέος Ηγούμενος της Μονής, από τον Μάρτιο του 2003, Πανοσιολογιώτατος Αρχιμανδρίτης π.Ιερώνυμος Κάρμας. *Η εικόνα της Παναγίας Μεγαλοσπηλαιωτίσσης* Είναι έργο του Αποστόλου Λουκά. Πιστεύεται ότι μαζί με το Ευαγγέλιο και τις Πράξεις των Αποστόλων την εχάρισε ο Απ. Λουκάς στο πνευματικό του τέκνο, τον ηγεμόνα της Αχαΐας Θεόφιλο. Εκείνος δε την εκληροδότησε στους απογόνους του. Κατά την εποχή των διωγμών, αυτοί την έκρυψαν στο Σπήλαιο. Όταν αυτοί απέθαναν ή φονεύθηκαν δια τον Χριστόν, παρέμεινε στο Σπήλαιο μέχρι που ανακαλύφθηκε κατα τον θαυμαστό τρόπον από την Αγία Ευφροσύνη. Είναι ανάγλυφη, πάχους τριών πόντων και πλασμένη από κερί, μαστίχα και άλλες ύλες. Φέρει εσθήτα χρωματισμένη και χρυσά διαγράμματα. Από τις πολλές πυρκαγιές έχει αμαυρωθεί. Το σώμα της είναι εστραμμένο δεξιά, με κεκλιμένη την κεφαλή προς τον Υιόν της, κρατώντας τον στο δεξί χέρι (Δεξιοκρατούσα), ο οποίος με το αριστερό του χέρι κρατεί ελαφρά την αριστερή παλάμη της Μητρός Του, ενώ με το δεξιό κρατεί το Ευαγγέλιο. Δεξιά και αριστερά της κηρόπλαστης εικόνας παρίστανται, μετά φόβου άγγελοι. Στις τέσσερεις γωνιές της εικόνας δεξιά εξαπτέρυγα Σεραφείμ και αριστερά πολυόμματα Χερουβείμ. Στο Μουσείο της Μονής υπάρχουν πολλά ιερά και εθνικά κειμήλια : εθνικές στολές, σιγγίλια, χειρόγραφα με εξαιρετες μικρογραφίες, πολύτιμοι χρυσοί σταυροί με τίμιο ξύλο, χαλκογραφίες, προσωπογραφίες κ.α. Σε ειδικό παρεκκλήσιο πολλές εικόνες, λειψανοθήκες με οστά πολλών Αγίων και τις κάρες των ιδρυτών της Μονής. Οι επισκέπτες

επίσης μπορούν να επισκεφτούν το "Τρύπιο Λιθάρι", η οπή απ' όπου διέρχεται το φως του ήλιου, μόνο στις δύο Ισημερίες. Η βραχώδη περιοχή "κισωτή" από την οποία τα γερμανικά στρατεύματα κατοχής το 1943 γκρέμισαν τους πατέρες της Μονής καθώς και προσκυνητές. Τέλος το φρούριο που βρίσκεται στην κορυφή του βράχου του Μεγ. Σπηλαίου. (64). (64)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.im-ka.gr/Pages/Mones/tomegalospilaio.htm/>]

5.4.37 Η εκκλησία του Αγίου Ανδρέα

Στην ευρύτερη περιοχή της Πάτρας υπάρχει έντονα το θρησκευτικό στοιχείο. Πρώτο και σημαντικότερο μνημείο είναι η εκκλησία του Αγίου Ανδρέα που είναι και πολιούχος της πόλης. Ο Άγιος Ανδρέας γεννήθηκε στη πόλη Βισθαΐδα της Παλαιστίνης ήταν αδελφός του Απόστολου Πέτρου και γιος ενός φτωχού ψαρά που ονομαζόταν Ιωνάς. Ασκούσαν το επάγγελμα του ψαρά βοηθώντας τον πατέρα τους. Κάποια στιγμή ο Άγιος Ανδρέας έφυγε απ' το σπίτι του και

έγινε μαθητής του Αγίου Ιωάννη του προδρόμου αλλά μετά την σύλληψη του Ιωάννη επέστρεψε στη λίμνη γεννησαρέτ. Ο Άγιος Ανδρέας ήταν ο πρώτος μαθητής που κάλεσε ο Ιησούς Χριστός και γιαυτό ονομάστηκε πρωτόκλητος. Μετά την ημέρα της Πεντηκοστής και αφού έλαβε την επιφοίτηση του Αγίου Πνεύματος, όπως και οι υπόλοιποι μαθητές, ξεκίνησε να ταξιδεύει, για να διδάξει το λόγο του θεού βάπτισε Χριστιανούς, χειροτόνησε ιερείς και ίδρυσε εκκλησίες. Στα ταξίδια

του αυτά, περιόδευσε στη μικρά Ασία, στη Κωνσταντινούπολη, στη Θράκη, στη Μακεδονία, στη Θεσσαλία κ έφτασε μέχρι την Πελοπόννησο στην παλαιά Πάτρα. Άρχοντας της Πάτρας τότε ήταν ο Αιγεάτης με τη γυναίκα του Μαξιμίλλα. Ο Άγιος φθάνοντας στη πόλη άρχισε τη διδασκαλία της Χριστιανικής Πίστης και έκανε πολλά θαύματα. Για ένα διάστημα χρειάστηκε να λείψει ο Αιγεάτης στη Ρώμη, στη διάρκεια της απουσίας του, ο Άγιος θεράπευσε ένα δούλο το Στρατοκλή ενώ τόσο η Μαξιμίλλα όσο και ο Στρατοκλής έγιναν χριστιανοί. Επιστρέφοντας από τη Ρώμη ο άρχοντας προσπάθησε να κάνει την γυναίκα του πάλι ειδωλολάτρισσα αλλά δεν τα κατάφερε. Όλο του το μένος το έριξε πάνω στον Άγιο Ανδρέα και τον συνέλαβε κατά την διάρκεια της παραμονής του στη φυλακή τον επισκέφτηκαν η Μαξιμίλλα και ο Στρατοκλής πήραν την ευλογία του και χειροτόνησε τον Στρατοκλή επίσκοπο Παλαιών Πατρών. Ο Αιγεάτης ξεσπώντας σταύρωσε τον Άγιο Ανδρέα. Κατά την διάρκεια της σταύρωσης του ο λαός που τον αγαπούσε πολύ διαμαρτυρήθηκε και ο Άρχοντας φοβούμενος την οργή των κατοίκων πήγε να τον κατεβάσει από το σταυρό αλλά ο Άγιος Ανδρέας δεν του το επέτρεψε λέγοντας του «καλύτερα να σώσεις τον εαυτό σου από τα δεσμά της απιστίας παρά εμένα από το σταυρό». Ο Αιγεάτης μετανιώνοντας για το άδικο που έκανε έδωσε τέλος στη ζωή του πέφτοντας από ένα γκρεμό που ονομαζόταν Υψηλά Αλώνια. Το σώμα του Άγιου ενταφιάστηκε στο σημείο που κτίστηκε αργότερα η επισκοπή Παλαιών Πατρών. Ο γιος του Μεγάλου Κωνσταντίνου μετέφερε το λείψανο του Αγίου στην Κωνσταντινούπολη. Για να εξευμενίσει τους κατοίκους που αντέδρασαν έκανε έργα ύδρευσης από το όρος Βωιδά και έτσι η Παλαιά Πάτρα απέκτησε πόσιμο νερό χάρη στο Άγιο Ανδρέα. Στο ναό που βρίσκεται στη Πάτρα μπορεί ο επισκέπτης να προσκυνήσει το σταυρό X όπου άφησε την τελευταία του πνοή ο Άγιος(65). (65)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.nea.gr/tour/Pages/Istoria%20-%20mnhmeia%20-politismos/monasthria.htm>]

5.4.38 ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΤΡΥΠΗΤΗ

Από τα ωραιότερα και πρωτότυπα θρησκευτικά μνημεία της Ελλάδος είναι το Ιστορικό Προσκύνημα "Ζωοδόχος Πηγή" γνωστό σαν " ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΤΡΥΠΗΤΗ" του Αιγίου. Ευρίσκεται στην παραλία Αιγίου, κτισμένο σε

απόκρημνο βράχο ύψους 30μ. από την επιφάνεια της θάλασσας, μέσα σε Σπήλαιο (τρύπα). Όποιος επισκέπτεται για πρώτη φορά το προσκύνημα εντυπωσιάζεται από την ομορφιά του

τοπίου : υψίκορμα κυπαρίσσια και σκιερά πεύκα δίνουν μία ξεχωριστή και υποβλητική μεγαλοπρέπεια. Μία κλίμακα με 150 σκαλοπάτια ενώνει το Ιερό Προσκύνημα με το δημόσιο δρόμο. Υπάρχει όμως και μία δεύτερη οδός από τον Κυπαρισσώνα. Μόλις ο επισκέπτης, πλησιάσει τα κρᾶσπεδα του Ναού,

παρατηρεί εντός του βράχου ένα μικρό σπήλαιο μήκους 3 μέτρων, πλάτους 2 μέτρων και ύψους πάλι 2 μέτρων. Το άνοιγμα είναι κτισμένο με πέτρες και έχει μία μικρή πόρτα και παράθυρο. Κατά την παράδοση εκεί ήταν το ασκητήριο του Καπετάνιου - Ναυαγού που βρήκε την εικόνα. Αν όμως ο θαυμασμός του προσκυνητή είναι μεγάλος από την ομορφιά του περιβάλλοντος χώρου, πολύ περισσότερο εντυπωσιάζεται και μένει έκθαμβος, όταν εισέρχεται στον Ιερό Ναό. Στη μαρμαρένια μετώπη του Ναού είναι χαραγμένο το παράγγελμα : "ΜΕΤΑ ΦΟΒΟΥ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΑΓΑΠΗΣ ΠΡΟΣΕΛΘΕΤΕ", για να υπενθυμίζει

στους προσκυνητές την ιερότητα του χώρου και την υποχρέωση τους να πλησιάζουν την θαυματουργό εικόνα της Ζωοδόχου Πηγής με φόβο Θεού, πίστη και αγάπη στις καρδιές τους. Στον πρόναο υπάρχει το Αγίασμα. Καλλιτεχνική μαρμάρινη κρήνη με σταυροειδές σχήμα. Από το στόμα τριών λαξευμένων Αγγέλων τρέχει συνέχεια το αγίασμα που χύνεται σε μαρμάρινη λεκάνη. Στην Κρήνη είναι χαραγμένη η γνωστή καρκινική επιγραφή (διαβάζεται και αντίστροφα) "ΝΙΨΟΝ ΑΝΟΝΗΜΑΤΑ ΜΗ ΜΟΝΑ ΝΟΨΙΝ" δηλαδή καθάρισε πρώτα τα ανομήματά σου ειλικρινά με μετάνοια, και όχι την όψη σου επιφανειακά. Στην συνέχεια ο προσκυνητής ανερχεται στον κυρίως Ναόν - η ψυχή κατανύγεται από το υποβλητικό σύνολο του διακόσμου. Δεξιά στο σπήλαιο υπάρχει η εικόνα της Παναγίας με το γλυκό πρόσωπο και τους δύο ζωηρούς και γεμάτους συμπάθεια οφθαλμούς, που σαηνεύουν τον προσκυνητή, με το αριστερό της χέρι κρατεί το παιδίον Ιησού, το οποίο με το δεξί ευλογεί και εις το αριστερό κρατεί ειλιτάριο. Σύμφωνα με την ευλαβή παράδοση - που στην Ορθόδοξη Εκκλησία είναι αξιόπιστη - στα μέσα του ΙΣΤ' αιώνα δηλαδή περί το 1550, κάποιος ναυαγός του Κορινθιακού Κόλπου, διακρίνει - μέσα στη νύκτα - ένα φως παρηγοριάς, σημάδι πως βρίσκεται κοντά σε στεριά. Γεμίζει θάρρος και ελπίδα. Επιστρατεύει όλες του τις δυνάμεις για να φθάσει εκεί που λαμπυρίζει το φως. Το πλησιάζει και διαπιστώνει με πολλή έκπληξη, πως βρίσκεται μπροστά σε μία εικόνα της Παναγίας, όπου φεγγοβολάει ολόκληρη και φωτίζει ολόγυρα. Είναι η Χαριτόβρυτη εικόνα της Παναγίας κρυμμένη μέσα στο βραχώδες τούτο σπήλαιο, άγνωστο από τότε. Έτσι ανακαλύφθηκε η εικόνα της "Παναγίας της Τρυπητής". Ο ναυαγός με ευλάβεια και συγκίνηση γονατίζει και την προσκυνά. Την άλλη μέρα ειδοποίησε τις Αρχές της πόλης του Αγίου. Κλήρος, λαός, άρχοντες ήλθαν, προσκύνησαν κάνοντας και Δοξολογία. Ο Ευρετής της εικόνας γίνεται ο πρώτος ασκητής και υπηρέτης της Παναγίας. Στη συνέχεια αρχίζει η μέριμνα για ανοικοδόμηση Ναού. Αρχικά αποφασίστηκε να γίνει ανατολικότερα του μέρους που βρέθηκε η

I. Εικόνα, επειδή το μέρος ήταν βράχος. Το βράδυ της πρώτης ημέρας που άρχισαν οι εργασίες οικοδομής, στο βράχο που είχε ευρεθεί η Εικόνα έγινε μία έκρηξη -κατά τρόπο θαυμαστό- και ο χώρος αναμορφώθηκε για μικρό ναό. Έτσι οι κάτοικοι θεώρησαν ότι η Παναγία "έφτιαξε το σπίτι της" και ο Ναός κτίστηκε μεγалоπρεπα στη θέση που βρίσκεται σήμερα. Το κυρίως Σπήλαιο μπροστά στο οποίο ανεγέρθηκε ο Ναός έχει μήκος 11μ., πλάτος 7 μ. και ύψος 4 μ. Για να γίνει η Αγία Τράπεζα στη θέση που βρέθηκε η I. Εικόνα, το I. Βήμα είναι στραμμένο νοτιοανατολικά και όχι ανατολικά που επιβάλλει η Ορθόξη Παράδοση. Με την πάροδο του χρόνου το πρώτο ασκητήριο εξελίχθηκε σε λαμπρή Μονή. Ο Ναός πήρε τη σημερινή του μορφή τον 19ο αιώνα. Η μνημειακή, αναγεννησιακού τύπου, εξωτερική μαρμάρινη σκάλα, η οποία ενώνει τον παραλιακό δρόμο με τον Ναό, κατασκευάστηκε το έτος 1870 με σχέδιο του μηχανικού Άγγελου Κορυζή. Με Βασιλικό Διάταγμα της 8ης Μαΐου 1933 η εορτή της Παναγίας της Τρυπητής καθιερώνεται σαν επίσημη Θρησκευτική Εορτή του Αγίου. Την Παρασκευή της Διακαινησίμου τελείται η λιτάνευση της I. Εικόνας με κάθε επισημότητα. Τέλος με την υπ' αριθ. 10/16-5-1970 κανονισμό της I. Συνόδου της Ελλάδος αναγνωρίζεται σαν "ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΙΕΡΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ" και χαρακτηρίζεται Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου. Με την ανακήρυξη της Παναγίας της Τρυπητής σε Πανελλήνιο Ιερό Προσκύνημα, επισημοποιήθηκε η ευλάβεια των πολυάριθμων ευσεβών Χριστιανών που αθρόα συρρέουν για προσκύνημα. Τα πολλά και εξάισια Θαύματα της Παναγίας με την πάροδο του χρόνου αναδεικνύουν τον Ιερό τούτο τόπο σε μεγάλο πνευματικό κέντρο Πανελληνίου ακτινοβολίας. Είναι πολύ συγκινητικό, - την Παρασκευή της Διακαινησίμου, - να βλέπεις χιλιάδες Χριστιανούς από όλη την Ελλάδα - κάθε ηλικίας - να ανεβαίνουν τη μεγάλη σκάλα (150 σκαλοπάτια), αρκετοί γονατιστοί, χωρίς υποδήματα, με δάκρυα στα μάτια και ευγνωμοσύνη στην καρδιά, προκειμένου να εκπληρώσουν το "Τάμα" τους στην Παναγία που τους άκουσε, και δέχθηκε

την ικεσία τους και τους απάλλαξε από κάποια ανάγκη ή αρρώστια. Πολλά είναι τα θαύματα της Παναγίας που έγιναν γνωστά από ομολογίες, επιστολές πιστών καθώς και δημοσιεύσεις σε ημερήσιο τύπο. Πιστό αντίγραφο της Ι. Εικόνας εξεδόθηκε κατά το έτος 1991 και διατίθεται σ' όσους πιστούς επιθυμούν(66). (66)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.nea.gr/tour/Pages/Istoria%20-%20mnhmeia%20-politismos/monasthria.htm>]

5.4.39 οι μονές της Κύπρου

Η Κύπρος όπως αναφέρεται και στις «Πράξεις των Αποστόλων» θεωρείται ότι είναι η πρώτη χώρα που επισκέφθηκαν οι Απόστολοι Παύλος και Βαρνάβας,

στην προσπάθεια τους να εξαπλώσουν το Χριστιανισμό και η πρώτη που απέκτησε Χριστιανική διοίκηση. Ο λόγος ήταν ότι βρίσκεται κοντά στα παράλια της Ιερουσαλήμ. Το 45 μ.Χ. ο Παύλος, ο Βαρνάβας και ο Μάρκος δίδαξαν το Χριστιανισμό. Αποβιβάστηκαν στη Σαλαμίνα και διέσχισαν τη νήσο μέχρι την Πάφο, κηρύττοντας τη νηοθρησκεία. Άξιο παρατήρησης είναι ότι στην Πάφο έγινε Χριστιανός ο πρώτος επίσκοπος Ρωμαίος, ο ανθύπατος Σέργιος Παύλος. Το 50 μ.Χ. ο Βαρνάβας επιστρέψε στην Κύπρο με τον ανιψιό του Μάρκο και έχοντας ως έδρα του τη Σαλαμίνα επόβλεψε την εξάπλωση του Χριστιανισμού σε όλες σχεδόν τις πόλεις και τις κοινότητες της Κύπρου. Ο Βαρνάβας, ο οποίος θεωρείται και ο πρώτος Αρχιεπίσκοπος Κύπρου, λιθοβολήθηκε από τους Εβραίους και πέθανε το 57 μ.Χ. λόγω έξω από τη

Σαλαμίνα, όπου σώζεται ο τάφος του. Έτσι έγινε ένας από τους πρώτους μάρτυρες του Χριστού. Όμως ακόμα και σήμερα έχουν παραμείνει κληρονομιάτα ιστορικά της μοναστήρια. Σε πολλά από τα μοναστήρια μπορεί κανείς να πάει με μέσα δημόσιας συγκοινωνίας (λεωφορεία, ταξί γραμμής). Υπάρχουν όμως ορισμένες μονές οι οποίες βρίσκονται σε μεγάλη απόσταση από κύριους δρόμους και κατοικημένες περιοχές και επιβάλλεται η πρόσβαση με αυτοκίνητο ή ταξί. Στην Αμμόχωστο υπάρχει το μοναστήρι της αγίας Νάπας . στη Λάρνακα είναι η μονή του αγίου Μηνά κ η μονή Σταυροβουνιού. Στη Λεμεσό υπάρχει η μονή του Αγίου Γεωργίου Αλαμάνου. Στη Λευκωσία υπάρχουν τέσσερις μονές του Αγίου Ηρακλειδίου, του Αγίου Παντελεήμονα, η Μονή Μαχαιρά και το Μοναστήρι Αρχαγγέλου Μιχαήλ. Στη Πάφο βρίσκονται οι Μονές της Παναγίας του Σίντη, η Μονή Χρυσορρογιάτισσας και το Μοναστήρι Αγίου Νεοφύτου. Τέλος στο όρος τρούδος είναι οι μονές κύκκου και η μονή τροοδίτισσας(67). (67)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.forthnet.gr/templates/newsPosting.aspx?p=199874>]

5.4.40 Η Ιερά Μονή Κύκκου

Η Ιερά Μονή Κύκκου βρίσκεται στο δυτικό τμήμα της οροσειράς του Τρούδους, 18 μόλις χιλιόμετρα από την πιο ψηλή βουνοκορφή της Κύπρου, τον Όλυμπο. Είναι κτισμένη σε υψόμετρο 1200 περίπου μέτρων, ανάμεσα σε πλούσια βλάστηση θάμνων και δένδρων,

και συγκεντρώνει όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την απρόσκοπτη αφιέρωση των μοναχών στην προσευχή και την άσκηση. Η αδελφότητα όμως της Μονής, που χρονολογεί 900 χρόνια συνεχούς ζωής, δεν περιορίστηκε στα θρησκευτικά της μόνον καθήκοντα. Με τις δραστηριότητές της τη μετέτρεψε σε ένα από τα σημαντικότερα πνευματικά κέντρα της Κύπρου. Ανέπτυξε πλούσια εθνική δράση και παρουσίασε μεγάλη κοινωνική προσφορά, που είναι σε όλους γνωστή. Όλα αυτά συνέβαλαν σε μεγάλο βαθμό στη διατήρηση της ιστορικής μνήμης και της ορθόδοξης συνείδησης των Κυπρίων, οι οποίοι έζησαν πολλές ιστορικές περιπέτειες και σε αρκετές περιπτώσεις κινδύνευσαν με αφανισμό από τις πολύχρονες δουλείες και τους ξένους κατακτητές, χριστιανούς και αλλόθρησκους. Το πλήρες όνομα της Μονής είναι "Ιερά Βασιλική και Σταυροπηγιακή Μονή της Παναγίας του Κύκκου". Βασιλική ονομάζεται γιατί ιδρύθηκε με προσωπική οικονομική συμβολή του βυζαντινού αυτοκράτορα Αλεξίου Κομνηνού (1081-1118) και Σταυροπηγιακή γιατί στον θεμέλιό της λίθο τοποθετήθηκε σταυρός, γεγονός που στη γλώσσα της διοίκησης της Εκκλησίας σημαίνει ότι το μοναστήρι αυτοδιοικείται, μέσα στα πλαίσια βεβαίως του συνόλου της Εκκλησίας της Κύπρου. Άγνωστη είναι η προέλευση του ονόματος Κύκκος. Σύμφωνα με την επικρατέστερη άποψη, οφείλεται σε ένα αυτοφυόμενο θάμνο της περιοχής, που ονομάζεται και κόκκος. Η Ιερά Μονή Κύκκου πάντοτε έπαιζε πρωταγωνιστικό ρόλο στα ιστορικά δρώμενα του τόπου και ακολουθούσε τη μοίρα του λαού, τον οποίο προσπαθούσε να εμψυχώσει, να καθοδηγήσει και να προστατεύσει στις δύσκολες του στιγμές. Γι' αυτό δεν είναι καθόλου τυχαίο το γεγονός ότι η Ιερά Μονή Κύκκου ριζώθηκε βαθιά στην ψυχή του και κέρδισε τη φήμη της ενδοξότερης Μονής της Κύπρου (67).

(67)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση
<http://www.forthnet.gr/templates/newsPosting.aspx?p=199874>]

6. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΒΟΥΔΙΣΜΟΥ

Ο Βουδισμός είναι μια θρησκεία βασισμένη στη διδασκαλία του Siddhartha

Gautama τον γιο ενός βασιλέα γεννημένο στο Kapilavastu στο Νεπάλ το 560 π.Χ. Προκειμένου να καταφέρει μια πνευματική ειρήνη ο Siddhartha ανακοίνωσε τις πνευματικές αρετές του στον κόσμο και έγινε γνωστός ως Βούδας ή αλλιώς ο πεφωτισμένος. Δίδασκε τις θρησκευτικές του απόψεις καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του σε όλη τη Νότια Ασία. Η ιστορία του Βούδα έχει και

μυθολογική αξία. Κατά τη γέννηση του μια προφητεία είπε ότι θα γινόταν μεγάλος βασιλιάς αν έμενε στο σπίτι του αλλά αν έφευγε από αυτό θα γινόταν σωτήρας του κόσμου. Γι αυτόν τον λόγο ο πατέρας του, τον κράτησε σπίτι περιτριγυρίζοντας τον με ότι μπορεί να επιθυμήσει ένα παιδί μην επιτρέποντας του να δει οτιδήποτε αρνητικό γινόταν. Ο Βούδας τελικά παντρεύτηκε και έκανε ένα γιο αλλά ακόμα δεν είχε φύγει από το παλάτι του πατέρα του. Μια μέρα αποφάσισε ότι θέλει να δει και τον υπόλοιπο κόσμο. Παρ' όλο που ο πατέρας του είχε στολίσει όλους τους δρόμους που θα πέρναγε και είχε διατάξει να κρυφτούν όλοι οι άνθρωποι, μερικοί δεν υπάκουσαν. Έτσι ο Βούδας είδε πρώτη φορά ένα γέρο άνθρωπο κι έμαθε ότι οι άνθρωποι γερνάνε. Στη συνέχεια είδε έναν άρρωστο κι έμαθε ότι όλοι μπορούν ν' αρρωστήσουν και να υποφέρουν. Έπειτα είδε μια κηδεία και κατάλαβε ότι όλοι οι άνθρωποι πεθαίνουν και τέλος είδε έναν μοναχό να ζητιανεύει για τροφή και αποφάσισε ότι ήθελε να ζήσει την ζωή του μοναχού. Έτσι εγκατέλειψε το βασίλειο του ψάχνοντας το μονοπάτι προς τη σωτηρία της ψυχής του μέχρι και τα ογδόντα του χρόνια. Ο βουδισμός έγινε ισχυρή θρησκεία πριν το θάνατο του

Βούδα αλλά ήταν περιορισμένος μόνο στην Ινδία. Έπειτα όμως από κάποιες ιεραποστολικές αποστολές έγινε γνωστός στην Κίνα, στην Κορέα, στην Ιαπωνία και στην Νότια Ασία. (68). (68)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://en.wikipedia.org/wiki/Buddhism>]

6.1 Τόποι Λατρείας του Βουδισμού

Ο ιερότερος τόπος για τους βουδιστές θεωρείται το Θιβέτ. Το Θιβέτ βρίσκεται μεταξύ δύο αρχαίων πολιτισμών της Κίνας και της Ινδίας και συχνά ονομάζεται και ως στέγη του κόσμου ή τόπος του χιονιού. Μερικά από τα πιο γνωστά

θιβετιανά μνημεία είναι το Tashilhunpo μοναστήρι που βρίσκεται στη πόλη Shigatse ιδρύθηκε το 1447 από τον πρώτο Δαλάϊ Λάμα και είναι το μεγαλύτερο ενεργό μοναστήρι στο Θιβέτ, μέσα στο οποίο βρίσκεται και το πιο μεγάλο επιχρυσωμένο άγαλμα του Βούδα μήκους 26 μέτρων . Το άγαλμα αυτό φτιάχτηκε το 1914 και κατασκευαζόταν από 900 τεχνίτες για τέσσερα ολόκληρα χρόνια ζυγίζει 300 κιλά και είναι διακοσμημένο με πολύτιμους λίθους. Ένα ακόμα

μοναστήρι εξαιρετικής σημασίας είναι το Drepung που μέχρι κάποια στιγμή ήταν το μεγαλύτερο μοναστήρι του κόσμου και φιλοξενεί έναν μεγάλο αριθμό λευκών μοναστηριακών κτιρίων, παρ' όλο που λεηλατήθηκε πάρα πολύ. Πλέον έχει αναπαλαιωθεί και συνεχίζει να διατηρεί την αίγλη και την θρησκευτικότητά του.

Ακόμα πολύ δημοφιλές μοναστήρι είναι το Ganden και βρίσκεται 40 χιλιόμετρα νοτιοανατολικά της Λάσα. Ιδρύθηκε το 1409 από τον Tsonghara ενώ περιέχει περίπου 28 διαφορετικές μονές και καινούργιες μονές συνεχώς κατασκευάζονται. Στο μοναστήρι αυτό ζουν περίπου 2000 μοναχοί, ενώ σε μερικά από αυτά τα μοναστήρια δεν επιτρέπονται γυναίκες. Επιπρόσθετα σε αυτό το μοναστήρι βρίσκεται ο θρόνος του Βούδα. Ένα ακόμα πολύ σημαντικό μοναστήρι το Shalu βρίσκεται 19 χιλιόμετρα δυτικά της πόλης Shigatse και χρονολογείται από τον 11^ο αιώνα. Το Shalu χωρίζεται σε δύο μέρη, ένα μέρος που χαρακτηρίζεται από τη θιβετιανή αρχιτεκτονική και ένα άλλο μέρος με περισσότερες κινέζικες αναφορές που ιδρύθηκε τον 15^ο αιώνα και φιλοξενεί

τοιχογραφίες και 9 αγάλματα μεγάλης σημασίας. Το πιο σημαντικό μοναστήρι στο Θιβέτ είναι το SAMYE το οποίο ήταν και το πρώτο μοναστήρι που χτίστηκε πριν από 1200 χρόνια και ήταν σε αυτό το μοναστήρι όπου πρωτοεδραιώθηκε ο βουδισμός σαν θρησκεία και όπου εγκαταστάθηκαν οι πρώτοι επτά βουδιστές μοναχοί οι οποίοι και μετέφρασαν τα κείμενα του βουδισμού στα θιβετιανά. Σε αυτό το μοναστήρι κατοικούν 135 μοναχοί οι οποίοι υποδέχονται

δεκάδες πιστούς καθημερινά προκειμένου να τους ξεναγήσουν σε αυτό το μοναδικό μοναστήρι. Το SAMYE είναι επίσης μοναδικό διότι η μεγαλύτερη μονή του είναι χωρισμένη σε τρία επίπεδα, το πρώτο επίπεδο το οποίο είναι με τη θιβετιανή αρχιτεκτονική, το δεύτερο επίπεδο που είναι κινέζικης προέλευσης και το τρίτο επίπεδο που είναι Ινδικής προέλευσης. Βέβαια το Θιβέτ δεν είναι γνωστό μόνο για τα μοναστήρια του αλλά και για τις διάφορες ιερές διαδρομές που συχνά επιλέγουν να κάνουν οι προσκυνητές στο Θιβέτ. Η πιο διάσημη περιήγηση είναι αυτή του KAILASH KORA. Κατά τη διάρκεια αυτών των διαδρομών οι πιστοί επιλέγουν ένα μνημείο και κάνουν τον κύκλο του με τη

φορά του ρολογιού μέχρι να ολοκληρωθεί ο κύκλος. Το Kailash είναι ένα ιερό βουνό και η διαδρομή αυτή είναι 52 χιλιόμετρα με αντίξοες καιρικές συνθήκες, ενώ πρέπει οι προσκυνητές να ολοκληρώσουν τον κύκλο τουλάχιστον μια φορά προκειμένου να εξαλείψουν τις αμαρτίες μιας ζωής, ενώ 108 κύκλοι επιτρέπουν

στον προσκυνητή να εισέλθει πνευματικά σε κατάσταση απόλυτης νιρβάνα καθαρίζοντας τις αμαρτίες όλων των προηγούμενων ή μελλοντικών ζωών του. Άλλες τέτοιες διαδρομές είναι το Lake Manasarovar

το οποίο είναι και αυτό ιερό άλλα λιγότερο δημοφιλές σε ξένους. Το Ganden, το Perli, το Sakya, το Tirthapuri, το Bankhor και το Tashilhynpo το οποίο είναι πάντα γεμάτο με προσκυνητές διότι διαθέτει και την καλύτερη θέα προς την αρχαία πόλη Shigate. Για πολλούς ταξιδιώτες τα πιο σημαντικά αξιοθέατα του Θιβέτ θα ήταν οι υπέροχοι ναοί του και τα απόμερα καταφύγια του, οι διαδρομές των προσκυνητών ενώ για άλλους θα ήταν οι κοιλάδες, τα βουνά, τα ποτάμια και η μοναδική θέα του. Όμως όλοι ανεξαιρέτως εγκαταλείπουν το Θιβέτ έχοντας βρει αυτή τη πνευματική ηρεμία και γαλήνη που αναζητούσαν όταν το επισκέφτηκαν(69). (69)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://en.wikipedia.org/wiki/Buddhism>]

7. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΙΣΜΟΥ

7.1 Αρχές του Καθολικισμού

Ο Καθολικισμός βασίζεται στις διδασκαλίες του Ιησού και είναι μια μονοθεϊστική θρησκεία. Είναι παρακλάδι του

Χριστιανισμού και πρωτοσυναντήθηκε στη Ρώμη σύντομα μετά το θάνατο του Χριστού. Χαρακτηριστικό γνώρισμα του καθολικισμού είναι ο Πάπας, ένας πνευματικός οδηγός ο οποίος άρχισε να υπάρχει σαν θεσμός από τον πρώτο Πάπα τον Άγιο Πέτρο ο οποίος ήταν μαθητής του Χριστού. Καθολικοί κυρίως

συναντώνται εκτός από την Ρώμη, στην Ιρλανδία, στην Πολωνία, στην Γαλλία και στην Ισπανία. Οι βασικές διαφορές του καθολικισμού με το Χριστιανισμό, είναι ότι στο καθολικισμό σημαντικό ρόλο παίζει ένας σημαντικός ηγέτης ο οποίος ονομάζεται Ποντίφικας ή αλλιώς Πάπας. Οι πιστοί του καθολικισμού κάνουν διαφορετικά το σταυρό τους ενώνοντας τα δάκτυλά τους, πιστεύουν πιο έντονα στη Παρθένο Μαρία και στις εκκλησίες τους δεν εμφανίζονται εικόνες αλλά αγάλματα αγίων. Η Καθολική Εκκλησία υπήρξε κινητήρια δύναμη σε μεγάλα γεγονότα της παγκόσμιας ιστορίας όπως στον εκχριστιανισμό της Ευρώπης και της Λατινικής Αμερικής, την διάδοση της παιδείας και την ίδρυση Πανεπιστημίων, μοναχισμό, την ανάπτυξη τέχνης, μουσικής και αρχιτεκτονικής, την Ιερά Εξέταση, τις Σταυροφορίες και την αναλυτική φιλοσοφική μέθοδο.

Ο καθολικισμός συναντάται περισσότερο στην Ιρλανδία , Πολωνία όπου είναι και η χώρα καταγωγής των περισσότερων Ποντίφικων στην Γαλλία και στην Ισπανία και φυσικά στη Ρώμη και κυρίως στο Βατικανό(70). (70)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση http://en.wikipedia.org/wiki/Roman_Catholic_Church]

7.2 Τόποι λατρείας του Καθολικισμού

Η Ρώμη υπήρξε το κέντρο της καθολικής εκκλησίας και η έδρα της παπικής εξουσίας στη Ρώμη. Επίσης υπάρχουν μερικές από τις πιο σημαντικές εκκλησίες και ο αριθμός τους είναι τεράστιος. Ενώ οι πιο σημαντικές είναι οι επτά κύριες βασιλικές: ο Άγιος Πέτρος, ο Άγιος Ιωάννης του Λατερανού, ο Άγιος Παύλος, εκτός των τειχών, η Σάντα Μαρία Ματζόρε, η Σάντα Κρότσε ιν Τζεσουσαλέμε, ο Άγιος Λαυρέντιος εκτός των τειχών και ο Σαν Σεμπασιάνο. Ο Άγιος Ιωάννης του Λατεράνω ήταν η πρώτη βασιλική της Ρώμης και αν και καταστράφηκε δύο φορές από πυρκαγιά και ανοικοδομήθηκε αρκετές ακόμη, η σημερινή εκκλησία διατηρεί το αρχικό της σχήμα. Ο Μπορομίνι ανέλαβε την τελευταία ανοικοδόμηση του εσωτερικού το 1646 ενώ η κύρια πρόσοψη είναι προσθήκη του 18^{ου} αιώνα. Προτού μεταφερθεί η παπική έδρα στην Αβινιόν το 1309, το γειτονικό Ανάκτορο του Λατερανού ήταν η επίσημη κατοικία των πάπων. Ο Πάπας ως επίσκοπος της Ρώμης τελεί εδώ τη λειτουργία της Μεγάλης Πέμπτης και παρευρίσκεται στην ετήσια ευλογία των πιστών. Η σημερινή εκκλησία του Άγιου Παύλου εκτός των Τειχών είναι μια πιστή αν και σχετικά άψυχη αναπαραγωγή της σπουδαίας βασιλικής του 4^{ου} αιώνα που καταστράφηκε από

πυρκαγιά τη νύχτα της 15^{ης} Ιουλίου 1823. Κάποια τμήματα της πρώτης εκκλησίας σώζονται ακόμη. Η μια πλευρά της θριαμβευτικής αψίδας είναι διακοσμημένη με ψηφιδωτά του 5^{ου} αιώνα, Στην άλλη πλευρά υπάρχουν ψηφιδωτά του Πιέτρο Καβαλίνι που κοσμούσαν αρχικά την πρόσοψη. Τα υπέροχα ενετικά της κόγχης (1220) απεικονίζουν τις μορφές του Χριστού με τον Άγιο Πέτρο, τον Άγιο Αντρέα, τον Άγιο Λουκά και τον Άγιο Παύλο. Το θαυμάσιο μαρμάρινο στέγαστρο πάνω από την Άγια

Τράπεζα φέρει την υπογραφή του γλύπτη Αρυόλφο ντι Κάμπιο ενώ κάτω από την Άγια τράπεζα βρίσκεται ο τάφος του Άγιου Παύλου που υποτίθεται ότι αναπαύεται εκεί. Η Σάντα Μαρία Ματζόρε συνδυάζει με μεγάλη επιτυχία διαφορετικά στιλ αρχιτεκτονικής. Το μεγαλύτερο μέρος της είναι μεσαιωνικό ενώ κατά την Αναγέννηση δημιουργήθηκε η νέα οροφή της και παράλληλα μπορεί κάποιος να παρατηρήσει και στοιχεία Μπαρόκ. Το γνωστό στοιχείο της Σάντα Μαρία είναι τα ψηφιδωτά. Οι βιβλικές σκηνές στο κλίτος και τα ψηφιδωτά στο θριαμβευτικό τόξο είναι του 5^{ου} αιώνα. Σημαντικό έργο του Μεσαίωνα είναι ο ενθουσιασμένος Χριστός του 13^{ου} αιώνα. Ο Σάντα Κρότσε in

Τζερουσαρέμε ή αλλιώς Άγιος Σταύρος της Ιερουσαλήμ ιδρύθηκε από την Άγια Ελένη το 320 μ.χ. Αν και η εκκλησία βρισκόταν στην άκρη της πόλης, τα ιερά ενθύμια από την σταύρωση που έφερε η Άγια Ελένη από τα Ιεροσόλυμα την έκαναν κύριο τόπο λατρείας. Σημαντικότερα ήταν τα κομμάτια από το Σταυρό του Χριστού και ένα τμήμα από την επιγραφή του πόντιου Πιλάτου με τις λέξεις «Ιησούς Ναζωραίος, βασιλιάς των Ιουδαίων». Η εκκλησία φιλοξενεί επίσης δύο πολύ σημαντικές τοιχογραφίες του 15^{ου} αιώνα. Ακριβώς έξω από

το ανατολικό τείχος της πόλης βρίσκεται η εκκλησία του Άγιου Λαυρεντίου ο οποίος ήταν ένας από τους πρώτους μάρτυρες των πρώτων χριστιανικών χρόνων. Τα λείψανα του Άγιου Λαυρεντίου βρίσκονται στο υπερώο του 16^{ου} αιώνα κάτω από την Άγια Τράπεζα του 13^{ου} αιώνα. Η εκκλησία του Άγιου Σεβαστιανού, που χτίστηκε τον 17^ο αιώνα πάνω από τις κατακόμβες καταλαμβάνει την θέα μιας πρώην βασιλικής. Στην είσοδο για τις κατακόμβες σώζεται η τρίκλια, ένα κτίριο όπου φιλοξενούνταν οι τεθλιμμένοι συγγενείς. Οι τοίχοι έχουν εικόνες που παραπέμπουν στους Άγιους Πέτρο και Παύλο των οποίων πιθανόν τα λείψανά τους να μεταφέρθηκαν εδώ στην διάρκεια κάποιας περιόδου κατά την οποία οι Χριστιανοί διώκονταν από τις αρχές. Ο Άγιος Πέτρος βρίσκεται στο Βατικανό. Το Βατικανό είναι το κέντρο των καθολικών όλου του κόσμου και ανεξάρτητο κράτος από το 1929, διοικείται από το Πάπα.

Έχει περίπου 1000 κατοίκους που εργάζονται στις διάφορες υπηρεσίες του. Στο Βατικανό υπάρχουν καταστήματα, γραφεία, ταχυδρομεία, ένας ραδιοφωνικός σταθμός που εκπέμπει διεθνώς τις λειτουργίες του Πάπα σε 20 γλώσσες και πολυάριθμα μουσεία. Ο Άγιος Πέτρος είναι το κέντρο της Ρωμαιοκαθολικής πίστης και προσελκύει πιστούς από όλο τον κόσμο. Κατά τον 2^ο αιώνα χτίστηκε ένας βωμός στην τοποθεσία που είχε ενταφιαστεί ο Άγιος Πέτρος. Η πρώτη μεγάλη βασιλική, την οποία παράγγειλε ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος ολοκληρώθηκε γύρω στα 349 μ.Χ. Τον 15^ο αιώνα η εκκλησία κατέρρευε έτσι το 1506 ο Πάπας Ιούλιος τοποθέτησε τον πρώτο λίθο της νέας εκκλησίας της οποίας η ανοικοδόμηση διήρκεσε πάνω από έναν αιώνα. Στο έργο συνέβαλαν όλοι οι σπουδαίοι αρχιτέκτονες της ρωμαϊκής αναγέννησης και του Μπαρόκ. Η βασιλική έχει μήκος 187 μέτρα ενώ περιλαμβάνει 11

παρεκκλήσια και 45 βωμούς πέρα από τα αναρίθμητα έργα τέχνης. Το κεντρικό σημείο του οικοδομήματος είναι ο Παπικός βωμός ενώ οι προσκυνητές μπορούν να επισκεφτούν τις κρύπτες, το θησαυροφυλάκιο και το Σκηνοφυλάκιο του Άγιου Πέτρου. Το Βατικανό είναι μια πάρα πολύ σημαντική τοποθεσία για τους καθολικούς ενώ είναι το θρησκευτικό μνημείο με τους περισσότερους επισκέπτες παγκοσμίως. (71). (71)[διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση http://en.wikipedia.org/wiki/Roman_Catholic_Church

8. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ο τουρισμός έχει καταστεί πλέον η μεγαλύτερη βιομηχανία στον κόσμο και είναι οικονομικό και κοινωνικό φαινόμενο μεγάλης σημασίας. Είτε πρόκειται για τουρισμό για λόγους αναψυχής είτε για ιατρικούς λόγους είτε για τον θρησκευτικό τουρισμό, τα οφέλη του είναι τα ίδια καθώς και οι αρνητικές επιδράσεις αυτής της ανάπτυξης στους τουριστικούς προορισμούς. Ειδικότερα στον θρησκευτικό τουρισμό ο οποίος είναι ιδιαίτερης σημασίας διότι προάγει τον πολυπολιτισμικό χαρακτήρα της σημερινής εποχής καθώς βοηθά τους ανθρώπους που επισκέπτονται μια ξένη χώρα να γνωρίσουν την θρησκεία αυτού του λαού που τους φιλοξενεί. Επιπλέον ο θρησκευτικός τουρισμός είναι ένα μέσο με το οποίο μπορεί ο πιστός να έρθει σε επαφή με τη θρησκεία του να ανυψωθεί πνευματικά και να διατηρήσει τα ήθη και τα έθιμά του, που πολλές φορές είναι αλληλένδετα με τη θρησκεία. Παράλληλα όμως με τον θρησκευτικό τουρισμό ωφελούνται σημαντικά και οι χώρες υποδοχής καθώς βοηθά τους κατοίκους αυτών των χωρών να βελτιώσουν ποιοτικά τον τρόπο διαβίωσής τους. Γι' αυτό λοιπόν το λόγο θα πρέπει να γίνουν μελέτες πάνω στην πιο αρχαία μορφή του τουρισμού για να διαπιστωθούν οι τρόποι με τους οποίους θα μπορούσε να αναπτυχθεί ακόμα περισσότερο. Μερικά από τα πράγματα που θα μπορούσαν να βελτιωθούν είναι η πρόσβαση των τουριστών στους χώρους αυτούς, η διαμονή και η στέγασή τους, οι μετακινήσεις τους μέσα στην εκάστοτε πόλη και η τακτική αναπαλαίωση και διατήρηση των μνημείων που επισκέπτονται. Αυτά τα μέτρα θεωρώ ότι θα πρέπει να ληφθούν υπόψιν προκειμένου να μπορέσουμε να προσελκύσουμε όλο και περισσότερους προσκυνητές στους τόπους αυτούς δεδομένου ότι είναι προς το κοινό όφελος και των επισκεπτών και των τόπων φιλοξενίας.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

H. DE GLASENAPP, «Παγκοσμίως Ιστορία των Θρησκειών» Εκδόσεις βιβλιοαθηναϊκή, Αθήνα

Peters, Francis E. (1994). «*The Hajj: The Muslim Pilgrimage to Mecca and the Holy Places*». Princeton University Press.

TOURISM AND RELIGION

By B. Vukonic, University of Zagreb, Croatia

TIBET

Published by lonely planet Publications Pty Ltd

May 2005 6th edition

ΡΩΜΗ

Εκδόσεις explorer (οδηγοί του κόσμου)

Copyright 2003

ΤΣΑΡΤΑΣ, ΠΑΡΙΣ «Τουρίστες, ταξίδια, τόποι: Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις στον τουρισμό » Εκδόσεις Εξάντας 1996, Αθήνα

RELIGIONS OF THE WORLD

Written by Sara Werner, 2001

INTERNET

<http://www.bibles.gr/exodos.htm>

<http://www.kalampaka.com/gr/meteora/>

Anshel Pfeffer (2008), ανταποκριτής της Haaretz διαθέσιμο στη διαδικτυακή διεύθυνση: <http://www.haaretz.com/hasen/spages/942009.html>, τελευταία ενημέρωση 06/01/2008

<http://en.wikipedia.org/wiki/Judaism>

http://exandas.ert.gr/archive/india/linkNo3_01.asp

www.tinosinfo.gr/panagiatinou/index.html

<http://www.kefaloniamet.com/>

http://users.tri.sch.gr/elianos/meteora_in1.htm/

ΑΓΙΟ ΟΡΟΣ

Wikipedia, the free encyclopedia

Βέροια

www.veria.gr

PATMOS

Wikipedia, the free encyclopedia

Κύπρος

www.churchofcyprus.org.cy

ENCYCLOPEDIA OF RELIGION AND SOCIETY

By William H. Swatos

<http://reporto.kefaloniamet.com/>

<http://www.in.gr/auto/ekdromes/Article>.

EUROPE OF PILGRIMAGES

INDIA

Wikipedia, the free encyclopedia

JEROUSALEM

Wikipedia, the free encyclopedia

MEKKA

Wikipedia, the free encyclopedia

orthodox-world.pblogs.gr

<http://www.ekatontapyliani.gr/>

<http://www.kefalonias.net.gr/>

<http://www.akalanthis.gr/soumela.htm>

<http://www.nea.gr/tour/Pages/Istoria%20-%20mnhmeia%20-politismos/monasthria.htm>

http://www.im-ka.gr/Pages/Proskynhmata/Panagia_Tryphth.htm